

HOMÁNYI ANDRÁS FERENC

**Önkormányzati választások Budapest Főváros XVIII.
kerületében 1990–2024**

BEVEZETŐ, MEGKÖZELÍTÉS

A rendszerváltás egyik eredményeként újra lehetővé vált helyi szinten is legitim vezetők választása. Ennek mára komoly szakirodalma van, történeti és összehasonlító elemzése, tudományos kifejtése indokolt lehet az egyes települések szintjén is. Átfogó, az egész önkormányzati választásokat feldolgozó munka már született, azonban településünk részletes választástörténeti feldolgozása még nem történt meg.

A politizálás lehetőség a világ formálására. Ezen belül a választás önmagában is egy komplex rendszer. „A választások elemzéséhez sokféle tudomány egy vagy több részterületének felhasználása szükséges, hogy csak a legfontosabbakat említsük: jogtudomány, politológia, statisztika, szociológia, történelem, földrajz, matematika, szociálpszichológia. (...) A választás, mint kontinuum teljessége azonban csak e különböző tudományok együttes figyelembevételével, az egyes alrendszerek egymáshoz fűződő kapcsolatában érthető meg.”¹

Több mint 30 éve veszek részt a választások, és ezen belül az önkormányzati választások lebonyolításában, így részben saját munkaterületem történetét is írom, amikor a téma kifejtésére vállalkozom. „A tudományos célból készült vizsgálat esetében mindig szem előtt kell tartanunk, hogy a társadalomtudományok eredendően plurális jellegűek. Nem létezik ugyanis objektív társadalomtudomány, hiszen művelőjének, kutatójának, a publikáló szakembernek is van világnézete.”² A döntő az, hogy a kutatás végterméke feleljen meg a szigorú konszenzuson alapuló szakmai követelményeknek.

Amikor már túl vagyunk az adott választáson, már történelmet elemzünk. Azonban „negyedszázad távlatából sem látszanak kellő mélységélességgel azok a tényezők, amelyek az akkori választásokra hatottak.”³ Miközben a jelenkori választások eredményeinek elemzése sűrűbb visszhangot képes kiváltani. Az eredmények elemzése, értelmezése, esetlegesen a jövő előzetes latolgatása mára mégis szinte részévé vált az életünknek. Úgy gondolom következtetéseket mindenképpen lehet és érdemes is levonni az elmúlt három és fél évtized választási eredményeiből, ami többé-kevésbé kirajzol törvényszerűségeket, tendenciákat, egyediségeket. Munkámat ezen tapasztalatok összegzésére is szánom.

*„Ne veszítsünk el semmit a múltból, csakis a múlttal alkotjuk a jövőndőt.”
Somogyi László Havanna telepi nyugalmazott kanonok*

---

¹ Hubai László: A választástörténeti elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 5. oldal;

² Hubai László: A választástörténeti elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 5. oldal;

³ Hubai László: A választástörténeti elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 6. oldal;

TÖRTÉNETI ÁTTEKINTÉS

„Demokrácia nincs eleven, pezsgő, szabad és demokratikus önkormányzatok nélkül. Minden országos demokrácia merő fikció, ha nincs meg az egyes emberek számára hozzáférhető kisebb közösségekben a szabad közélet iskolája.”
Bibó István

Harmincöt évvel ezelőtt, akkori törvénynek megfelelően még két fordulóban bonyolították le a rendszerváltás utáni első önkormányzati választásokat. „1990. szeptember 30-án és október 14-én tartották Magyarországon az első szabad önkormányzati választást, amellyel egyben megszűnt hazánkban a közigazgatás tanácsai struktúrája.”⁴ Ekkor nyílt újra lehetőség arra, hogy hatalomtechnikai vagy választójogi korlátozások, megszálló erők önkényes beavatkozásai nélkül válasszanak az ország polgárai önkormányzati testületeket.

- A két világháború között a Bethlen István által kiépített autoriter rendszer hatalmi okokból emelt korlátokkal, választójogi restriktciók segítségével szabályozta, hogy a választói akarat önmagában ne dönthesse egy település vezetéséről.
- A II. világháború lezárását követően (1945. október 7-én) új választójogi szabályozás keretei között, helyel-közzel – a megszálló szovjet csapatok és a szovjet mintára létrehozott Szövetséges Ellenőrző Bizottság által felügyelt – szabad önkormányzati választást tartottak. Az új jogszabály is elősegítette, hogy kiemelkedő választói aktivitás mellett a törvényhatósági választásokon – némi meglepetésre – abszolút többséget szerzett a polgári oldalról egyetlenként engedélyezett Független Kisgazdapárt.

A választási csörtéből vesztesen kikerült kommunisták és szociáldemokraták ezt követően már nem erőltették a szabad választásokat, és a hamarosan bekövetkezett kommunista hatalomátvétel után formális, egypárti választásokon alapuló, felülről irányított tanácsrendszer jött létre, amely 1990-ig meghatározta a települések vezetését. Ezt az időszakot azonban önkormányzatiságnak semmiképp nem nevezhetjük.

„Magyarországon a politikai intézményrendszer átalakulása egy hosszabb folyamat eredményeként, több lépésen keresztül zajlott le. Az 1980-as évek politikai átmenete részben a hatalom berkein belül, részben azon kívül, egymással összefüggő fejlemények együtteseként jellemezhető.”⁵ „Az 1988–1990 között végbement hazai rendszerváltás is nemzetközi tényezők hatására történt.” (gazdasági nehézségek; újabb IMF hitelek és reformkövetelések, privatizációs igény; multinacionális vállalatok térhódítása) „A belső, hazai tényezőknek inkább a rendszerváltás mikéntjében volt szerepe.”⁶

A Magyarországon formálódó ellenzék két legnagyobb csoportja 1985-ben Monoron még együtt tanácskozott a szükséges társadalmi változásokról. Azonban 1987-ben Lakiteleken a népiek (a későbbi MDF) zászlóbontásának helyszínén a demokratikus ellenzék (a későbbi SZDSZ) tagjai – Konrád György kivételével – már nem képviseltették magukat.

---

⁴ Húsz éve voltak az első szabad önkormányzati választások (Múlt-kor. 2010. szeptember 30.)
https://mult-kor.hu/20100930_husz_eve_voltak_az_elso_szabad_onkormanyzati_valasztasok?pIdx=1 (utolsó letöltés: 2025. 02. 18.)

⁵ Gallai Sándor: Politikai rendszerváltás Magyarországon. In: Gallai Sándor – Török Gábor (szerk.): *Politika és politikatudomány (Kézirat)* - Budapest, 2003) 198. oldal;

⁶ Hubai László: A választástörténeti elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 8. oldal;

Az Országgyűlés 1989 őszi ülészakán az uralkodó párt az ellenzék által megkötött politikai megállapodást egyetlen változtatástól eltekintve változatlan formában öntötte jogi formába és az ún. sarkalatos törvényekkel biztosította a békés átmenet jogi kereteit.⁷

A jogalkotók az 1989-es alkotmánymódosításokat átmenetinek szánták. Az 1949. évi XX. törvényben elfogadott, úgynevezett sztálini típusú alkotmány hatályban maradt, annak szövege azonban az október 23-i alkotmányreformmal (1989. évi XXXI. tv.) mintegy négyötödében kicserélődött, amelyet tovább finomított annak 1990-es módosítása.

„A békés rendszerváltáshoz vezető 1989-es kerekasztal-tárgyalásokon nem tűzték napirendre az új önkormányzati rendszer kialakítását, azt a szabadon megválasztott új országgyűlés feladatának tekintették. Mindazonáltal az önkormányzatiság a demokratikus átalakítás egyik vezéreszméje volt. (...) Az ellenzéki szervezetek valamennyien felvették programjukba a tanácsrendszert felváltó helyi önkormányzatok létrehozását, (...) hangsúlyozták a helyi hatalmi viszonyokat átalakító önkormányzati választások jelentőségét.”⁸

A parlamentbe jutott pártok a rendszerváltás alapvető közjogi kérdésének tekintették a tanácsrendszer megszüntetését és a helyi önkormányzatok létrehozását. A szabadon választott önkormányzatok felállításáig az Antall-kormány meghosszabbította a tanácsok egyébként június 8-án lejáró mandátumát.

„A nemzetközi szakirodalom a helyi, illetve önkormányzati/helyhatósági választásokat un. **másodlagos (second order) választások közé sorolja. Célja nem a politika bináris kódjának (hatalom-ellenzék) eldöntése. Tétje nem az egész országot, hanem egy helyi közösséget érintő.** Ez a megkülönböztetés jogos, két különböző választástípusról, más jellegű feladatellátásról van szó.”⁹ Helytelen lenne azonban ezért olyan következtetést levonni, hogy a helyi, önkormányzati választások nem lennének hasonlóan fontosak, vagy hatásuk kevésbé befolyásolná életünket, hiszen pont annak közép és hosszútávú javát kell szolgálja. Szokták negyedik hatalmi ággént is meghatározni, de ezzel pont az előbbieik okán, helyi jellege miatt nem értek egyet. (A média szerepét sokkal inkább érzékelhetjük és értékelhetjük hatalmi ággént.)

A jogszabályi környezet megalkotására kevés idő állt rendelkezésre, amit tovább nehezített, hogy az **önkormányzati választási rendszerrel kapcsolatosan** két merőben eltérő elgondolás ütközött egymásnak, és a jogszabály elfogadásához a képviselők kétharmadának támogatására volt szükség. „Bár az MDF és az SZDSZ között rövid időn belül kifejezetten megromlott a viszony, a demokratikus önkormányzati rendszer kialakulásának igénye szintén szükségessé tette a két legnagyobb párt megegyezését. A tanácsrendszer felszámolását és a szabad önkormányzati választások megtartását lehetővé tevő jogi környezet kialakítása kétharmados többséget kívánt az országgyűlésben. A két párt eredetileg ellentétes elképzeléseinek egyes elemeiből létrejött kompromisszum nyomán elfogadott önkormányzati törvény és az annak alapelveivel összhangban módosított alkotmány lehetővé tette önálló és független önkormányzatok

---

⁷ Ez a hat jogszabály az alkotmány módosításáról, az alkotmánybíróságról, a politikai pártok működéséről és gazdálkodásáról, az országgyűlési képviselők választásáról, a büntető törvénykönyvről, illetve a büntetőeljárásról törvényről rendelkezett.

⁸ Fejtl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010) 207. oldal;

⁹ Fábián György: Önkormányzati választások Szegeden: 1990–2010. (*Acta Universitatis Szegediensis: acta juridica et politica* (75) 2013) 223. oldal; https://acta.bibl.u-szeged.hu/30645/1/juridpol_075_223-237.pdf (utolsó letöltés: 2025.10.17.);

létrehozását.”¹⁰

A helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról szóló törvény (1990. évi LXIV. törvény a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választásáról) vitáját a helyi önkormányzatokról szóló jogszabállyal (1990. évi LXV. törvény a helyi önkormányzatokról) párban nyugodtan tekinthetjük az első parlamenti ciklus rendszerformáló jellege miatt kiemelkedő törvényalkotásának. A kompromisszum eredményeképpen az SZDSZ által támogatott **pártpolitikai jelleg** (pártlistás szavazás) és az MDF által preferált **személyközpontú elgondolás** (választókerületi túlsúly) kombinációjaként került megalkotásra egy ún. vegyes választójogi szabályozást.

A jogszabályok által az önkormányzatok minden korábbinál szélesebb körű, törvényben garantált jogosítványokat kaptak a településük ügyeinek intézésére. A jogszabály „elismeri és védi a helyi közösségek önkormányzáshoz való jogait. (...) Lehetővé teszi, hogy a választópolgárok helyi közössége – közvetlenül, illetőleg a választott helyi önkormányzata útján – önállóan és demokratikusan intézze a helyi érdekű közügyeit. (...) Támogatva a helyi közösségek önszervező önállóságát, segíti az önkormányzáshoz szükséges feltételek megteremtését, előmozdítja a közhatalom demokratikus decentralizációját.”¹¹

A közhatalom decentralizált, önálló és demokratikus gyakorlathoz szükséges intézményi kereteket és jogállami garanciákat, a helyi önkormányzatokról szóló törvényt 1990. augusztus 3-án fogadta el az országgyűlés. A **demokráciaelmélet általánosan elfogadott megállapítása, hogy a helyi közösségnek** (a települések és a megyék szintjén) **önmagát kell kormányoznia**, és rendelkeznie kell felhatalmazással **a helyi társadalom részéről**. Ezt a legitimitást pedig csak átlátható, tisztességes versengést biztosító szabályok mentén megtartott demokratikus önkormányzati választás biztosíthatja.

Az új szabályozás háromféle választókerületi és választási rendszerbe osztotta területnagyság szerint az ország településeit. A tízezer feletti lakossal rendelkező városok, így Budapest valamennyi kerülete vegyes rendszerben választhatták meg önkormányzati képviselőiket. Ennek legfőbb jellemzői az alábbiak:

- Kétfordulós választás (amennyiben az első forduló érvénytelen [a jelölt támogatása nem érte el a 25% feletti érvényes szavazat és/vagy 40% alatti részvétel] vagy eredménytelen [nem volt meg a 40% érvényes szavazat]). A második forduló esetében már ilyen küszöböt nem írt elő. Amennyiben második fordulót kellett tartani, ott a legalább 15%-ot elért jelöltek vehettek részt (vagy az első három legtöbb szavazatot elért jelölt).
- A vegyes, kétszavazatos rendszer (pártlistára és az egyéni választókerületi jelöltekre lehetett külön-külön voksolni) egyéb kompenzációs elemmel nem rendelkezett;
- Listát az a jelölő szervezet indíthatott, amely az egyéni kerületek legalább egynegyedében tudott jelöltet állítani. Az egyéni jelöltek indulásához a választójogosultak 1%-ának ajánlását kellett megszerezni (ajánló cédula).
- A listás mandátumok elosztása a (d'Hondt) legmagasabb átlag formula alapján történt.

¹⁰ Gallai Sándor: Politika és politikatudomány i. m. 209. oldal;

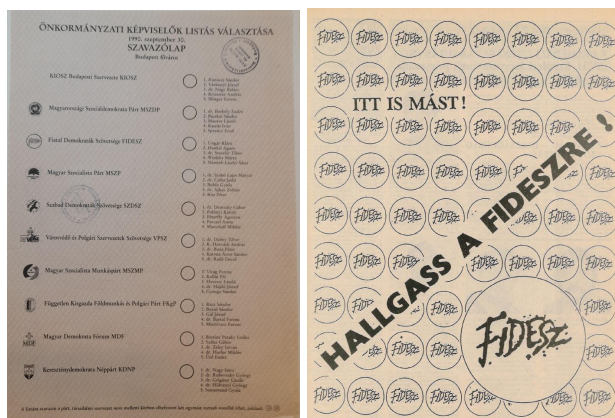
¹¹ A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV törvény preambuluma

- A polgármestert nem közvetlenül, hanem közvetetten választották, így a választók voksuk leadásánál a polgármesterjelöltekről nem tudtak közvetlenül dönteni (ez az önkormányzati választási rendszer vitájának egyik neuralgikus pontja is volt). A polgármester személye a jelölő szervezetek közötti erőviszonyok és alkuk során dőlt el.

A társadalom várakozással és főleg jóléti elvárásokkal tekintett a politikai és gazdasági folyamatok elé, illuzórikus módon azt remélve, hogy egy emberöltő alatt felzárkózik a vágyott nyugat-európai életszínvonalhoz. Az emberek a politikai elitektől elsődlegesen dinamikus életszínvonal emelkedést vártak. Az a tény, hogy a magyar gazdaság valójában milyen drámai állapotban van, még az ország vezetésének is csak a tavaszi választásokat követően vált nyilvánvalóvá. „Az ezt követő rendkívül népszerűtlen, de annál szükségesebb gazdasági intézkedések (...) következtében a koalíciós kormány és Antall József népszerűsége gyors ütemben romlani kezdett, és az 1990. őszi önkormányzati választások idejére lényegében mélypontra jutott.”¹²

A társadalom jelentős részét nagyon hamar és sokszerűen érte az ország gazdasági állapota és az abból következő kényszerű intézkedések sora. Az ebből eredő csalódás hatására a helyhatósági választások eredményei merőben eltértek az alig hat hónappal korábbi országos eredményektől. Az MDF súlyos politikai vereséget szenvedett el. „A választók vonakodtak elfogadni, hogy évtizedek rossz gazdálkodása okozza a problémák jórészét, amelyekkel a kormány küszködik.”¹³

A választások első fordulóját követően már sejteni lehetett, hogy a tízezer lakos feletti településeken (a nagy és közepes városok) többségében tarol az akkori liberális ellenzék, elsősorban a Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ), de előretör a FIDESZ is. Ehhez képest a jobbközép kormánypártok, a Magyar Demokrata Fórum (MDF), a Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP), de különösen a kisgazdapárt (FKGP) látványos vereséget szenved. Az utódpartként emlegetett szocialisták (MSZP) vagy a volt állampárt (MSZMP) a futottak még kategóriába kerül.

(KÉP1 - rendszerváltás vmi. 1.tablóról az érdekegyeztető tanács és a demonstráció az MSZMP székház előtt képek ???)

¹² Orosz Tímea: Az 1990-es Önkormányzati választások. RETÖRKI Olvasószoza, 2022. 09. 30.

<https://retorki.hu/olvasoszoza/az-1990-es-onkormanyzati-valasztasok> (utolsó letöltés: 2025. 02. 18.)

¹³ Hivatkozás a *The Guardian* cikkére, idézi: Húsz éve voltak az első szabad önkormányzati választások (*Múlt-kor*, 2010. szeptember 30.)

https://m.mult-kor.hu/20100930_husz_eve_voltak_az_elso_szabad_onkormanyzati_valasztasok?pIdx=2 (utolsó letöltés: 2025. 02. 18.)

Az első szabad önkormányzati választás jelentős történelmi esemény volt. Ez bontotta le a negyven éve fennálló államszocializmus utolsó közigazgatási pillérét, az 1950-ben szovjet mintára létrehozott tanácsrendszert. Ezzel a rendszerváltást közigazgatási szempontból is teljessé és befejezetté tette, mivel helyi szinten is létrehozta a hatalom legitim, választott vezetőikön alapuló modelljét.

„Ha általában »csak úgy« beszélgetés közben szóba jön egy választás, akkor úgy tűnik, mintha egy eseményről lenne szó. Ha kicsit részletezőbben beszélünk róla, akkor hamar kiderül, hogy események, történések egész sorát értjük alatta. Amikor választást elemzünk, akkor egy nagyon is összetett, sok elemből és történésből álló folyamatot vizsgálunk.”¹⁴

„Számos helyi ügy van, amelynek valamely meghatározott módon való eldöntése a helybelieknek fontos és a másutt lakók, valamint a központ számára közömbös. Nincs ok arra, hogy ez ne az ő óhajuk szerint legyen, amely az összes körülményeket a legjobban tudja számba venni.”
Magyary Zoltán

Új bort, új tömlőbe

Alapító választás – rendszerváltás az önkormányzatban: **az 1990. évi választás** (szeptember 30. és október 14.)

Az első választás – amelyet a szakirodalom alapító (founding election) választásnak nevez – mindig döntő szerepet játszik a demokratikus intézményrendszer helyi létrehozásában.

„Már 1990 nyarán megfogalmazódott, hogy a rendszerváltás csak az őszi önkormányzati választással lesz teljes, vagy: ezzel a választással tesszük fel a pontot az »i«-re.”¹⁵ Az 1990 őszién megtartott önkormányzati választások eredményeként megszűntek a településeket irányító tanácsok, végbement az államszocialista rendszer utolsó politikai hatalmi elemeinek a lebontása, és helyi szinten is legitim választott vezetők kezébe kerülhetett a hatalom, folytatódott a demokratikus intézmények kiépítése.

A választás időpontjában Pestszentlőrinc–Pestszentimre – nagyságát tekintve Magyarország tizenötödik legnagyobb településén, 76 szavazókörbe beosztott 73.433 fő választópolgára – 37 fős képviselőtestületet választott. A képviselők közül 19 egyéni választókerületben, 18 pedig listán került megválasztásra, tehát gyakorlatilag fele-fele arányban oszlottak meg az egyéni és listás mandátumok. A listaállításhoz legalább 5 egyéni jelölt indítására volt szükség. Az első fordulóban összesen 76, körzetenként átlagosan 4 jelölt indult. A nagyvárosi jellegnek

¹⁴ Hubai László: A választástörténeti elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 19. oldal;

¹⁵ Böhm Antal: Az önkormányzati választások a parlamenti választások tükrében. In: Böhm Antal (szerk.): A helyi hatalom és az önkormányzati választások Magyarországon. 1990–2002. Budapest, MTA Politikai Tudományok Intézete, 2006. 11-18.p

megfelelően a pártelvűség már a jelöltállításnál megmutatkozott. A parlamenti rendszerváltó erők mind rajthoz álltak (MDF, SZDSZ, FIDESZ, KDNP, FKGP), megjelentek a kisebb szervezetek is, mint a Magyarországi Zöld Párt, MSZDP, de jelen volt az MSZP, valamint a BIT (Baloldali Ifjúsági Társaság) és az MSZMP is. A társadalmi szervezetek közül elindult a KIOSZ (Kisiparosok Országos Szervezete) és a Budapesti Városvédő helyi csoportja, a Pestszentlőrinc–Pestszentimre Hagyományait Őrző Egyesület. A jelöltek közül 67 pártszínekben indult, egyéni jelöltként 65, közös jelöltként 11 fő, és 5 fő társadalmi szervezetet képviselt. A baloldalhoz köthető független jelöltként pedig 4 fő állt a megmérettetés elé. Listát 10 jelölőszervezet tudott állítani, ebből 8 párt, és 2 társadalmi szervezet listája volt.

A választási eljárás lebonyolítását a Budapest XVIII. kerületi Választási Bizottság mellett Zele Sándorné dr. Ott Magdolna VB titkár vezette.

A választás informatikai háttere csak részben ismert. Számítógépes szavazatösszesítő rendszer működött (az MTA és a pártok által delegált szakértők közreműködésével).

A pártok legfontosabb kampányüzenetei:

MSZP – Biztos jövőt öregeknek, fiataloknak; Komfortos kertvárost!; Tisztább, egészségesebb környezetet!;

MSZDP – ha jelöltjeinkre szavaz – a jövőre szavaz; társadalmi egyenlőséget; „Közös gondolkodással – közös felelősséggel a holnapért!”;

MSZMP – utolsó esély (...), hogy elkerülhessék a formálódó diktatúrát, a koncert marakodó, az egyszerű dolgos emberek fokozódó nyomora iránt érzéketlen „úri politikusok” igáját.

BIT – Lőrinc, Imre! Szavazz a BIT-re! Szabadság – Igazságosság – Szolidaritás!

Zöld párt – az élet pártján; „Pestszentlőrinc és Szentimre ismét zöldövezet legyen.”;

SZDSZ – itt a lehetőség, hogy kézbe vehessük kerületünk sorsának alakítását; tiszta múlt; „Tisztesség, nyílt, demokratikus közélettel!”;

FIDESZ – Itt is mást! Hallgass a FIDESZre!;

MDF – 1990 a változás éve; a közpénzzel, a közvagyonnal úgy gazdálkodjanak, ahogy azt a helyi polgárok érdeke megkívánja.;

FKGP – Isten, Haza, Család; Bort búzát, békességet!

(KÉP2 - politikai plakátok képeiből montázs; szövegtörzs: indul a plakátharc)

„A helyhatósági választások kampányát a múlttal való szembefordulás jellemezte.”¹⁶ A feltételezésekkel ellentétben, meglepetésre elsősorban párt- és kevésbé jelöltcentrikus volt. A választás „helyi jellege” miatt csendesebb volt (bár itt is volt plakát átragasztás, tépkedés – plakátháború) melyhez hozzájárult a kampányidőszak rövidsége is. Az ideológiai-politikai frontvonal itt is a kormánypártok (MDF, KDNP, FKGP) és a liberális pártok (SZDSZ, FIDESZ) között húzódott. „A kerületi MDF első lépésként javasolta, hogy az EKA (Ellenzéki Kerekasztal) parlamenti pártjai közösen lépjenek fel »nagykoalícióban« a helyi választásokon. Az SZDSZ és a FIDESZ ezt nem tartotta elfogadhatónak...”¹⁷ A régi rendszerhez köthető pártok bár háttérbe szorultak mérhető módon részesei maradtak a küzdelemnek (példaként: az MSZP listás támogatottsága 8,27% nagyságrendileg megegyezett a KDNP támogatottságával 8,08%). Történt ez amellett, vagy épp annak ellenére, hogy a leköszönő tanácselnök, dr. Tancsik Rudolf sokat megtett a békés és értékmentő átmenet biztosítása érdekében. A választási szövetségkötések helyi

¹⁶ Tanács István: Ön Kormányzó? (Budapest, T-Twins Kiadó, 1993) 7. oldal;

¹⁷ Sonnevend Gyula: Honnan jött és hol tart az Önkormányzat (I. rész) (Városkép, 1992. május) ... oldal;

sajátossága volt, hogy a két liberális párt egymással egyeztetett módon, a körzetekben nem indított egymás ellenében jelöltek, egymás jelöltjeit támogatták, kölcsönösen törekedtek a megszerezhető szavazatok maximalizálására. Négy közös egyéni jelöltjük volt, 9-6 arányban osztottak a többen, de mindketten önálló listával rendelkeztek. Az MDF-KDNP-FKGP hármas a parlamenti választás eredményeit figyelembe véve osztotta fel az egyéni választókerületi indulásokat. A volt tanácsi rendszerhez szorosabban köthető személyek pedig függetlenként, a BIT, az MSZP vagy az MSZMP színeiben indultak el.

A választás adminisztratív adatai:

A választókerület típusa	választójog osultak		Választáson részt vettek		Urnában lévő szavazólapok		Érvényes szavazatok		Érvénytelen szavazatok	
	száma (N)	(N)	száma (N)	aránya (%)	száma (N)	(N)	száma (N)	aránya (%)	száma (N)	aránya (%)
Listás I.ford.	73537	22501	30,55		22467	21775	96,92		632	2,81
Listás II.ford.	73561	21636	29,37		21605	21267	98,43		338	1,56
Egyéni II.ford	73561	21636	29,37		nincs adat					

A választói aktivitás az országos trendet követte. A választáson a részvétel (a listákra leadott szavazatok alapján) Budapest XVIII. kerületben lényegesen elmaradt a parlamenti választásokhoz képest. Fél évvel a parlamenti választásokat követően a közöny diadalmaskodott. Az alacsony részvételben az elemzők az emberek csalódottságát látták a rendszerváltó politikai szervezetek tevékenységével kapcsolatosan. Szavazóköri szinten az első fordulóban 13,71% és 44,74% volt a két szélsőséges részvételi adat. A második fordulóban a legalacsonyabb részvétel 15,69%, a legmagasabb pedig 45,71% volt (listás jkv.-ek alapján). **A kétszavazatos vegyes rendszert használó, tízezer lakos feletti önkormányzatok választásán 30,88% volt az összehozott részvételi arány, vagyis Budapest XVIII. kerülete teljesen belesimul az országos átlagba.**¹⁸

A választás első fordulója – bár az emlékek is igencsak megkoptak – egyetlen egyéni választókerületben volt érvényes és eredményes (Petrovics Gábor <MDF> 14. EVK) (listás jkv.-ek alapján feltételezzük), így egy híján valamennyi egyéni választókerületben és a listás választáson is második fordulót kellett tartani. Az önkormányzati és kisebbségi önkormányzati választások budapesti jegyzőkönyvei között az 1990. évi választásokhoz kapcsolódóan csak a listás eredmények érhetők el.¹⁹ Az egyéni eredményekről, azok részleteiről már csak az emberi emlékezet hézagos és hiányos nyomai maradtak fenn.

Érdekes összehasonlítás, hogy a fővárosi pártlistára leadott szavazatok esetében miként módosult az első választási forduló eredményeinek ismerete és a két forduló közti kampány hatására a választópolgárok akarata:

1 KIOSZ Budapesti Szervezete	192 szavazat	0,88%	135 szavazat	0,63% - 0,25%.

¹⁸ A tavaszi parlamenti választáshoz képest azonban a városban a választási aktivitás közel 25%-kal esett vissza.)

¹⁹ Budapest Főváros XVIII. kerület vonatkozásában az egyéni választókerületi szavazóköri jegyzőkönyvek, valamint az ezekhez kapcsolódó eredményjegyzőkönyvek elvesztek. A BFL nyilvántartásában nem fellelhetők. A Budapest Főváros Levéltár régebbi, nyomtatott segédletei sem tartalmazzák ebből az évből az egyéni szavazóköri és egyéni választókerületi eredményjegyzőkönyveket. **A 2024-ben átvett további Fővárosi 1990–2004. évi választási iratok között itt is csak a fővárosi listás jegyzőkönyvek többes példányai vannak meg az 1990. évből. Egyéni szavazóköri jegyzőkönyvek csak 1994-től vannak meg.**

2	Magyarországi Szociáldemokrata Párt	239 szavazat	1,1%	137 szavazat	0,64% - 0,46%.
3	Fiatal Demokraták Szövetsége	4.151 szavazat	19,06%	4.025 szavazat	18,93% - 0,13%.
4	Magyar Szocialista Párt	1.800 szavazat	8,27%	1508 szavazat	7,09% - 1,18%.
5	Szabad Demokraták Szövetsége	6.544 szavazat	30,05%	7.389 szavazat	34,74% +4,69%.
6	Városvédő és Polgári Szervezetek Szövetsége	347 szavazat	1,59%	251 szavazat	1,18% - 0,41%.
7	Magyar Szocialista Munkáspárt	598 szavazat	2,75%	455 szavazat	2,14% - 0,61%.
8	Független Kisgazda Földmunkás és Polgári Párt	1.323 szavazat	6,08%	864 szavazat	4,06% - 2,02%.
9	Magyar Demokrata Fórum	4.822 szavazat	22,14%	5.031 szavazat	23,66% +1,52%.
10	Kereszténydemokrata Néppárt	1.759 szavazat	8,08%	1.472 szavazat	6,92% - 1,16%.

Megfigyelhető, hogy érdemi növekedés a két meghatározó politikai blokk vezető ereje esetében látható, míg mindenki más esetében kisebb nagyobb erodálódás következett be.

Egyéni képviselőnek 17 pártjelöltet és 2 függetlent választottak meg, és 6 lista (valamennyi pártlista) jutott mandátumhoz. Eredményeiket országos tendenciák és helyi sajátosságok együtt határozták meg. **A kormánypártok 4 egyéni, 6 listás (10), az SZDSZ 6 egyéni, 6 listás (12) a FIDESZ az ellenzéki szövetségen belül 6 egyéni, 5 listás (11) helyet szerzett, a Zöld Párt 1 egyénit**, amelyhez „a második fordulóban az MDF-KDNP támogatása segítette a Zöld Párt mandátumát a testületben.”²⁰ **Az MSZP 1 listás mandátumot szerzett, valamint 2 egyéni képviselő függetlenként győzött, az MSZMP egyetlen helyhez sem jutott. Összességében a választást egyértelműen a pártok uralták és egy egyértelműen ellenzék által megnyert, de háromosztatú kiegyensúlyozott eredményről beszélhetünk.**

(KÉP3 - KT teremben)

Az ellenzéki előretörés országos tendenciája a XVIII. kerületben is érvényesült. Tavasszal ugyanis az MDF tarolt egyéniben, most viszont szövetségeseivel együtt a kétfordulós önkormányzati választáson vereséget szenvedett listán és egyéni eredményei alapján is. Az eredmény tehát a kormányzó két nagy rendszerváltó párt számára vereségét hozott, a KDNP bázisát érdemben nem befolyásolta, a liberális ellenzéki oldalon pedig az SZDSZ és a FIDESZ nagyarányú erősödését, testületi fölényét mutatta. Elmondható, hogy a FIDESZ nagyvárosi előretörése országos tendencia volt, de mértéke igencsak meglepte még a helyi alapszervezetét is. (A FIDESZ listára tavasszal a választópolgárok 11,25%, ősszel 18,93%-a szavazott, az SZDSZ-ére 25,99 (SZDSZ-FIDESZ együttesen 37,24%), majd 34,74%., MDF-ére 27,7% (MDF-FKGP-KDNP együttesen 42,76%) majd ősszel 23,66% (MDF-KDNP-FKGP együtt 34,64%) A képviselőtestületben négy frakció alakult 12-11-10-4 fős létszámokkal. Az eredmény a három nagy frakció között az egyensúly megőrzését, a konszenzuskeresést tette szükségessé. Ezt mutatta már a hosszas, három napig tartó alakuló ülés is, melynek végén *kompromisszumok sorával*, új, negyedik jelöltként dr. Molich Endrét választották polgármesterré (27/1990.(X.24.) sz. határozat), alpolgármesterek pedig Sonnevend Gyula (KDNP), Kappel Viktor (FIDESZ) (36/1990.(X.24.) sz. határozat) és Erdélyi László (SZDSZ) (37/1990.(X.24.) sz. határozat)

²⁰ Sonnevend Gyula: Honnan jött és hol tart az Önkormányzat... i. m.

tiszteletdíjas alpolgármester lettek. Nyolc bizottság jött létre. Például az MSZP-s dr. Mester László lett a testületi és ügyrendi bizottság elnöke. A működés szempontjából is „szerencsés, ebben az időben kidolgozott elvek ma is elfogadhatóak, betarthatóak, nem diszkriminálnak és biztosítják a nyugodt testületi munkát. A kiskoalíciós frakció hallgatólagosan elfogadta a működésképessegre hozott megállapodásokat.”²¹ A pozíciók elosztásában működő konszenzus az önkormányzat későbbi működésben már kevésbé érvényesült, a politikai-személyi ellentétek sokszor felülírták a közös, megegyezésen alapuló megoldásokat, a város irányítása időnként nehézségekbe ütközött (fővárosi közös program (SZDSZ-FIDESZ-MDF - 1992); az ideológiai adok-kapok Szüle (SZDSZ) és Várhalmi (MDF); az „M0”-ás nyomvonalának kérdése; a hajléktalanok ügye; a csatornázás, az ökumenikus iskola létrehozása kapcsán).

(KÉP4 - Molich-Tancsik kézfogás a KT teremben; szövegtörzsbe: történelmi kézfogás)

Kappel Viktor rövid időn belül előbb november 8-án ideiglenes tiszteletdíjas alpolgármester (81/1990.(XI.8.) sz. határozat), majd november 15-én képviselői mandátumát megtartva lemondott alpolgármesteri tisztségéről (94/1990.(XI.15.) sz. határozat). Helyette Zurányi Ernőt választják alpolgármesterré (136/1991.(III.28.) sz. határozat), valamint Erdélyi László is főállású alpolgármesterként folytatja munkáját (138/1991.(III.28.) sz. határozat). Pirisi Jenő ugyanekkor lemondott kerületi listás képviselői helyéről, és helyére a Fidesz listáról Kubovicz Tamás jutott a testületbe.

Sonnevend Gyula 1992-ben bekövetkezett halálát követően Várhalmi Lászlóval szemben Vada

²¹ Sonnevend Gyula: Honnan jött és hol tart az Önkormányzat (Városkép újság 1992. április)

Gábort (párton kívülként, de MDF támogatással) választották alpolgármesterré (27/1990.(X.24.) sz. határozat), aki székfoglaló beszédében így méltatta elődjét: „A keletkezett ürt úgy érzem betölteni nem tudom, de igyekezni fogok pótolni őt és az ő szellemében tevékenykedni.”²² Az elhunyt listás mandátumát Kőnig Ferenc (1992. szept. 24.) veszi át.

Magyarországon 1990 októberében a kétfordulós önkormányzati választás eredményeként megszűnt a tanácsrendszer. „Az önkormányzatiság lényege, a közösség képviselete a jogi keretek lényeges módosítása ellenére sem változott alapvetően, ezért egy kicsit rendhagyó köszöntőre ragadtatom magam. 1990-ben nekem jutott az a megtiszteltetés, hogy mint első szabadon választott önkormányzat egyik képviselőjét, a képviselőtársak maguk közül polgármesterré emeljenek. Szinte túlbuzgó módon kívántuk képviselni a választópolgárok és városunk általunk vélt és valós érdekeit. (...) Az önkormányzatot érintő szinte teljes joganyag éppen formálódott, folyamatosan lépett hatályba, és mi akkor tanultuk és egyszer s mind alkalmaztuk az új szabályokat. Az első négy év végére, mely időszakra mint az önkormányzatok hőskorára szoktunk emlékezni, kialakult már egyfajta rutin, és a friss tapasztalatok birtokában egyre magabiztosabb és szakszerűbb munkával végeztük önkormányzati feladatainkat. Minden szerénységgel állíthatom, hogy kerületünk testületi működése, közigazgatási, hatósági, jogalkalmazó tevékenysége Budapest és országszerte példaértékű volt.”²³

„Az 1990-es önkormányzati választások időszakában olybá tűnt, hogy aki erre vállalkozik, az egy nemes, közösséget szolgáló, felemelő, felelősségre készítető, talán némi túlzással hivatásnak is minősíthető feladatot vállal magára. Az alakuló ülés alkalomhoz illő öltözködésben megjelent résztvevői a mandátumátvétel és a polgármesteri eskütétel ünnepélyes perceiben netán arra is gondoltak, hogy az események jóvoltából egy kicsit a történelem részeseivé válnak. Az emelkedett hangulat és a derűs jövőkép a múltó, az emberi természet és a pártpolitikai ráhatások nyomán sajnos egyre növekvő sebességgel váltott át a hétköznapi munka szürkeségébe. Nyilvánvaló volt, hogy egy 37 tagból álló Képviselő-testület, amelyben 6 párt és 2 független személy van jelen, a különböző ügyekben nagyon is különböző álláspontra fog helyezkedni. Ennek pozitív következményeként várhatóan nem születhettek elvtelen megállapodások, egyoldalú határozatok, hiszen a vitákban számtalan szempont tisztázódott. Végül természetes és jogszerű módon a döntéseknél a többségi akarat érvényesült. Ez így rendben is lett volna. A problémák akkor keletkeztek, amikor az egyéni szándékot háttérbe szorították a személyeskedő vagy a pártoskodó megnyilvánulások. Emellett vagy ennek ellenére, ha mérlegre tesszük az eddigi önkormányzati tevékenységet, ez a testület nem vallott kudarcot. A mi oldalunkról nézve legalábbis nem. (...) Azért elmondhatjuk, hogy az első szabadon választott önkormányzati Képviselő-testület alapvetően biztosította a XVIII. kerület törvényes működtetését. Nem művelt csodákat, de tette a dolgát. A képviselőkben a kezdeti lelkesedés mostanra megkopott, egyeseknek vélhetően terhet jelent az ülések gyakorisága. Négy év hosszú idő, sok minden megváltozik ezalatt körülöttünk is, bennünk is.”²⁴

„A sajtóban sokszor lehet olvasni olyan önkormányzatokról, ahol testületi munkát gátló politikai csatározások folynak. Nem állítom, hogy hasonlóra nem volt példa kerületünkben, de ez egyáltalán nem jellemző ránk. Fontosnak tartom, hogy a különböző frakciókhoz tartozó képviselők között minden esetben legalább a beszélő viszony fennálljon. (...) A testület

²² részlet Vada Gábor új alpolgármester székfoglaló beszédéből (Városház híradó 1992. november 7. oldal);

²³ részlet dr. Molich Endre 2014. november 24-én elhangzott ünnepi köszöntőjéből;

²⁴ Bujdosó István önkormányzati képviselő írása (Városház híradó 1994. szeptemberi szám 9. oldal);

működési zavarokkal küzd. Rengeteg előterjesztés van, de ezek előkészítettsége időnként – hogy is mondjam – nem üti meg a kellő színvonalat. Ebből azután törvényszerűen következik, hogy a testületi ülésen hosszú, több órás viták alakulnak ki, bár mindez a jobb előkészítéssel, tényszerű, tárgyilagos dokumentumokkal megelőzhető lenne. Sokszor úgy érzem, az előterjesztő által rendelkezésemre bocsátott információk alapján alig-alig lehet megalapozott, felelős döntést hozni. (...) A kerület évről évre rosszabb anyagi helyzetbe kerül, s ez elég ok arra, hogy a jövőt illetően ne legyek túl optimista. Az állami támogatás egyre kevesebb részét fedezi a tényleges költségeinknek, s például az oktatási ágazatban már jelentkeznek a problémák. Az ország gazdasági fellendülése nélkül a kerület sem tud fejlődni, de tényleges fejlődésre már csak a következő ciklusban kerülhet sor.”²⁵

(KÉP5 - 1990-94-es KT képe)

„Mindenestre egy dolgot meg kell állapítanunk, ez a városnagyságú kerület MŰKÖDÖTT. Elkerülhető és elkerülhetetlen hibákkal, döcögősen, megtorpanásokkal, de működött. Nem kellett bezárni intézményeket, létszámot csökkenteni, drasztikus intézkedéseket hozni. Takarékosági intézkedésekkel és ésszerűtlen pazarlásokkal, megoldott és megoldatlan problémákkal, kérdőjelekkel és áthúzódó feladatokkal tarkított, tanulságos működés volt. Nem hiányoztak a pártharcok, politikai csatározások gyakran a szakmai érvek és viták helyett. Hoztunk döntéseket és nem hoztunk döntéseket (csak vitatkoztunk), elhalasztottunk döntéseket, magyaráztunk döntéseket és nem értettünk döntéseket.”²⁶

„Sok szempontból hőskornak nevezhető ez az időszak, hiszen akkor tanultuk a testületi munkát. (...) Az első ciklusban nemigen születtek programok, az ébredés korszaka volt. Vitatkoztunk, gondolkodtunk, milyen irányba induljunk. Fel kellett építeni az önkormányzati struktúrát.”²⁷

„A rendszerváltás történelmi ügy volt, ezért csatlakoztam huszonegy évvel ezelőtt az akkor

²⁵ Bemutatjuk képviselőinket (Orsolya János) (Városképek újság 1993. júliusi szám 3. oldal);

²⁶ dr. Mester László új polgármester köszöntője (Városképek újság 1994. decemberi szám 1. oldal);

²⁷ Az ébredéstől a fejlődés felé (dr. Mester László) (Városképek újság 2006. január, ünnepi különszám, 3. oldal);

legradikálisabb rendszerváltó párthoz, az SZDSZ-hez. De sosem voltam ideológiai alapon politizáló ember, engem mindig a várospolitikai, a városfejlesztés érdekelt.”²⁸

„A rendszerváltás utáni kormány szükségszerűen belebukott a rendszerváltás során felszított indokolatlan csodavárásba. (...) A rendszeralapító választások utáni első választásokon a posztkommunista utódpartok visszakerültek a hatalomba.”²⁹

Vissza a régít – Az 1994. évi választás (december 11.)³⁰

Az 1994-es országgyűlési választásokat követően várható volt, hogy az 1990. évi önkormányzati választási törvény reformja is hamar napirendre kerül. A jogszabály csupán egy alkalomra készült, így az első választás tapasztalatai alapján korrekcióját szükségszerűen el kellett végezni. **Az első ciklusban inkább az önkormányzati törvényt érintették a reformelképzelések, az új MSZP-SZDSZ kormány megalakulása után viszont az önkormányzati választási törvény került előtérbe, melynek reformját a kormányprogram is tartalmazta.**³¹ (Kukorelli, 263) Az 1990. évi önkormányzati választási törvény reformja kérdésében a konszenzusos döntést nem sikerült tető alá hozni a kormány és ellenzék között. A **parlamenti többség a kétharmad birtokában így 1989 óta először konszenzus nélkül** (ellenzék lényegében a régi rendszert akarta fenntartani) **fogadott el alkotmánymódosítást és választójogi novellát.**³² (Kukorelli, 269) A változtatás lényeges pontjai:

- egyfordulós választási rendszer a kétszavazatos, vegyes rendszer helyett; eltörölték az érvényességi és eredményességi küszöböt,
- ajánlószelvény helyett ajánlóívet alkalmaz, valamint az ajánlások mértékét az egyéni jelölteknel 3%-ra emelték, polgármesterjelöltek esetében 2%;
- a mandátumelosztási formulát d' Hondt-ról módosított SainteLagué-re változtatták,³³
- a tízezer lakos feletti településeken is közvetlen polgármester választás bevezetése.
- Ennek következtében megszűnt a listás választás, a kompenzációs listáról az egyéni vesztes jelöltek töredékszavazatainak függvényében lehetett mandátumot szerezni, Pártokra így közvetlenül nem lehetett szavazni, csak az egyéni jelölteken keresztül.

A képviselő helyek 60%-át az egyéni kerületekben, 40%-át a kompenzációs listáról került elosztásra. A kompenzációs lista, nevéből is adódóan is az arányosítást szolgálta. A választás rendszere mellett a politikai összefüggésrendszer is jelentős mértékben megváltozott. Az MSZP

²⁸ Valami véget ért – Bohoczki József (Városképz 2010. december 21. XIX. évf. 22.szám. 10.oldal);

²⁹ Hubai László: A választástörténeti elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 13.oldal;

³⁰ az adatokat innentől kezdve a www.valasztas.hu oldalról használtam fel;

³¹ KUKORELLI ISTVÁN: *AZ önkormányzati választójogi novella (1994: LXII. tv.) és az önkormányzati választások (1994. december 11.) In: Kukorelli István: Az alkotmányozás évtizede. Közjogi, politikai tanulmányok, parlamenti jegyzetek. Korona Kiadó, Budapest, 1995. 263-286. pp.*

³² KUKORELLI ISTVÁN: i. m. 269. p.

³³ A d' Hondt formula (legmagasabb átlag módszerén alapuló mandátum kiosztási módszer) az 1-2-3-4-5... osztósorozatot; a Sainte-Lague módszer a pozitív páratlan számokkal végzi az osztást (1-3-5-7...); a módosított Sainte-Lague az 1,4-3-5... osztósorozatot használja.

utódpárti jellege háttérbe szorult, kikerült a karanténból. Az országos politikában az első választási ciklusban betöltött ellenzékiesség közelebb hozta egymáshoz az MSZP-t és az SZDSZ-t. A konzervatív kormánykoalíció meggyengült és a FIDESZ, szakítva az SZDSZ-szel és liberális múltjával, elindult a jobboldal irányába.

A választási eljárás lebonyolítását Erdősné dr. Balogh Zsuzsanna jegyző vezette. A XVIII. kerületi Választási Bizottság elnöke Katona Jánosné, titkára dr. Téglás Tivadar, tagjai Molnár Gyuláné, Magyarai András voltak.

A választás informatikai háttere lokális gépekre, modem kapcsolatra épült.

A választás helyi mottója „egy vasárnapot a hétköznapiakért” volt. A kampány az országosnál visszafogottabb, mérsékelt volt mint amilyen a tavaszi, vagy az 1990-es. A pártok legfontosabb kampányüzenetei:

MSZP – Velünk Ön kormányoz! nyilvánosságot annak, hogy mi történik javainkkal, pénzünkkel; kíméletlenség a korrupcióval szemben; Nem hatalmi szóval, hanem kéznívéltséggel lehet ma eredményt elérni!; Szolgáló és Szolgáltató Önkormányzatot;

SZDSZ – hiteles információk, kerületi folyamatok átláthatóvá tétele; civil szervezetek bevonása; önkormányzati bevételek növelése és a források hatékonyabb felhasználása; könnyíteni a önkormányzati lakások eladását; közterület-felügyeletet;

Köztársaság Párt – állami szerepvállalás visszazsorítása, erős helyi és regionális önkormányzatokat;

FIDESZ – A kerület természeti adottságainak megőrzése; minél színvonalasabb oktatást – kerületi hosszútávú oktatási-nevelési programot; Tegyük otthonosabbá kerületünket!;

MDF – leszámoltunk a pártoskodással, és csak a jövőnkre, a megoldandó feladatokra összpontosítunk; hosszútávú vagyongazdálkodási tervet; vonzó környezetet a befektető és hitelnyújtó szervezetek megtelepedéséhez; Tegyük otthonosabbá kerületünket!; Támogassa a jövőnket!

FKGP – Isten, Haza, Család – kritikus konzervatív ellensúlyt;

KDNP – a közügyek intézésében átláthatóságot, tisztaságot; Tegyük otthonosabbá kerületünket!

MIÉP – tiszta közélet, gazdag kerület; a kerület gazdasági és szellemi felemelkedését;

Munkáspárt – Munka, Kenyér, Demokrácia; a munkának ma nincs becsülete; a tőkés rendszerváltozás vadkapitalizmust eredményezett – ebből nem kérünk!;

A képviselőtestület létszáma Budapest XVIII. kerületben 32 főre csökkent. A 19 egyéni képviselő mellett 13 képviselő kerülhetett a testületbe a kompenzációs listáról. A választási rendszer és a politikai környezet megváltoztatása hatására átalakultak a választási stratégiák és a vetélkedés irányai. A polgármesteri tisztségre mindhárom nagy frakció és az onnan leszakadó, önálló entitásként bejelentkező FKGP-MIÉP, valamint a regnáló polgármester dr. Molich Endre függetlenként is bejelentkezett. Az MSZP dr. Mester Lászlót; az SZDSZ alpolgármesterét Erdélyi Lászlót, az ellenzék (MDF-FIDESZ-KDNP) közös jelöltjeként Hunyadi Istvánt, míg az FKGP-MIÉP Frik Lászlót indította.

A helyhatósági választáson 111 jelölt indult, 35-el több, mint 1990-ben. Több közös jelölt (48) is indult, mint a kétfordulós vegyes rendszerben, amely már az alkalmazkodást mutatta az új választási rendszerhez. Az MSZP és az SZDSZ külön-külön indult, de az MDF-FIDESZ-KDNP és az FKGP-MIÉP minden jelöltje közös volt. Figyelemre méltó, hogy civil szervezetként induló

Pestszentlőrinci Polgáriegylet 7 körzetben is tudott jelöltet állítani. 7 független képviselő is indult. A kompenzációs listák száma is lecsökkent 7-re.

A választás adminisztratív adatai:

választókerület típusa	választó-jog osultak száma (N)	Választáson részt vettek		Urnában lévő szavazólapok száma (N)	Érvényes szavazatok		Érvénytelen szavazatok	
		száma (N)	aránya (%)		száma (N)	aránya (%)	száma (N)	aránya (%)
PM	78280	24692	31,54	24652	24242	98,11	410	1,66
EVK	78280	24692	31,54	24661	24307	98,56	354	1,44

A választói aktivitás az országgyűlési választások budapesti átlagos részvételéhez képest (74,23%) továbbra is lényegesen alacsony volt. Összehasonlítva ez a tízezer lakos feletti települések átlagához képest is (36,2%) majdnem 5%-kal kevesebb. **Az érvényes szavazatok száma 24 242 volt (98.11 %).** A legaktívabb területen (12. számú szavazókör Lakatostelep) 50,87%, míg a leginkább passzív a Havannatelepi 19. számú szavazókör volt 17,13% részvétellel.

A választáson kerületünkben nem érvényesült a másodlagos választások általános trendje, hogy az ellenzék eredményesebben szerepel rajta, mint a parlamenti voksoláson. A város polgármestere dr. Mester László lett 35,27%-os támogatással. A polgári oldal jelöltje Hunyadi István majd 10%-os lemaradással hozta a második helyet. Az SZDSZ első embere Erdélyi László várakozásoknak megfelelően hozta stabil harmadik helyét.

Polgármester választás eredményei:

Erdélyi László	SZABAD DEMOKRATÁK SZÖVETSÉGE	4.593	18,95%
Frik László	FKGP-MIÉP	2.748	11,34%
Hunyadi István	MDF-FIDESZ-KDNP	6.136	25,31%
Dr. Mester László	MAGYAR SZOCIALISTA PÁRT	8.550	35,27%
Dr. Molich Endre	független	2.215	9,14%

A MSZP egyéni jelöltjeire adták le a voksok 33,3%-át, az SZDSZ jelöltjeire 17,27%-ot. A jobboldali pártszövetségnek 26,45%, az FKGP-MIÉP jelöltjeinek pedig 11,78% jutott. Jól látszik, hogy a független (volt SZDSZ-es) jelöltre leadott voksok csupán egy részét tudta csak begyűjteni a volt jelölőszervezet, míg másik fele vélhetően a szocialistákhoz és/vagy kis része a polgári oldalhoz vándorolt. A radikális jobboldal jelöltje esetében hasonló a meglátásom. Listák esetében a hiányzó 4,4%-nyi támogatás a konzervatív centralista erőnél kereshető.

Az előző önkormányzati választáshoz képest az MSZP mintegy megötszörözte választóinak számát, az akkor egymás ellen harcoló MDF-KDNP és FIDESZ szavazataránya viszont együtt indulva 1994-ben majdnem megegyezett. Az 1990-ben kialakult SZDSZ-FIDESZ-konzervatívok egyensúlyi állapothoz képest 1994-ben egy erőteljes szocialista többség, egy meggyengült konzervatív, valamint egy összezsugorodott liberális és további a konzervatív táborhoz tartozó csoportok töredékét lehet látni Budapest XVIII. kerületében. Az MSZP-nek 15 egyén és 2 kompenzációs (17), az SZDSZ-nek 4 kompenzációs, az

FKGP-MIÉP-nek 3 kompenzációs, az MDF-FIDESZ-KDNP-nek 4 egyéni és 4 listás (8) képviselője lett. A Munkáspárt, a Köztársaság Párt és Liberális Polgári Szövetség Vállalkozók Pártja (KP-LPSZVP) páros, valamint a PPE egyesület és független képviselők nem jutottak be az új testületben. A képviselők csaknem fele kicserélődött, 18 új képviselő került be, és csak 4 egyéni képviselő tudott körzetében újra győzedelmeskedni.

A kompenzációs listáról (melyhez küszöb nem tartozott) kiosztott mandátumok eloszlása:

1	PESTSZENTLŐRINCI POLGÁRI EGYLET	694 szavazat	0 mandátum
2	MUNKÁSPÁRT	632 szavazat	0 mandátum
3	SZABAD DEMOKRATÁK SZÖVETSÉGE	4.199 szavazat	4 mandátum
4	MAGYAR SZOCIALISTA PÁRT	1.676 szavazat	2 mandátum
5	FKGP-MIÉP	2.864 szavazat	3 mandátum
6	MDF-FIDESZ-KDNP	4.465 szavazat	4 mandátum
7	KP-LPSZVP	672 szavazat	0 mandátum

A választásokat követően létrejött az MSZP frakciója 17 fővel dr. Feitl István vezetésével; a Polgári Szövetség (MDF-FIDESZ-KDNP) frakció Hunyadi István vezetésével; az SZDSZ frakció Árpai János irányításával és Frik László vezetésével a FKGP-MIÉP frakció.

Az MSZP és az SZDSZ a képviselőtestület megalakulásakor – nem hozott létre koalíciót! Valójában nem volt szükség helyi „nagykoalíció”-ra sem a döntések előkészítésében, sem a döntéshozatalban. Ennek ellenére nagyon körültekintő egyeztetési folyamatok, kompromisszumkészség jellemezte az időszak elejét. A kialakult helyzetben az MSZP két szocialista alpolgármestere, Horváth Kálmán és Bodnár János mellett a Polgári Szövetség alpolgármestere (MDF, FIDESZ-MPP, KDNP, MDNP), a kiemelkedő munkabírásu Vada Gábor vállalta – az SZDSZ kihagyásával – a szocialista többségű és vezetésű önkormányzati együttműködést a város irányításában (XII. 22.).

(KÉP6 - 1994-1998-as KT képe)

Horváth Kálmán alpolgármester 1995 májusában bekövetkezett hirtelen halála következtében megüresedett listás képviselői mandátumát Szabó Gyula vette át. Alpolgármesteri feladatai

ellátására pedig Sándor Lászlót választották meg.

A ciklus alatt meghatározó kérdések voltak az M0-ás és „Európa-út”, majd más néven „külső-keleti körút” nyomvonala; a költségvetési egyensúly és hitelfelvétel kérdésköre; Pakura-tavak rekultivációja; a helyi kommunális adó kérdése.

Hosszas közigazgatási huzavona után 1997-ben visszakerül a reptér a XVIII. kerülethez.

Első alkalommal 1995. november 19. napján folyt le Magyarországon és így a kerületben is az országos-, területi- és helyi kisebbségi önkormányzati választás.

„Említettem az értékmegőrzést, ami talán a legfontosabb egy fővárosi külső kerület életében. Nagy értékünk a közel 60 önkormányzati intézmény, amely 100 ezer lakost szolgál ki. Megőriztük, fejlesztettük az intézményrendszert, nem kis erőfeszítések árán. Fejlődött, bővült oktatási intézményhálózatunk, fejlesztettük a kerületi egészségügyi ellátást, új szociális Intézményeket létesítettünk.

Kerületünk történetének egyik legnagyobb sajtóerős beruházását – a csatornaberuházást – indítottuk el két éve. Az út- és járdaépítési programunk, a lakó-pihenővezetek fokozatos kialakítása, zöld területeink ápolása, játszóterek, parkok építése, a Szemeretelepi pakuratemető felszámolásának megkezdése otthonosabbá tette és teszi jövőben lakóhelyünket. (...) Bővítettük a kerület vagyonát, személyes eredménynek is tekintem a Férihegyi repülőtér »visszaszerzését«.”³⁴

„Észrevételeink rendszerint süket fülekre találtak, cáfolva azt a választási ígéretet, mely szerint az MSZP nem hatalmi szóval, hanem kéznyújtással akart eredményt elérni.”³⁵

„Az SZDSZ képviselő-csoport szerepét döntő módon meghatározta az a körülmény, hogy a 33 tagból álló testületben csupán négy önkormányzati képviselővel volt jelen, akik ráadásul nem az egyéni képviselői helyek elnyerésével, hanem csak a kompenzációs listán jutottak be az önkormányzatba.

Ezt a negatív irányú elmozdulást az 1994-es önkormányzati választások idején kialakult közhangulat okozta, amely egyrészt a rendszerváltozással együtt járó gondok elől a múltba történő visszafordulásban keresett kiutat, másrészt az előző SZDSZ-es többséget igyekezett első számú felelősként feltüntetni szinte mindenért.”³⁶

„Visszaemlékezve az 1994-es évi kampány ígéreteire, melyben az MSZP a 200 millió Ft hitelt – melyet örökölt az előző önkormányzattól – úgy ígérte, hogy egy éven belül megszünteti. Sajnos az ígéret ígéret maradt, megtévezve a tartozás összegét még 600 millió Ft-tal. A hiány nőtt, ugyanakkor bevezetésre került a kommunális adó(?).”³⁷

Az 1998. évi választás (október 18.) - Elmaradt jobboldali áttörés

A Magyar Köztársaság Elnöke a 107/1998. (VII. 31.) KE határozattal 1998. október 18. napjára tűzte ki az önkormányzati képviselők és polgármesterek választását.

³⁴ Számvetés 1994-1998 – dr. Mester László (Városkép 1998. szeptemberi szám 15. oldal);

³⁵ Számvetés 1994-1998 – Hunyadi István (Városkép 1998. szeptemberi szám 17. oldal);

³⁶ Számvetés 1994-1998 – Árpai János (Városkép 1998. szeptemberi szám 17. oldal);

³⁷ Számvetés 1994-1998 – Balogh Imre (Városkép 1998. szeptemberi szám 18. oldal);

Az országgyűlési választások alacsony részvétele már jelezte az társadalom országos rezignáltságát. Alapvetően mégsem volt kormányváltó a hangulat. Ez az őszi önkormányzati választásoknál meg is mutatkozott. Bár a kormányzó koalíció helyi szinten is erősödött, nem tudott valódi kihívója lenni a regnáló vezetésnek. Nem következett be politikai fordulat. Elmaradt a tervezett jobbközép áttörés. Sem a „győzteshez húzás” jelensége, sem az MSZP és az SZDSZ tavaszi eredményeinek feldolgozatlansága nem volt elegendő ahhoz, hogy a kerület vezetésében változás következzen be. Ebben bizonyosan szerepet játszott a regnáló polgármester Mester László magas kerületi elfogadottsága. Az alacsony részvétel és a hivatalban lévő polgármester személyes népszerűségével is hozzájárult a választási győzelemhez, bár jelzésértékű, hogy kevesebb mint 5%-kal előzte meg csak polgári oldal által jelölt kihívóját.

Sokatmondó volt azonban az is, hogy „a 15 legalacsonyabb aktivitású választási egység közül négyet Pestlőrincen találhattuk. (...) A társadalmi stratifikációs hierarchiában elfoglalt hely szignifikánsan befolyásolja a részvételi hajlandóságot.”³⁸ (Feitl, 247)

Eredményt befolyásoló erővel bírt a pártok szövetségekötési hajlandósága is. A három kormányzó párt átfogó kiterjedt megegyezése is befolyásolhatta volna az erőviszonyokat. Azonban a választás végül mégis az ellenzék abszolút győzelmét hozta érvényesítve a másodlagos választások általános trendjét, hogy az ellenzék eredményesebben szerepel, mint a parlamenti voksoláson.

Az önkormányzati választási rendszer nem változott, viszont a település lakosságának 100.000 fő alá történt fogyása miatt az egyéni választókerületek, valamint a kompenzációs listás helyek számát eggyel csökkenteni kellett. A jogszabályi keretek meghatározták, hogy a ~98 ezer lakosú településen 18 darab egyéni választási körzet alakítható ki, és összesen 30 fős lehet a képviselő-testület létszáma. Az új választási térkép konszenzuson alapuló megváltoztatására tett többszöri kísérlet kudarcba fulladt a pártok szögesen eltérő megközelítése miatt. Végül a jegyző saját hatáskörében eljárva oldotta fel a konfliktust és alakította ki az új, immár 18 választókerületet és 80 szavazókört tartalmazó választási térképet.

Jogszabályi háttér: A módosított 1990. évi LXIV. törvény értelmében (Övjt.):

- Ajánlás ajánlószelvénnel; (1% az EVK képviselőjelölt, 2% a polgármesterjelölt esetén);
- Részvételtől függetlenül egyfordulós választás és vegyes választási rendszer
- A főpolgármestert, a polgármestert a települések választópolgárai közvetlenül választják.
- Listaállítás feltétele: az egyéni választókerületek egynegyedében sikeres jelöltállítás;
- A listás mandátum kiosztásának formulája: módosított Saint Laguë;
- Listás mandátum megszerzéséhez szükséges küszöb: nincs; (Fővárosinál 4%)

és időközben megszületett 1997-ben az új választási eljárásról szóló törvény amely az eljárásjogi szabályokat rögzítette.

A választási eljárás lebonyolítását Erdősné dr. Balogh Zsuzsanna jegyző vezette. A Helyi Választási Bizottság elnöke Kurdi Gyula, helyettese dr. Téglás Tivadar és tagja Katona Jánosné volt (póttag: Molnár Gyuláné).

A választás informatikai háttere már bérelt vonalas kapcsolatra, saját, helyi telepítésű gépekre épült.

---

³⁸ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 247. oldal;

A pártok legfontosabb kampányüzenetei:

MSZP – minőségi polgárosodást; Otthonunk 2000 után – program a kerület jövőjéről; A szó elszáll, az írás megmarad!; Ha ránk szavaz (...) jól választott;

SZDSZ – aki „megfontoltan változtat”; hatékonyabb önkormányzatot; az SZDSZ középen áll; új párbeszéd, új beszédmód honosodjon meg;

FIDESZ, MDF, MNDP – A polgári jövő választása; A múlt legyőzhető; Új mederbe az önkormányzat működését; ... változást; kommunális adó eltörlését; Az összefogás májusban sikerhez vezetett. Az eredmény most sem maradhat el.; erős és polgárosult Magyarországot;

FKGP, MIÉP – kommunális adó eltörlése; közbiztonság erősítése;

Munkáspárt – A lakosság képviselete, a közszolgálat tisztesség, felelősség!

XVIII.kerületi NPE: nemzetiségünk nem bűn, hanem erény;

Az országos nagy pártok mind képviseltették magukat. Helyi politikai szereplők voltak az MDF; FIDESZ; MNDP (együtt: Polgári Szövetség); SZDSZ; MSZP; Munkáspárt; FKGP; MIÉP; Együtt Magyarországért Unió. Rajtuk kívül néhány helyi szervezet a XVIII. kerületi Német Polgári Egyesület; Polgári Társaság Pestszentlőrinc–Pestszentimréért (PT) aktivizálta magát.

Mindösszesen 118 jelölt indult el a megmérettetésen. Ebből 21 közös, 74 egyéni párt által támogatott, 12 fő társadalmi szervezet támogatásával indult el, valamint 11 fő független jelöltként.

A választás adminisztratív adatai:

A

választókerület típusa	választó-jog osultak	Választáson részt		Urnában lévő szavazólapok	Érvényes szavazatok		Érvénytelen szavazatok	
		vettek			száma aránya		száma aránya	
		száma (N)	aránya (%)		száma (N)	(N) (%)	száma (N)	aránya (%)
PM	79456	29245	36,81	29191	28688	98,1	503	1,72
EVK	79456	29245	36.81	29225	28644	98.01	581	1.99

A részvétel a fővárosi átlagnál (43,7%) majdnem hét százalékponttal alacsonyabb, azonban az addigi önkormányzati választásokhoz képest növekedést mutat. A település részeit vizsgálva igen szélsőséges, majdnem 40%-nyi eltérést mutat aktivitásban. Míg a legaktívabb szavazókörben 55,3% volt a részvétel (Lakatostelep), addig a legpasszívabb körben 17,42% (Havannatelep).

Budapest XVIII. kerületén belül is megmutatkozik a különbség a kertvárosi részeken lakó magasabb státuszú népesség (Szent Imre-kertváros, 54. szavazókör – 51,56%), és az alacsonyabb, lakótelepi státuszú (Havanna ltp., 33. szavazókör – 17,42%) népesség szavazási hajlandósága között. A két szélsőséges értéket szemlélve láthatjuk, hogy a legaktívabb területeken majdnem háromszor annyian mentek el szavazni.

A részvételi eredmények különlegessége a kiugró Lakatostelepi körzet (Lakatostelep, 9. szavazókör – 55,30%). Ebben a körzetben hagyományosan kiugró részvételt tapasztalunk. A nagyobb intenzitású mozgósítás inkább csak rásegíthetett a kiugró részvételi adatokra, amely így még a magasabb státuszú településrészek fölé emelte. A szomszédos szavazókörök részvételi eredménye is ezt látszik alátámasztani (10. szavazókör – 51,20%; 6. szavazókör – 48,83%). A telep kiemelkedő politikai aktivitásának oka magában a lakóközösségben keresendő. A település legrégebbi és egyben a legigényesebb lakótelepe, ahol a hatvanas években nehezebb sorsú

családok kaptak lakást és magasabb életminőséget. Ez indokolhatja a baloldali érzelmi kötődéseket is.

A kerületi érvényesen szavazók aránya megfelelt az országos átlagnak (28.688 fő) 98,10%.

Választási eredmények: A 30 tagú képviselő-testületben 18 egyéni választókerületi és 12 kompenzációs mandátum kerülhetett kiosztásra. A 18 körzetben 11 MSZP, és 7 FIDESZ-MPP – MDF győzelem született. A leadott szavazatok 34,09%-át az MSZP; 31,29%-át a FIDESZ – MDF; 19,89%-át az SZDSZ; 7,43%-át a MIÉP; 3,66%-át a FKGP szerezte meg. A maradék, mandátumot már nem eredményező voksokon a Polgári Társaság, az Együtt Magyarországért Unió, a Munkáspárt (1,94%) és az NPE XVIII. szervezetek osztoztak.

Polgármester választás eredményei:

Erdélyi László	SZDSZ, EMU	2.940 voks	10,25%
Hunyadi István	FIDESZ – MDF – FKGP	12.262 voks	42,74%
Dr. Mester László	MAGYAR SZOCIALISTA PÁRT	13.486 voks	47,01%

Helyzetéből adódóan a legesélyesebb jelöltet az MSZP állította. A négy éve regnáló polgármester neve már ismert és elfogadott volt a helyi közéletben. Eredményesen tudta megszólítani a választókat, mert pártja támogatottságát még további 13 százalékponttal meg tudta haladni. Ebben természetesen az SZDSZ-es átszavazókön túl a teljes centrum és bal oldat támogatása is tetten érhető.

A Polgári Szövetség polgármester jelöltje is jó választásnak bizonyult, hiszen ő is 11 százalékponttal jobb eredményt ért el, mint az őt támogató szövetség a pártok versenyében.

Az SZDSZ jelöltjének gyengébb szereplése a szocialisták javára történt átszavazás vonalán keresendő.

Kompenzációs listát 10 szervezet tudott állítani. (Jogsabály által előírt választási küszöb nem volt. Itt a legkisebb szavazatszám, amellyel mandátumot lehetett szerezni az 628 voks volt. Kedvezményes (nemzetiségi) mandátum-szerzési küszöb pedig 158 szavazat volt.)

A kompenzációs listáról (küszöb nélkül) mandátumot szerzett jelölő szervezet:

1	MSZP	3.926 szavazat;	3 mandátum;
2	SZDSZ	2.479 szavazat;	2 mandátum;
3	MDF	1.910 szavazat;	2 mandátum;
4	FIDESZ	1.910 szavazat;	2 mandátum;
5	FKGP	1.884 szavazat;	2 mandátum;
6	MIÉP	1.701 szavazat;	1 mandátum;

Kompenzációs listáról mandátumot nem szerzett jelölő szervezetek:

7	POLGÁRI TÁRSASÁG	607 szavazat;
8	EGYÜTT MAGYARORSZÁGÉRT UNIÓ	567 szavazat;
9	MUNKÁSPÁRT	354 szavazat;

A politikailag polarizált térben az MSZP támogatottsága a lakótelepi részeken és az ipartelepek vonzáskörzetében volt magasan felülreprezentált. A Lakatostelep 7. szavazókörben a szavazatok 46,70%-át szerezte meg a párt. A legkisebb támogatottsága pedig szokásos módon a Bókaytelep 45. szavazókörében volt. Itt a szavazatok 22,72%-át tudta begyűjteni a szervezet.

Polgári Szövetséges kihívója támogatóinak zömét a kertvárosi részekből kapta ebben a választásban is. Legnagyobb támogatottságát a Ganztelepi 62. szavazókörben (43,19%), de nagyon erős támogatottsága volt a 20. szavazókörben is, míg legalacsonyabb támogatottsága a Belsőmajori 76. szavazókörben volt (15,48%). Ez persze nem azt jelenti, hogy általában a lakótelepi részeken eredményes lett volna.

Az SZDSZ támogatottsága az 52. szavazókörben (Gloriett-telep) volt kiemelkedő, 29,31%. Legkevesbé támogatott pedig a Szemeretelepen a 19. szavazókörben volt 11,90%-al.

A MIÉP támogatottsága a 15. szavazókörben (Miklóstelep) volt a legmagasabb 12,46%. Legalacsonyabb a 47. szavazókörben (Bókaytelep) volt 2,48%-kal, vélhetően itt a konzervatívok szavazatelszívó hatása jobban érvényesült.

A fővárosi listás (28.653 szavazat) eredmények alapján a legnagyobb támogatottsággal az MSZP rendelkezett 9.769 szavazattal, 34,09%. Öt követte a FIDESZ – MDF 8.966 szavazattal, 31,29%-kal, majd az SZDSZ 19,89%-kal, 5.700 szavazattal. A MIÉP 7,43%-kal, 2.128 szavazattal a negyedik. Az FKGP 3,66%-kal, 1050 szavazattal tudott még eredményes lenni.

A klasszikus baloldali és jobboldali területek eredményei: Az eredmények a politológia tudomány által már megfogalmazott (alacsonyabb és magasabb státuszú területek pártpreferenciáiról) általános tézisében megfogalmazottak szerint alakultak. Az MSZP a lakótelepi és ipari választókerületekben, míg a jobboldali pártok a kertvárosi területeken voltak eredményesek.

A lehetséges tartalékok mozgósítása: A választási részvétel már rámutat, hogy a választók csak negyven százaléka élt választójogával. Területi eloszlásban jól látható, hogy a választói hajlandóságot nem mutatók aránya az alapvetően baloldali kötődésű alacsonyabb státuszú területeken magasabb. Mivel a baloldal támogatottsága ezeken a területeken nagy fokú stabilitást mutat, így még ezzel a támogatói deficittel is eredményesen tudott indulni.

Választás arányosságával/aránytalanságával kapcsolatos kritika; a győztes felül-, valamint a kis pártok alulreprezentáltságának az oka a kiosztható mandátumok egyéni kerületi túlsúlyában keresendő.

Az egyéni körzetekben ismét szabályos kétpártrendszer alakult ki. Az SZDSZ csak koalíciós egyezségek révén válhatott harmadik erővé. A választási eredmények „ismételten megerősítették, hogy a nagyobb pártok túlsúlya (...) a kerületi szinten is érvényesült, s a parlamenten kívüli politikai alakzatok mellett a társadalmi szervezetek és a függetlenek is fokozatosan kiszorultak a budapesti önkormányzatokból.”³⁹ (Feitl, 255)

³⁹ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 255. oldal;

Az ellenzéki győzelem ellenére is – „főként a FIDESZ politikai organizációs tevékenységének eredményeként – Budapesten is viszonylagos keresztény-nemzeti túlsúly alakult ki.”⁴⁰ (Feitl, 248) Eredményük az 1994-ben elérkez képest öt százalékpontos növekedést mutat.

A választásokat követően, 1998. október 28-án koalíciót kötött a Magyar Szocialista Párt és a Szabad Demokraták Szövetsége, így másnap 3 frakció alakult. „Október 29-én délelőtt letette az esküt *dr. Mester László* polgármester (MSZP) és a 30 fős képviselő-testület (frakciók: FKGP-MIÉP - 3 fő, MSZP-SZDSZ - 16 fő, Polgári Szövetség/FIDESZ, független, KDNP, MDF - 11 fő).”⁴¹ A 16 fős MSZP-SZDSZ frakcióvezetője Hámori Tibor, helyettesei: Árpai János és dr. Feitl István, Takács Tamás. A 11 fős Polgári Szövetség frakcióvezetője: Szabó Zoltán Tibor, helyettesei: Csabafi Róbert Imre, Hodruszky Csaba, Hunyadi István. A 3 fős FKGP-MIÉP képviselőcsoport frakcióvezetője Frik László, helyettese Wenczel Ottó lett. Az alakulást követően alpolgármesternek választották: Erdélyi Lászlót (SZDSZ) és Sándor Lászlót (MSZP), valamint megalakították bizottságokat (mindösszesen 9 bizottságot). Dr. Szarvassy Mária nem vette fel a mandátumát, lemondott kerületi listás képviselői helyéről, és helyére az MSZP listáról Dr. Regős János jutott a testületbe.

(KÉP7 - 1998-2002-es KT képe)

„Ha ciklusonként változtak is a megfogalmazott célok és szándékok, változtak talán időnként a hangsúlyok is, (...) de a megfogalmazott hangsúlyok, célok, feladatok között mindig ott volt az infrastrukturális elmaradások felszámolása, és az önkormányzat szolgáltatásrendszer korszerűsítése. (...) Időnként harcolni kellett, hogy ne érje hátrány a kerületet, (...) egy adminisztratív hiba, egy elírás folytán a XVII. kerülethez csatolt nemzetközi légikikötő kerüljön vissza a XVIII. kerület területére (1998).”⁴²

„Az elmúlt 8 év alatt etikailag egyre kifogásolhatóbb lett a politikai kultúra. A különböző politikai táborhoz tartozók »tücsköt-bogarat« kiabálnak egymásra, ami alapján az »egyszerű« állampolgár előtt hiteltelenné válnak a politikusok. Nagyon nehéz ilyen közhangulatban párbeszédre hívni a helyi lakosokat is. Jó lenne, ha mindannyian lecsillapodnánk, (...) Szegény kerület a miénk, ráadásul nagyobb ipari létesítmény egyáltalán nincs a körzetben, így iparüzési adóból minimális a bevételünk. A 11 milliárdos költségvetésnek pedig közel 50 százalékát a kerület intézményeinek működésére kell fordítani, és ez sok mindenre rányomja a bélyegét, komolyabb fejlesztésekre tehát nagyon kevés marad.”⁴³

„Csatornázás? – Jó ütemben épülnek. Kerületünk elmondhatja magáról, hogy a '98-ban elfogadott csatornázási program ütemtervét a mai napig tartjuk. Idén 800 millió forintot költünk a csatornázásra. Többek között az Ady Endre utca, Batthyány utca valamint az Erzsébet-, Béla- és a Lónyaytelep több utcája kerül sorra. A csatornázással egy időben az útburkolat is felújításra kerül, (...). A városrehabilitációs program több célt tűz maga elé. Szeretnénk, ha az Üllői út mentén megjelenének a vállalkozók, a magántőke. Az igazi az lenne, ha így épülne be ez a rész, amelynek felújítása, szebbé tétele azért már így is megindult, hiszen új társasházak épültek és épülnek jelenleg is, illetve vannak részek, amelyek már rendezés alatt állnak. Szeretnénk, hogy a

⁴⁰ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 248. oldal;

⁴¹ Városkép, VII.évf. 11.szám 1. oldal (1998. november);

⁴² részlet dr. Mester László 2014. november 24-én elhangzott ünnepi köszöntőjéből

⁴³ Így látja a korelnök. Interjú Fábián Rudolf önkormányzati képviselővel (Városkép, 2002. szeptember 9. szám, 13. oldal);

Pestszentlőrincre oly jellemző kertvárosi jelleg megmaradna. (...) továbbra is őrizni kell és őrizni is fogjuk a budapesti viszonylatban jelentős nagyságú zöldterületeinket.”⁴⁴

„Jó lenne egyszer már a napi közbeszéd szintjén is elfogadtatni, hogy az oktatásba történő beruházás, ha hosszú idő alatt is, de megtérülő befektetés. Ezt az önkormányzat a jobb közbiztonságban, a kerület lakóinak jobb egészségi állapotában, a környezet eredményesebb megóvásában, a köztisztaság hatékonyabb megőrzésében is realizálhatja.”⁴⁵

A ciklus alatt megépült a lőrinci piac, elkezdődött az új városközpont kialakítása a volt téglagyár területén. Elindul a Városkép TV. A ciklus során megkezdődött az út a részönkormányzat megalakítása felé a Pestszentimre munkacsoport létrehozásával. 2000. januárjában okmányiroda indul; 2002 szeptemberében átadták a Bókay-kertben a szabadtéri úszó- és élménymedencét, valamint a felújított házasságkötő termet a Városház utcában.

„A XVIII. kerületi városfejlesztési elképzelések fő célkitűzése az, hogy a település meglévő kertvárosi jellegét megőrizze, az infrastrukturális fejlesztésekkel az itt élő lakosság ellátottsági színvonala emelkedjen. A településrészek kialakult jellemzőit, sajátosságait, tradícióit figyelembe véve kell a kerületet fejleszteni, de a meglévő – főleg infrastruktúrában jelentkező – fejlettségbeli különbségeket folyamatosan meg kell szüntetni. Több milliárd forintos fejlesztési elképzelések szerepelnek a tervekben, a kérdés, hogy lesz-e elegendő támogatás, saját forrás a megvalósításukhoz.”⁴⁶

„Az infrastrukturális elmaradottság, út-, csatornaépítés, a közlekedés fejlesztésének igénye. Az, hogy 50 éve a főváros része vagyunk, a különbségek lényegesen nem csökkentek a belső és külső kerületek között. Hogy egy külső kerületben mást jelent a területnagyság és a közlekedés miatt egy lakossági szolgáltatást nyújtó intézmény létesítése, megszüntetése vagy átszervezése.”⁴⁷

2000. évi időközi önkormányzati választás (szeptember 24.) – színre színt

Juhász Károly (MSZP) képviselő halála miatt Pestszentimrén kiírt időközi választást 2000. szeptember 24. napjára tűzte ki a helyi választási bizottság (HVB), mivel ilyen esetben a választójogi szabályok értelmében időközi választást kell tartani.

A HVB elnöke Kurdi Gyula; helyettese Dr. Téglás Tivadar és a bizottság tagja Katona Jánosné, **póttagjai: Bihari Gusztáv, Menich Lajosné** volt. A HVI-t Erdősné dr. Balogh Zsuzsanna vezette.

Jelöltállító szervezetekből nem volt hiány. A regnáló városvezetés pártjai mellett (MSZP, SZDSZ) alapvetően a kerületben és a képviselő-testületben már jelen lévő pártok és szervezetek aktivizálódtak, az ellenzéki (FIDESZ, FKGP) és több országos kisebb párt (MIÉP, Munkáspárt, Együtt Magyarországért Unió), valamint egy független jelölt is, összesen 7 jelölt.

---

⁴⁴ Városfejlesztési helyzet- és jövőkép, interjú Sándor László alpolgármesterrel (Városkép, 2002. október 10. szám, 20. oldal);

⁴⁵ Oktatásfejlesztésről tabuk nélkül. Beszélgetés Erdélyi László alpolgármesterrel (Városkép, 2000. július IX. évf. 7. szám, 9. oldal);

⁴⁶ Városfejlesztési tervek (2002, Városkép XI. évf. 2.szám – február);

⁴⁷ Nem lehet magánügyünk a felzárkózás... (Városkép, Városfejlesztési Krónika 2002 február 7.oldal, riport dr. Mester Lászlóval)

Rendkívül alacsony érdeklődés mellett, 4357 választópolgár közül összesen 714-en mentek el szavazni (16,39%). Szegedi Sándor (MSZP) igazi kihívó nélkül, papírforma szerinti győzelmet aratva vált a 17. sz. egyéni választókerület győztesévé 194 szavazattal (27,17%).⁴⁸

Szegedi Sándor	(MSZP)	194	27,17
Ferencz István	(SZDSZ)	122	17,09
Luka István	(független)	122	17,09
Frik László	(FKGP-FIDESZ)	115	16,11
Nagy Jánosné Halász Ilona	(MIÉP)	89	12,46
Szerjánné Gara Éva	(Munkáspárt)	58	8,12
Hámorszky András	(Együtt Magyarországért Unió)	11	1,54

Az időközi választást követően 2000. szeptember 28-án kapta meg Szegedi Sándor (MSZP) képviselői megbízólevelét.

A 2002. évi választás – (október 20.) Elsőpró baloldali győzelem, szociál-liberális fölény

Az ország egyre inkább a kétpártrendszer felé haladt. A bal-liberális és a jobboldal közti törésvonal kezdett döntő jelentőségűvé válni. Kétpólusú politikai rendszer alakul ki. Medgyessy Péter jóléti rendszerváltást hirdető programja és az első „100 napos program” az önkormányzati választásokra is erősen hatással volt. „Az összefogás vagy külön indulás dilemmája leginkább az SZDSZ számára jelentkezik megoldandó problémaként. (...) Számára a közös indulásnak akkor van racionalitása, ha a paritáshoz közelítő arányt tud a párt elérni az MSZP-vel szemben.”⁴⁹ A hétköznapiak rendjét és nyugalmat kívánó emberek nem díjazták az országgyűlési választásokat követő botrányokat sem (Országgyűlési választási csalás vádja⁵⁰, hídfoglalás, D-209-es ügy), amely által az önkormányzati választás is az országos kampány része lett.

„A jobboldali sajtóban felerősödött a Budapest-ellenesség, ami feltehetően tovább csökkentette az ellenzéki pártok fővárosi támogatottságát. Emellett a kormányalakítás utáni események (egy részről a jóléti intézkedések, másrészt a fővárosiakat kellemetlenül érintő július 4-i

⁴⁸ Az időközi választás eredményéről, Városcép. 2010. október IX.évf. 10.szám, 3.oldal; A BFL tájékoztatása szerint a választásokkal kapcsolatos eredeti szavazóköri és eredményjegyzőkönyvek nem állnak rendelkezésre.

⁴⁹ Political Capital: Az önkormányzati választások előtt (2002.07.02.);

https://politicalcapital.hu/kereses.php?article_read=1&article_id=767 (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

⁵⁰ „Szerintem elképzelhetetlen, hogy ilyenkor bárki is csalni merjen vagy ilyesmivel próbálkozzon, annál is inkább, mert ennek súlyos büntetőjogi következményei vannak. A kerületben bárki megbizonyosodhat arról, hogy nem volt manipuláció, ugyanis – azt hiszem egyedülként az országban – valamennyi szavazókörben videokamerával rögzítettük a szavazatok megszámlálását.” – nyilatkozta a Városcépnek Erdősné dr. Balogh Zsuzsanna a Helyi Választási Iroda vezetője. Videón marad a szavazatösszesítés. (Városcép, 2002. augusztus, 8.szám, 7.oldal)

hídlezárás) is abba az irányba hatott, hogy az önkormányzati választásokon a kormánypártok tovább erősödjenek.”⁵¹

„Amúgy nagyon rossz kampányfogás volt a FIDESZtől, hogy szembeállította a vidéket a fővárossal. Főösleges, nehezen oldható feszültséget gerjesztett a társadalomban.” – nyilatkozta az országgyűlési választások után Katona Béla a Városkép újságnak.⁵²

Legtöbbször helyi témák uralták a kampányt. Ilyen volt a lakótelep-felújítás, csatornázás (évente hány utcányit halad előre a város), beruházások, fejlesztések (tornaterem építés (Ady); csapadékvíz-elvezetés; zajterhelés csökkentése a főútjaink mentén, valamint a ferihegyi reptér közelében lévő ingatlanok esetében, zöldfelületek megóvása), biztonság – térfigyelő kamerák és rendszer, tömegközlekedés, közúthálózat állapota, útfelújítás. Pakura tavak kármentesítése; kommunális adó megszüntetése (1995-ben bevezetett adófajta kivezetése 2003-mal); M0-ás hiánya, koncepciók és építésének elhúzódása és hatása a kerületre. Felmerült a lőrinci piac építése körüli korrupció kérdése. A polgári körök megalakulása is hatással volt a helyi viszonyokra.

Látványosan alacsony volt a részvétel a Havanna-lakótelep egészében, rámutatva arra, hogy igenis a politikai aktivitás státuszfüggő. „Az alacsony státuszú Havanna-lakótelepen a legmagasabb részvétel is 10 százalékponttal »múlta alul« a budapesti átlagot, de a legalacsonyabb részvétel mindösszesen 28% volt. Míg a magas státuszú területeken belül igen ritkán alakul ki alacsony részvétel.”⁵³

A már hivatalban lévő polgármesterekre általában igaz, hogy jobb eredményt értek el, mint az őket támogató pártok. A kisebb pártok támogatóinak jelentős része átszavazott a nagyobbak jelöltjeire. Az SZDSZ például csak olyan kerületekben indított polgármester-jelöltet, ahol nélküle is biztos volt a szocialista jelölt győzelme. Ez történt a XVIII. kerületben is.

A szocialista párt bázisát továbbra is a régi ipari negyedek, a lakótelepek és az alacsonyabb státuszú, esetleg volt katonai/BM-es telepek/területek adják. A FIDESZé ennek többé kevésbé inverze.

A jogszabályi háttér, illetve környezet „kivételesen” változatlan maradt az előző általános választáshoz képest. A jogszabályi kereteknek megfelelően a ~98 ezer lakosú településen 18 darab egyéni választási körzet alakítható ki, és összesen 30 fős képviselő-testületet tett lehetővé. A településen 83 szavazókör került kialakításra.

A választási eljárás lebonyolítását Erdősné dr. Balogh Zsuzsanna jegyző vezette. A Helyi Választási Bizottság elnöke Kurdi Gyula, helyettese Molnár Gyuláné és tagja dr. Szállási Jánosné volt.

A választás informatikai háttere már települési önkormányiroda infrastruktúrája biztosította. Elindul a VER és a SZÖR (választás előkészítő rendszer; szavazatösszesítő rendszer).

A helyileg beágyazott valamennyi politikai erő és szereplő megjelent a startvonalnál. Az MSZP, SZDSZ, FIDESZ-MPP; MDF; MKDSZ; Centrum; Együtt Magyarorszáért Unió; MIÉP; LAKSZ; NPE-XVIII.; MCDSZ; KISGAZDAPÁRT; FKGP; ZÖLDEK Szövetsége; SZDP;

⁵¹ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 265. oldal;

⁵² Demokráciában más a módi, Interjú dr. Katona Béla országgyűlési képviselővel (Városkép, 2002. 5. szám május, 12. oldal)

⁵³ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 269. oldal;

MUNKÁSPÁRT, mindösszesen 16 jelölő szervezet 108 jelöltje, amelyből 31 közös, 68 egyéni, és 9 társadalmi szervezeté, valamint 9 független. A jelölő szervezetek 14 kompenzációs listát állítottak, amely kimagasló. Fővárosi listát azonban csak hat párt állított.

A pártok legfontosabb kampányüzenetei:

MSZP – A siker az Önöké is! A szocialisták betartják ígéreteiket!; 100 napos programunk biztosítja, hogy amit elvállaltunk, azt teljesítjük.;

SZDSZ – Új lendület; ... mert van elképzelése, van energiája és lesz ideje is a közös munkára. Dolgozzunk együtt a kerületért!;

FIDESZ–MPP-MDF-MKDSZ – Indul a kerület...;

A választás adminisztratív adatai:

A

választókerület típusa	választó-jog osultak száma (N)	Választáson részt vettek		Urnában lévő szavazólapok száma (N)	Érvényes szavazatok		Érvénytelen szavazatok	
		száma (N)	aránya (%)		száma (N)	aránya (%)	száma (N)	aránya (%)
PM	78360	36231	46,23	36217	35495	97,97	722	1,99
EVK	78360	36231	46.23		34878			

A részvétel a fővárosi átlagnál (52,72%) hat százalékponttal alacsonyabb. Az országgyűlési választások átlagos részvételéhez képest jóval alacsonyabb, de az előző önkormányzati választáshoz képest jelentős növekedést mutat. Aktivitás tekintetében ismétlődik a kerületi papírforma. Legkevesebben a Havannatelepen (30. szavazókör 26,68%), legtöbben a Lakatostelepen (9. szavazókör 65,32%) mentek el szavazni.

A 2002. évi választásokon Budapest XVIII. kerületében újra megmutatkozott a különbség a kertvárosi részeken lakó magasabb státuszú népesség (Szent Imre-kertváros, 54. szavazókör – 59,11%), és az alacsonyabb, lakótelepi státuszú (Havanna ltp., 30. szavazókör – 26,68%) népesség szavazási hajlandósága között. A legaktívabb terület mégsem kertvárosi, magasabb státuszú városrész volt. A Lakatostelep 9. szavazókörében vettek részt a legtöbben a választásban. A részvételi eredmények különlegessége a kiugró Lakatostelepi körzet (Lakatostelep, 9. szavazókör – 65,32%). Ebben a körzetben a hagyományosan magasabb részvételi hajlandóság mellett, vélhetően a nagyobb intenzitású mozgósítás okozhatta a rendkívül kiugró részvételi adatokat, amely így még a magasabb státuszú településrészek fölé emelte. A szomszédos szavazókörök részvételi eredménye is ezt látszik alátámasztani (10. szavazókör – 60,13%; 7. szavazókör – 58,64%, 6. szavazókör – 57,08%, 13. szavazókör – 57,02%). A két szélsőséges értéket szemlélve láthatjuk, hogy a legaktívabb területeken több mint kétszer annyian mentek el szavazni.

Az érvényesen szavazók aránya teljesen megfelelt az országos átlagnak (36.231 fő) 98,01%.

A markáns eredményt jól ábrázolja, hogy az egyéni választókerületekben 17 MSZP, és csak egyetlen egy FIDESZ – MDF – MKDSZ győzelem született. A leadott szavazatok 40,01%-át a MSZP; 28,55%-át FIDESZ – MDF – MKDSZ; 20,82%-át az SZDSZ; 4,95%-át a MIÉP; 2,60%-át a Centrum és 0,85%-át a Munkáspárt kapta.

„Az MSZP történetének második legnagyobb választási győzelmét aratta. 1994-ben az országgyűlésben szerzett abszolút többséget, most az önkormányzati választások alkalmával győzött a voksolás minden szintjén ott, ahol a pártpolitika a domináns. Megerősítette pozícióit a

nagyvárosokban és átvette az irányítást a megyékben is.”⁵⁴ Elmondható az amerikai választás szimbolikáját használva, hogy ahogy országosan, úgy a kerületnek is „a magyar pártrendszer 1994 óta tartó ciklusának a napja az MSZP, holdja a FIDESZ”⁵⁵. A meggyőző erejű választási eredményt követően (szavazatok 60,83%-a) az MSZP – SZDSZ koalíció folytathatta munkáját. Különlegessége még a 2002. évi önkormányzati választásnak, hogy a XVIII. kerületi Német Polgárok Egyesülete színeiben induló nemzetiségi Ekker János kedvezményes mandátumot tudott szerezni. Ezzel a testület létszáma eggyel (31 főre) bővült, képviselőhez juttatva ez által a helyi német közösséget.

A polgármester választást Dr. Mester László regnáló polgármester nyerte. A leadott érvényes szavazatok 53,49%-át gyűjtve be. Kihívója Ughy Attila (FIDESZ-MDF-MKDSZ) a négy évvel korábban leadott szavazatokkal szinte megegyező szavazattal, 34,79%-os eredménnyel másodikként végzett. A liberálisok jelöltje harmadik helyen végzett a szavazatok 11,72%-val. Az MSZP polgármesterjelöltje, tekintettel a párt 40,01%-os eredményére, nagyon jó választásnak bizonyult, hisz bő 13%-kal meg tudta haladni pártja támogatását. Ez a többlétszavazatot azonban jól láthatóan az SZDSZ-es polgármesterjelölt ellenében nyerte el, hiszen a FIDESZ-es jelölt, Ughy Attila is saját jelölő szervezetei eredményéhez képest bő 6 %-os többlétszavazatot tudott felmutatni, ezért veresége ellenére is jó jelöltnek, más táborokat is integrálni képes kihívónak tekinthető. Ezt a választást természetesen az is meghatározta, hogy a jelölt, Dr. Mester László ekkor már 8 éve volt a település első embere (inkumbens hatás).

Polgármester választás eredményei:

Ferencz István	SZDSZ	4.160 voks	11,72%
Ughy Attila	FIDESZ - MDF - MKDSZ	12.350 voks	34,79%
Dr. Mester László	MAGYAR SZOCIALISTA PÁRT	18.985 voks	53,49%

Az SZDSZ polgármester jelöltjére, és a párt listájára leadott szavazatok különbsége egyértelműen a regnáló MSZP-s polgármester támogatásával magyarázható, hisz SZDSZ-es kihívója, Ferencz István esetében pont ellentétes folyamat zajlott le. Majdnem kilenc százalékponttal nagyobb támogatottságot kapott a párt, mint polgármesterjelöltje. A hiányzó szavazatok az átszavazó választóktól származhatnak.

Kompensációs listáról (küszöb nélkül) mandátumot szerzett jelölő szervezetek:

1	NÉMET	476 szavazat	1 (kedvezményes)
5	MDF	3.341 szavazat	3 mandátum
9	SZDSZ	3.632 szavazat	3 mandátum
11	MKDSZ	3.341 szavazat	3 mandátum
12	FIDESZ	3.341 szavazat	2 mandátum
13	MIÉP	1.008 szavazat	1 mandátum

⁵⁴ Political Capital: MSZP-győzelem az önkormányzati választásokon (2002.10.24.); https://politicalcapital.hu/kereses.php?article_read=1&article_id=841 (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

⁵⁵ Enyedi Zsolt: A befagyott felszín és ami alatta van (Magyar választáskutató Program Tanulmányok,7.) 223. oldal;

Kompenzációs listáról mandátumot nem szerzett jelölő szervezetek maradt a Centrum (2) 851 szavazattal; MSZP (7) 728 szavazattal; Zöldek-SZDP (14) 429 szavazattal; LAKSZ (3) 318 szavazattal; EMU (4) 190 szavazattal; Kiszgazda Szövetség-FKGP (10) 130 szavazattal; valamint a Cigány és Görög nemzetiségi lista 161, illetve 31 szavazattal.

A politikailag polarizált térben az MSZP támogatottsága a lakótelepi részeken és az ipartelepek vonzáskörzetében volt magasan felülreprezentált. A Havannatelepi 38. szavazókörben a szavazatok 53,86%-át szerezte meg a párt. A legkisebb támogatottsága pedig a Bókaytelepen a 45. szavazókörben volt. Itt a szavazatok 29,70%-át szerezte meg.

Kihívója a FIDESZ-MDF-MKDSZ támogatóinak zömét a kertvárosi részekből kapta ebben a választásban is. Legnagyobb támogatottságát a Szent Imre-kertvárosi 53. szavazókörben (41,80%), míg legalacsonyabb szavazói bázisa a Havannatelepi 33. szavazókörben volt (17,06%). Az SZDSZ támogatottsága a 30. szavazókörben (Havanna-lakótelep) volt kiemelkedő, 29,57%. Legkevesebb támogatott pedig a Gloriett-telep és a Bókaytelep határán lévő 48. szavazókörben volt 11,79%-kal.

A politikai szélsőjobb (MIÉP) támogatottsága a 19. szavazókörben (Szemeretelep) a legnagyobb 8,18%-al, legalacsonyabb a 27. szavazókörben (Havanna-lakótelep) négy szavazattal 1,31%.

A Centrum támogatottsága az 56. szavazókörben (Szent Imre-kertváros) volt a legmagasabb 5,75%-al, míg a 80. szavazókörben mindössze két szavazattal 0,77%-ot szerzett (Pestszentimre, Belsőmajor).

A legnagyobb támogatottsággal az MSZP rendelkezett 40,01%-kal. Őt követte FIDESZ-MDF-MKDSZ 28,55%-kal, majd az SZDSZ 20,82%-kal. A MIÉP 4,95%-os támogatottsággal bírt a listás szavazatai alapján.

Klasszikus baloldali és jobboldali területek eredményei: Az eredmények a politológia tudomány által már megfogalmazott (alacsonyabb és magasabb státuszú területek pártpreferenciáiról) általános papírformához képest megdőlték, hiszen az MSZP-SZDSZ szövetség a lakótelepi körzetekben és az ipari területeken túl csak a Bókaytelepen nem volt képes egyéni mandátumot szerezni. Hozzá kell tennünk, hogy itt sosem tudott nyerni baloldali jelölt. A FIDESZ – MDF – MKDSZ szövetség eredménye mindent összevetve csúfos vereségnek tekinthető. Az eredményt még az sem képes árnyalni, hogy súlyosan megosztott lett volna a jobboldal, mint 1994-ben.

A lehetséges tartalékok megmozgatása: A választási részvétel már rámutat, hogy a választók több mint fele távol maradt a voksolástól, nem nyilvánította ki akaratát. Területi eloszlásban jól látható, hogy a választói hajlandóságot nem mutatók aránya az alapvetően baloldali kötődésű alacsonyabb státuszú területeken magasabb. A baloldalnak nagyon nem is kellett aggódnia a mandátum sorsa miatt, több egyébként jobboldalinak számító választókörzetben (pl.: Szent Imre-kertváros) az egymás ellen induló erős jobboldali jelöltek segítették győzelmüket.

A képviselő-testület 2002. október 31-én tartotta alakuló ülését. Pestszentlőrinc–Pestszentimre önkormányzatát a polgármester és a 31 fős képviselőtestület alkotta. A választásokat követően négy képviselőcsoport alakult. 17 fős MSZP frakció (vezetője dr. Feitl István, helyettese Fehér Gábor, dr. Regős János); 3 fős SZDSZ frakció (vezetője Ferencz István); 7 fős FIDESZ-MPP - MKDSZ frakció (vezetője Ughy Attila); a két fős MDF képviselőcsoport, melyet Berkes Péter vezetett, illetve egy-egy fővel jelen volt a testület munkájában a MIÉP, továbbá az egy fős NPE-XVIII. A város vezetésére nem kötött koalíciót az SZDSZ-szel, erről Bohoczki József az

SZDSZ frakcióvezető-helyettese a 2002. november 28-i testületi ülés végén elmondta, hogy Erdélyi László a jövőben szakértőként segíti a polgármester munkáját azokon a területeken, ahol korábban alpolgármesterként (SZDSZ) tevékenykedett. „Ez a megbízatás nem az SZDSZ-szel folytatott egyeztetés vagy politikai alku eredményeképpen jött létre. A mi kerületünkben az MSZP és az SZDSZ között nincs koalíció vagy más politikai megállapodás. Az SZDSZ együttműködésre kész, konstruktív ellenzéki pártként végzi munkáját a 2002–2006-ig terjedő időszakban.”⁵⁶

Alpolgármesternek választották Hátori Tibort (MSZP), Sándor Lászlót (MSZP), és társadalmi megbízatású alpolgármesternek Szaniszló Sándort (MSZP).

(KÉP8 - 2002-2006-os KT képe)

„A kormányváltást és az azt kísérő kedvező intézkedéseket követően bízom a sikerben, de hogy ilyen jól szerepeljenek szocialista jelöltjeink, az valóban meglepetésként hatott. (...) Elsődleges számunkra a csatornázottság növelése, az út- és járdaépítés, a köztisztaság javítása, a kerület szépítése, a kerületi közlekedésfejlesztési koncepció készítése, a térfigyelő rendszer bővítése, az okmányirodák zsúfoltságának megszüntetése, (...) Remélem, az elkövetkezendő négy évben sikerül megkezdenuünk a pestszentimrei városrész központjának építését, szakorvosi rendelői kialakítását, a településrészi önkormányzat létrehozását.”⁵⁷

A városvezetést adó MSZP, pártja országgyűlési választását követő 100 napos programjának mintájára maga is meghirdette a maga kerületi 100 napos programját.

Fábián Rudolf a választásokat követően egy helyi fórumon beszélt a csatornahelyzetről, a közlekedési problémákról, a közbiztonság javításának lehetőségeiről, valamint a repülőtér okozta zajártalomról. A fórumon felmerült, hogy még mindig gondot okoz a területen a csapadékvíz-elvezetés, a Gyömrői út rossz minősége, az üzlethiány, a közbiztonság jelenlegi helyzete.⁵⁸

Ezekén kívül a ciklus témája volt a teljes csatornázottság megvalósítása, az út- és járdaépítés; a régi zsinagóga okmányirodává alakítása. 2005-ben átadják az M0-ás délkeleti szakaszát; új hulladékszigetek épülnek kerületszerte; megkezdik a Királyhágó utcai tömbtelkek beépítését (Királyhágó-Halomi lakópark a volt szovjet laktanya területén). Zajcsoport alakul a ferihegyi légikikötő zajszennyezésének kérdésében, zajmonitoring rendszer épül ki Ferihegyen. Pakura-tavak területének újrahasznosítási kérdése.⁵⁹ Sárkány-center megnyitása.

A ciklus alatt történt 2004. május 1. nappal az EU-hoz való csatlakozás.

2004. évi helyi pestszentimrei népszavazás (szeptember 19.) – érdektelenségbe fulladt ügy

---

⁵⁶ Az ülésteremből (Városképek, 2002 december 12.szám, 12.oldal);

⁵⁷ Készen áll a folytatásra a polgármester: dr. Mester László, P. Tóth Erzsébet interjú (Városképek, 2002, november 11.szám, 3.oldal);

⁵⁸ (Városképek, 2002. november 11.szám, 12.oldal);

⁵⁹ Városképek, 2004.

A Dr. Székely Endre Pestszentimre Történeti Társaság kezdeményezésére tűzte ki Pestszentlőrinc–Pestszentimre Önkormányzata szeptember 19-re a településrészi önkormányzat létrehozására vonatkozó népszavazást. A voksolás arra vonatkozott, hogy a Pestszentimrén élők egyetértenek-e városrészi önkormányzat létrehozásával.

Ezzel párhuzamosan elfogadta a testület – 37/2004. (VI. 29.) – a Képviselőtestület Szervezeti és Működési Szabályzatának módosításával, hogy Pestszentimrén 2004. július 1-től településrészi önkormányzat (továbbiakban: részönkormányzat) működik.⁶⁰

A szavazás érvénytelenül (50% feletti részvétel esetén lett volna érvényes) és így eredménytelenül zárult, mivel az érintett választók csupán 13,48%-a járult az urnákhoz. A 17 szavazóköri szavazásra jogosultak száma 17.012 fő volt, a megjelentek száma 2293 fő. A leadott 2293 szavazatból 12 db volt az érvénytelen és 2281 db az érvényes. A 2281 érvényes szavazatból 2125 fő szavazott igen-nel, míg 156 fő nem szavazatot adott.

Ilyen esetben a képviselőtestület jogosult a kérdésben dönteni, mivel azonban időközben a helyi önkormányzat júliusban már megalakította a részönkormányzatot, a képviselőtestület szeptember 23-án csupán megerősítette korábbi döntését a városrészi önkormányzat további működéséről.⁶¹

2004. évi IDŐKÖZI önkormányzati választás (november 28.) – egy ide egy oda

A választásokat 2004. november 28. napjára tűzte ki 5/2004. (IX.09.) sz. határozatával a helyi választási bizottság (HVB). Az időközi önkormányzati választás oka az volt, hogy két egyéni választókerületben nyertes képviselő (dr. Tarrósy István – 2. EVK⁶² és Szegedi Sándor – 18. EVK⁶³) is váratlan hirtelenséggel elhalálozott 2004. augusztus 30-án, illetve szeptember 4-én, és a választási eljárási törvény választójogi szabályok értelmében ilyen esetben időközi választást kell tartani.

A HVB elnöke Kurdi Gyula; helyettese Molnár Gyuláné és a bizottság tagja Tóth Nándor volt. A HVI-t Erdősné dr. Balogh Zsuzsanna vezette.

Jelöltállító szervezetekből nem volt hiány. A regnáló városvezetés pártjai mellett (MSZP, SZDSZ) alapvetően a kerületben és a képviselő-testületben már jelen lévő pártok és szervezetek aktivizálódtak az ellenzéki (FIDESZ, MDF) és több országos kisebb párt (MIÉP, Munkáspárt), valamint a németek helyi szervezete, a NPE XVIII. Összesen 13 jelölt (2. sz. EVK-ban 7 db; 18. sz. EVK-ban 6 db –itt az MDF nem indított itt jelöltet).

Alacsony érdeklődés mellett (17,15%, ill. 21,01%) a valójában a két legnagyobb frakció között lezajló küzdelem során a 2. sz. egyéni választókerületben Weidel Walterrel (FIDESZ, KDNP,

---

⁶⁰ (Városkép. 2004, szeptember 8. szám, 24. oldal);

⁶¹ A pestszentimrei népszavazás eredménye (Városkép, 2004. október, 9. szám, 4. oldal)

⁶² Elment a doki! (Városkép, 2004. szeptember, 8. szám; 7. oldal) „A XVIII. kerületi önkormányzat mély megrendüléssel értesült arról, hogy dr. Tarrósy István, a 2. számú egyéni választókerület önkormányzati képviselője (MSZP), 2004. augusztus 30-án, hosszan tartó betegség következtében elhunyt.”

⁶³ Elhunyt Szegedi Sándor (Városkép, 2004. október, 9. szám, 7. oldal) „A szeptember 4-i Bókay-kerti rendezvényen 59. életévében tragikus hirtelenséggel elhunyt Szegedi Sándor, a 18. számú egyéni választókerület önkormányzati képviselője (MSZP). Szegedi Sándor 2000-ben, Juhász Károly képviselő halála miatt kiírt időközi választáson kapott képviselő megbízólevelet.”

MKDSZ) (347 voks) szemben Ternyák András István (MSZP) (390 voks); a 18. sz. egyéni választókerületben Császár Katalinnal (MSZP) (375 voks) szemben Lévai István Zoltán (FIDESZ, KDNP, MDF, MKDSZ) (583 voks) lett képviselő. A többi jelöltnek valójában marginális szerep jutott.

A várost irányító MSZP-SZDSZ koalíció ugyan egy fővel meggyengült, de ennek ellenére megtartotta kényelmes többségét.

„Ezek alatt az évek alatt MSZP többség volt a képviselő-testületben, sosem volt jellemző, hogy erőből politizáljunk és visszaéljünk a többség erejével. Kompromisszumkereső ember vagyok, és ez azt jelenti, hogy a megoldást, az együttműködés lehetőségét keresem. Hiszem, hogy ez viszi előre a munkát és nem a harc. (...) A legnagyobb sikertelenséget az olyan ügyek okozták, amelyek nem rajtunk múltak. Kudarcként élem meg, hogy az elmúlt 15 évben egyetlen jelentős fővárosi beruházás sem valósult meg kerületünkben, hiába lobbiztunk sokan ezért. Csatorna-beruházásaink jó ütemben haladnak, azonban egy másfajta fővárosi szemlélettel már az egész kerület csatornázott lehetne. Sajnálom, hogy ez nem így van.”⁶⁴

„Értékelésem szerint két szakaszra bonthatjuk az eltelt időt. Az első 5 évben a kerület szinten tartását kellett megvalósítanunk, elérve azt, hogy az átmenet ne okozzon törést a városrész életében. (...) kb. 1995-től kezdve jelentős fejlődésnek vagyunk tanúi kerületünkben.”⁶⁵

„Az 1990-ben az első szabadon választott képviselő-testület kezdeti pár hónapja a feladatok, és a tanácsrendszer hátrahagyott örökségének megismerésével telt. Aztán vagy fél év kellett mire valóban belevághattunk a saját elképzelések megvalósítására. Hajnalig tartó, hosszú viták során az elképzelésekből tervek és koncepciók születtek. Aztán ezek a tervek csak papíron maradtak és a tényleges döntések meghozatalánál, vagy a bátorság hiányzott a kerület vezetőiből vagy a pénz. (...) Az első testületben a legfontosabb feladatnak azt tekintettem, hogy a döntések valóban demokratikusan a kerület lakóinak érdekében és kellő szakmai megalapozottsággal szülessenek. Eleinte, még ha a szakmaiság néha sántított is, de a kerületben élőkkel konzultálva és demokratikusan születtek a döntések. E téren talán a legutóbbi három, öt év a legnagyobb csalódás. Sokszor csak díszletnek érzi magát az ellenzéki képviselő a testületben.”⁶⁶

„Működéshez elegendően szükséges pénz hiányában az önkormányzat vagyonát éli fel, tehát a kerület lakosainak jövőjét. És ez már a politikum felelőssége. Ha a kormányzat és a főváros felelősen gondolkodik, elegendő pénzt oszt vissza az önkormányzatok felé.”⁶⁷

„Megpróbáltam mindent, hogy ez a városrész felzárkózhasson (számos fejlesztést fel is sorol), de nagyon nehéz egy imrei képviselő dolga. Először is nagy területűek a körzetek, másodsor pedig nincs nálunk nagy bevételt biztosító vállalkozás és nincs szabad terület sem esetleges ipari beruházásokhoz. A költségvetés létszamarányosan befolyt bevételek pedig a kötelezően ellátandó feladatok 70-80%-ára sem elég. Imre lakossága közel azonos a Havanna lakótelepével, a területe

---

⁶⁴ Tizenkét év mérlege (Városkép, 2006, február 20., XV. évf., 4. szám, 19. oldal);

⁶⁵ Akik 15 éve önkormányzati képviselők - Ábrányi Béla (Városkép, 2006. január, XV. évf., Ünnepi különszám, 10. oldal);

⁶⁶ Akik 15 éve önkormányzati képviselők – Hodruszky Csaba (Városkép, 2006. január, XV. évf., Ünnepi különszám, 10. oldal);

⁶⁷ Ön, hogy emlékszik vissza erre a másfél évtizedre? – Chrobák János (Városkép, 2006. január, XV. évf., Ünnepi különszám, 5-6. oldal);

viszont 8-szor akkora.”⁶⁸

A 2006. évi választás – Kiegyenlítődő erőviszonyok I.

Sólyom László köztársasági elnök 2006. október 1-re tűzte ki az önkormányzati választásokat. Ezzel kapcsolatosan már június elején egyértelmű kijelentéseket tett a tekintetben, hogy a választásokat a lehető legkorábbi időpontra kívánja kitűzni. A parlamenti választásokat követően a kormánynak szembesítenie kellett a társadalmat az addig takargatott súlyos gazdasági helyzettel, a csődhelyzet következményeivel. A gazdasági, pénzügyi mozgástér beszűkült, az államháztartási hiányt csökkenteni kellett, amely így a kormánykoalíció népszerűségének csökkenésével járt.

Az önkormányzati választásokat a tavaszi parlamenti választási eredmények nagyban befolyásolták. De a valós gazdasági helyzet, a megszorító csomagok bejelentését követően elindult egy politikai lavina. „Forró ősz” vette kezdetét. Az „Őszödi beszéd” nyilvános lejátszásának hatására elszabadultak az indulatok. A TV székházának ostroma, a randalírozás, Kossuth téri tüntetések, utcai zavargások, azonosító nélküli rendőri intézkedések kapcsán Sólyom László köztársasági elnök ekkor már morális válságról beszélt. (Gyurcsány Ferenc az önkormányzati vereséget követően október 6-án a parlamentben bizalmi szavazást kér.)

A FIDESZ 2006-ra integrálta a kisközségeket és szövetségre lépett a kereszténydemokratákkal, a fórumos politikusok számára azonban nem tudott megfelelő együttműködési formát találni.

A kerületben így eredményesebben tudta védeni pozícióit az MSZP-SZDSZ-es városvezetés.

Az újrászó jelöltek programjukban felvázolták az eddig végzett munkát, valamint az új elképzeléseket, beruházásokat. Konkrét városfejlesztési gondolatok is megjelentek. Ilyen volt az M0-as elkerülő átadása; négy lakótelep kameramegfigyelő rendszerrel történő ellátása; zajvédő fal építése a Szemeretelepen a vasút mellett; a kerület csatornázásának felgyorsítása, melyben azt ígérték, hogy 5 éven belül a teljes település csatornahálózata elkészül, a pestszentimrei szakrendelő, a Bababirodalom és Sportkastély beruházások megindítása. Ígéret volt továbbá a pakura-tavak ügyének megnyugtató lezárása, gyorsvasút Ferihegyre; a lakótelep felújítási program, hajléktalan kérdés. Lakossági fórumon már téma a Ferihegyi repülőtér által a lakosságra nehezedő zajterhelés. Azonban óhatatlanul beszűremlett a városvezetési, városfejlesztési szakmai kérdések közé az országos politika.

A jogszabályi háttér változatlan maradt az előző általános választáshoz képest. A településen azonban 86 szavazókörral részben új választási térkép került kialakításra, amellyel kapcsolatosan a polgármester kérdésre (amelyet ugyancsak idéznék) válaszolva a következőket mondta el: „– *Az ártrendeződésben, úgy tudni, szerepe volt a kerület jegyzőjének is, aki – állítja a jobboldali politikusok – a helyi MSZP-nek kedvezve módosított körzethatárokat. A lakótelepeken már 600 voksal egyéni mandátumhoz lehetett jutni, míg némely kertvárosi körzetben ehhez 1300 szavazat kellett. A FIDESZ számítása szerint egy lakótelepi voks 30 százalékkal többet ért, mint egy kertvárosi. Az pedig köztudomású, hogy lakótelepen az MSZP, családi házas övezetben a jobboldal erősebb. Jogos a kritika?* – Négy éve hosszú egyeztetés és vita után, az összes párt

---

⁶⁸ „Az én Imrém” – Endrédi Jánosné (Városkép, 2006. január, XV.évf., Ünnepi különszám, 18.oldal);

beleegyezésével történt a körzethatárok módosítása – amit ezek szerint most vitat az ellenzék. Vagyis nem érzem jogosnak a kritikát. – *Mi volt a 2002-es módosítás oka?* – Hogy azt megelőzően több körzetben jelentősen változott a lakosságszám. Miként azóta is. Idén próbálkozhattunk volna ismét átszabni a határokat, ám kilátástalannak ítéltük az egyezkedést. Sokáig mégsem húzhatjuk az időt, mert az elmúlt négy évben igen sok új lakás épült a területben, s ezzel rengeteg új lakó költözött ide.”⁶⁹

A választási eljárás lebonyolítását Erdősné dr. Balogh Zsuzsanna címzetes főjegyző vezette. A Helyi Választási Bizottság elnöke Kurdi Gyula, tagjai dr. Szállási Jánosné dr. Boross Ilona és dr. Téglás Tivadar, valamint Dedeó Gyuláné voltak.

A választás informatikai hátterét a település okmányirodai, illetve anyakönyvi infrastruktúrája biztosította a VER és a SZÖR (választás előkészítő rendszer; szavazatösszesítő rendszer) modulok segítségével.

A pártok legfontosabb kampányüzenetei:

MSZP – Itthon vagyunk, Otthont építünk!;

SZDSZ – Ötödik sebesség – nagyobb tempóra kell kapcsolni;

CENTRUM, EGYÜTT MAGYARORSZÁGÉRT UNIÓ – Van, aki másképp csinálja; A középén haladók választása;

FIDESZ-KDNP-MKDSZ – Velünk jobb lesz! – szavahihető politizálást valósítunk meg a közéletben! A jövő szövetsége;

MDF – Zöldebb Budapesten...; élhetőbb fejlődő Budapestet, Pestszentlőrinc–Pestszentimrét;

MIÉP – „Ébresztő Magyarország”;

A politikai szereplők között jelen vannak az országos politika pártjai az SZDSZ, MSZP; FIDESZ – KDNP – MKDSZ; MDF; MIÉP; Jobbik; Centrum – EMU; és helyi civil és nemzetiségi csoportok: NPE-XVIII (Német Polgári Egyesület - XVIII);

Kezd szűkülni a politikai szereplők köre. Összesen 114 jelölt indult el, pártszínekben 101, ebből 74 egyéni, illetve 29 fő közös jelöltként, 3 fő független jelölt is akadt. Társadalmi szervezet képviselőiben egyetlenként az NPE-XVIII maradt 8 jelölttel. Listát 9 jelölőszervezet tudott állítani.

A választás adminisztratív adatai:

választókerület típusa	választójogi		Választáson részt		Urnában lévő		Érvényes szavazatok		Érvénytelen szavazatok	
	száma (N)	száma (N)	aránya (%)	száma (N)	száma (N)	aránya (%)	száma (N)	aránya (%)	száma (N)	aránya (%)
PM	79208	41550	52,44	41520	40839	98,29	681	1,64		
EVK	79208	41550	52,44		40481					

A részvétel az országgyűlési választások átlagos részvételéhez képest alacsonyabb, mégis a rendszerváltozás utáni önkormányzati választások között a legmagasabb, azonban a fővárosi átlagot (55,9%) sem érte el, annál is kicsit alacsonyabb.

⁶⁹ (Városkép. 2006 november 13., 19. szám, 4-5. oldal)

Budapest XVIII. kerületen belül is megmutatkozik a különbség a kertvárosi részeken lakó magasabb státuszú népesség (Szent Imre-kertváros, 59. szavazókör – 64,89%), és az alacsonyabb, lakótelepi státuszú (Havanna ltp., 26. szavazókör – 33,15%) népesség szavazási hajlandósága között. A két szélsőséges értéket szemlélve láthatjuk, hogy a legaktívabb területeken majdnem kétszer annyian mentek el szavazni.

A részvételi eredmények különlegessége a kiugró Lakatostelepi körzet (Lakatostelep, 14. szavazókör – 65,38%). Ebben a körzetben hagyományosan kiugró részvételt tapasztalunk. A nagyobb intenzitású mozgósítás inkább csak rásegíthetett a kiugró részvételi adatokra, amely így még a magasabb státuszú településrészek fölé emelte. A szomszédos szavazókörök részvételi eredménye is ezt látszik alátámasztani (13. szavazókör – 56,44%; 15. szavazókör – 49,05%).

Az érvényesen szavazók aránya teljesen megfelelt az országos átlagnak (40.839 fő) 98,29%.

A jogszabályi keretek meghatározták, hogy a ~98 ezer lakosú településen 18 darab egyéni választási körzet alakítható ki, és összesen 30 fős lesz a képviselő-testület. A 18 körzetben 10 FIDESZ – KDNP – MKDSZ győzelem született, és 8 MSZP győzelem.

A leadott szavazatok 41,25%-át a FIDESZ – KDNP – MKDSZ; 38,54%-át az MSZP; 9,75%-át az SZDSZ; 4,62%-át az MDF; 2,09%-át a MIÉP és 1,22%-át a Centrum kapta.

Elmondható, hogy bal, illetve jobb oldal vonatkozásában kiegyenlített eredmények születtek. A választási rendszer adottságai következtében azonban a MSZP – SZDSZ koalíció folytathatta munkáját.

Polgármester választás eredményei:

Ferencz István	SZABAD DEMOKRATÁK SZÖVETSÉGE	2.383	5,84%
Kucsák László	FIDESZ-KDNP-MKDSZ	18.102	44,33%
Dr. Mester László	MAGYAR SZOCIALISTA PÁRT	20.354	49,84%

Az MSZP polgármester jelöltje tekintettel a párt 38,54%-os eredményére, nagyon jó választásnak bizonyult, hisz bő 10%-kal meg tudta haladni azt úgy, hogy közben az SZDSZ is állított jelöltet. Ezt a választást természetesen az is meghatározta, hogy a jelölt, Dr. Mester László ekkor már 12 éve volt a település első embere, amely az inkumbens⁷⁰ jelenséggel is magyarázható.

Legesélyesebb kihívója veresége ellenére is jó jelöltnek, integrálni képes kihívónak tekinthető, hiszen jelölő szervezetére leadott szavazatokat több mint 3%-al felül tudta múlni.

Az SZDSZ polgármester jelöltjére, és a párt listájára leadott szavazatok különbsége egyértelműen a regnáló MSZP-s polgármester többlet támogatásánál mutatható ki. Dr. Mester Lászlót ezek a szavazatok juttatták újra a polgármesteri székbe. Míg pártja a szavazatok 38,54%-át kapta csak, addig személye 49,84%-os támogatottságot élvezett a választók körében. Míg a SZDSZ-es kihívója, Ferencz István esetében pont ellentétes folyamat zajlott le. Majdnem négy százalékponttal nagyobb támogatottságot kapott a párt, mint polgármesterjelöltje. Elmondható az is, hogy a jobboldal polgármesterjelöltje is az MDF és a MIÉP szavazóitól kaphatta a három százalékpontnyi többletet.

A politikailag polarizált térben az MSZP támogatottsága a lakótelepi részeken és az ipartelepek vonzáskörzetében volt magasan felülreprezentált. A Havannatelepi 33. szavazókörben a

⁷⁰ Hivatalban, illetve pozícióban lévő személy előnye (pl.: ismertsége, kapcsolatai, média támogatottsága miatt könnyebben szerez támogatókat) kihívójával szemben.

szavazatok 55,44%-át szerezte meg a párt. A legkisebb támogatottsága pedig a Bókaytelepen a 41. szavazókörben volt. Itt a szavazatok 24,34%-át szerezte meg ez a párt.

Kihívója a FIDESZ-KDNP-MKDSZ támogatóinak zömét a kertvárosi részekből kapta ebben a választásban is. Legnagyobb támogatottságát a 41. szavazókörben (55,09%), míg legalacsonyabb szavazói bázisa szinte már hagyományosan Havannatelepi a 33. szavazókörben volt (25,46%).

Ez a párhuzam a két nagy párt között jól rávilágít arra, hogy az MSZP és a FIDESZ – KDNP eredményei között szoros összefüggés, nagyfokú korreláltság mutatkozik. Együtthatójuk ebben a két szavazókörben mínusz egy körüli.

Az SZDSZ támogatottsága a 21. szavazókörben (Havanna-lakótelep) volt kiemelkedő, 15,22%. Legkevésbé támogatott pedig a Lakatos-lakótelepen a 6. szavazókörben volt 6,01%-kal.

Az MDF támogatottsága a 20. szavazókörben (Miklóstelep) volt a legmagasabb 8,10%. Legalacsonyabb az 55. szavazókörben (Szemeretelep) volt 1,84%-kal.

A politikai szélsőjobb (MIÉP) támogatottsága a 2. szavazókörben (Erzsébettelep) a legnagyobb 3,80%-kal, legalacsonyabb a 22. szavazókörben (Havanna-lakótelep) egyetlen szavazattal 0,26%.

A Centrum támogatottsága a 65. szavazókörben (Ganz-kertváros) volt a legmagasabb 2,78%-kal, míg több szavazókörben egyetlen szavazatot sem kapott (36., 44.) (Havanna ltp., Bókaytelep).

Kompenzációs listáról (nincs küszöb) mandátumot szerzett jelölő szervezetek:

1	MSZP	9.236 szavazat	6 mandátum
2	SZDSZ	2.409 szavazat	2 mandátum
6	FIDESZ	2.030 szavazat	1 mandátum
7	MDF	1.552 szavazat	1 mandátum
8	KDNP	2.030 szavazat	1 mandátum
9	MKDSZ	2.030 szavazat	1 mandátum

Kompenzációs listáról mandátumot nem szerzett jelölő szervezetek:

3	NPE-XVIII	336 szavazat	0 mandátum
2	MIÉP	840 szavazat	0 mandátum
6	CENTRUM-EMU	497 szavazat	0 mandátum

A legnagyobb támogatottsággal (fővárosi listás szavazatok alapján) a FIDESZ-KDNP rendelkezett 41,25%-kal. Őket követte az MSZP 38,54%-kal, majd az SZDSZ 9,75%-kal. Az MDF 4,62%-os, a MIÉP 2,09%-os támogatottsággal bírt a listás szavazatai alapján. Az egyéni választókerületi jelöltekre leadott szavazatok alapján – talán az inkumbens hatásnak is köszönhetően – azonban továbbra is az MSZP bírt a legnagyobb támogatottsággal.

(KÉP9 - 2006-2010-es KT képe)

„Annyi bizonyos, hogy a politikailag forrongó őszön a FIDESZ, tartalmilag csaknem magába olvasztva a KDNP-t, alkalmilag más jobboldali pártokkal és szerveződésekkel szövetkezve ledolgozta történelmi hátrányát, és a jobboldalt a baloldali és a liberális erőkkel közel azonos szintre emelte.”⁷¹

Klasszikus baloldali és jobboldali területek eredményei: Az eredmények a politológia tudomány által már megfogalmazott (alacsonyabb és magasabb státuszú területek pártpreferenciáiról) általános papírforma szerintinek mondhatóak. Az MSZP-SZDSZ szövetség a lakótelepi körzetekben és az ipari területeken szerezte meg a választókerületi mandátumokat, míg a FIDESZ és szövetségesei a kertvárosi területeken voltak eredményesek a mandátumszerzésben.

A lehetséges tartalékok megmozgatása: A választási részvétel már rámutat, hogy a választók majdnem fele távol maradt a voksolástól, nem nyilvánította ki akaratát. Területi eloszlásban jól látható, hogy a választói hajlandóságot nem mutatók aránya az alapvetően baloldali kötődésű alacsonyabb státuszú területeken magasabb. Ezeken a területeken a baloldalnak nagyon nem is kellett aggódnia a mandátum sorsa miatt, azonban a kertvárosi, magasabb státuszú területeken szimpatizánsaik alacsonyabb részvétele nagyban ronthatta ottani esélyeiket. Tekintettel arra, hogy az alacsonyabb státuszú lakosság mindig nehezebben mozgósítható, így véleményem szerint a billegő körzetekben egy magasabb részvétel mindenképpen a baloldal javára mozdítaná az eredményt. 2006-ban azonban a relatív nagyobb részvétel nem volt elegendő ehhez.

Az eddigi hagyományokat folytatva koalíciót kötött az MSZP és a SZDSZ, így a város vezetése továbbra is a kezükben maradhatott.

⁷¹ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 301. oldal;

A választásokat követően négy képviselőcsoport alakult. A 15 fős MSZP megbízott frakcióvezetője dr. Regös János majd 2007 novemberétől Körös Péter; a 2 fős SZDSZ megbízott frakcióvezetője Bohoczki József; a 10 fős FIDESZ frakcióvezetője Dömötör István; és a 3 fős KDNP frakcióvezetője: Csomó Tamás lett. Az MDF-et egy fő (Berkes Péter) képviselte a képviselő-testületben. Kucsák László fővárosi képviselővé választása miatt lemondott kerületi listás képviselői helyéről, ezt követően a Fidesz listáról Galgóczy Zoltán jutott a testületbe. Október 12-én megválasztották alpolgármesternek Ferencz Istvánt (SZDSZ), Szaniszló Sándort (MSZP) és Sándor Lászlót (MSZP). Társadalmi megbízatású alpolgármesternek választották még Dr. Regös Jánost (MSZP).

Mester László a választások után így emlékezett vissza: „– A választást megelőző hetekben gyakran beszélgettem a kerületi FIDESZ-esekkel... – Nagykoalícióról? – Igen, kérdezték, mi lesz, ha patthelyzet alakul ki. – Mit válaszolt? – Hogy a nagykoalíció is benne van a pakliban. Ennek ellenére meglepett, milyen sok egyéni képviselői körzetet veszítettünk el. A négy évvel ezelőtti helyzethez képest jelentős átrendeződés ment végbe: a mi szimpatizánsaink közül kevesen mentek szavazni, a FIDESZ viszont hatékonyan mozgósított.”⁷² „A polgármester programjának ismertetése keretében a fejlesztések folytatásának kihangsúlyozása mellett elmondta, hogy fontosnak tartja egy átfogó, hosszútávra kitekintő jövőkép megfogalmazását, kitért arra, hogy felhívja képviselőtársainak figyelmét az együttműködésre a kerület érdekében és szolt arról is, hogy reformra szorul a kerületi önkormányzati rendszer.”⁷³

Az Erdélyi László által 2007-re előkészített, majd elfogadott fővárosi forrásmegosztási rendelet – amely fő vonalaiban ma is működik – a kerület anyagi helyzetét, forráshiányos állapotát visszabillentette és tartós növekedési pályára állította.

2008-tól a választási irodák már a Integrált Választási Szolgáltató Rendszert (IVSZR) alkalmaztak amely az okmányirodai és anyakönyvi hálózatokról volt elérhető. (külképviselési névjegyzék karbantartás, névjegyzék továbbvezetést támogató lista, NESZA állomány, rögzítés).

Dr. Téglás Tivadar HVB tag 2009. márc. 31. napjával lemondott. A HVB új tagja Dedeó Gyula Ferencné lett.

Az időszak alatt elindult az integrált szociális városrehabilitációs program keretében a „Mi Havannánk” panelfelújítási program. 2010 májusában 60 éves lett a repülőtér, minden a településre ható áldásos és áldatlanságával (zajszennyezés, forgalom) egyetemben. Pestszentimrén elindult az új városközpont-projekt előkészítése.

A 2008-as gazdasági világválság szezonális hatása, a válságkezelés lakosságra rótt túrérséghatárt meghaladó terhei, mind arra hatottak, hogy a válságkezelő kormányzatok népszerűsége hatalmas zuhanást szenvedett el.

„Sajnos a helyi önkormányzati munkában is egyre erőteljesebben jelenik meg az országos politikában tapasztalt, a másik fél lejáratására irányuló hangvétel. Egyre szűkülő lehetőségét látom a megegyezésekre, a kompromisszumokra való törekvésnek. Felerősödött a személyeskedésbe is menő vita, minimális az egymás iránti tolerancia, a kölcsönös megbecsülés

⁷² (Városkép. 2006 november 13., 19. szám, 4-5. oldal);

⁷³ Megalakult az új képviselő-testület (Városkép. 2006. október 26., szám, 4. oldal);

hiánya jellemzi testületünket. Érdekes jelenség, de egyben el is kell gondolkozni azon, hogy míg a különböző szakbizottságokban viszonylag megvan a konstruktív együttműködés szándéka, addig a testületi ülésen mintha a képviselők kicserélődtek volna. (...) Igen jó volna, ha a helyi önkormányzati munka megítélésére nem hatna ki az országos politika légköre. Jó volna, ha az eredményeink mellett reálisan ismerné meg kerületünk lakossága azt a sok nehézséget és felvetődő problémát, amíg egy beruházás egy út vagy forgalomváltozás kérdésében a döntés megszületik.”⁷⁴

„A kerületiek háromötöde nyilatkozott úgy ősszel, hogy egy most vasárnapi parlamenti választáson mindenképpen részt venne.

A teljes minta 27%-a, a biztos pártválasztóknak pedig több mint fele szavazott volna ősszel a FIDESZ-re, míg az MSZP-t a teljes minta 16%-a, a biztos pártválasztók háromtizede választotta volna. A Jobbik támogatottsága a teljes mintában 4%-os, az MDF-é 3%, az SZDSZ-é pedig mindössze 1%, csakúgy mint az LMP-é. A biztos pártválasztók körében a Jobbik szavazói 8%-ot tesznek ki, az MDF-é 4%-ot, az SZDSZ-é 1%, míg az LMP-é 2%.

Egy őszi vasárnapi önkormányzati választáson a részvétel hasonlóan alakulna, mint a parlamenti választáson – a kerületiek háromötöde nyilatkozott úgy, hogy mindenképpen részt venne rajta, hasonlóan a két évvel ezelőtti adatokhoz. A teljes minta 24%-a szavazna a FIDESZ-re, 26%-a az MSZP-re, és míg az MDF és az SZDSZ támogatottsága visszaesett, a Jobbik ugyanakkor előretört.”⁷⁵

„A legutóbbi önkormányzati ciklus (2006–2010) utolsó képviselő-testületi ülésén napirend előtti felszólalásában köszönt el dr. Mester László polgármester az önkormányzati képviselőktől. Megköszönte képviselőtársainak a közös munkában való részvételt, s ahogy mondta, polgármesterként a konszenzust kereste, a közös érdekek képviseletét, az összefogást és az együttműködést.”⁷⁶

A 2010. évi választás (2010.10.03.) - Földcsuszamlás

Országgyűlési választások győzteseinek elsöprő eredménye és a kormány nyári intézkedései helyi szinten is kihatottak az önkormányzati választások eredményének alakulására. „Eltérően a korábbi magyar választásoktól, sőt, eltérően a szabad világ választásainak többségétől, a szavazatok elképesztő mértékben egy pártra (illetve pártszövetségre) összpontosultak.”⁷⁷ Az „elemzések nagy része nem is annyira a FIDESZ győzelmére, mint inkább a szocialisták vereségére összpontosít. A vereség okai elsősorban a gazdasági és politikai események láncolatában kerestetnek.”⁷⁸ A 2010-es tavaszi parlamenti választások után a FIDESZ népszerűsége töretlen maradt. Nem konfrontálódott a lakossággal, viszont a pénzintézetekkel szemben eredményes lépéseket tett. „A FIDESZ a kormányváltást követően maximálisan

⁷⁴ Fábíán Rudolf - Korelnöki gondolatok (Városkép, 2010. január 11., XIX.évf. 1.szám, 8.oldal);

⁷⁵ Pártválasztás (Városkép, 2010. január 11. XIX. évf. 1.szám, 14.oldal);

⁷⁶ Elköszönt a polgármester (Városkép, 2010. szeptember 27. XIX. évf. 16.szám, 1.oldal);

⁷⁷ Egyedi Zsolt – Kenneth Benoit: Új képlet (Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány, 2011) 17.oldal; Kritikus választás, a 2010-es választások Magyarországon;

⁷⁸ Egyedi Zsolt – Kenneth Benoit: Új képlet (Demokrácia Kutatások Magyar Központja Alapítvány, 2011) 22.oldal; Kritikus választás, a 2010-es választások Magyarországon;

mindent megtett annak érdekében, hogy kétharmados többségét a helyi politikában is hasznosítsa.”⁷⁹

(KÉP10A - (Bohóczki - Választási karikatúra 2010 84. oldal) választás – Városkép, 2010. február 22. XIX.évf. 4.szám, 4. oldal)

A regnáló kormányzat a képviselők számának csökkentésére még ellenzékben ígéretet tett, és ezt a nyár folyamán el is fogadta. Az új választási szabály (2010. évi L. tv.) megnehezítette és megszigorította a választási szereplés feltételeit, amely a kisebb pártok és szervezetek esélyeit rontotta.

Az új **parlament** **többség** a **kétharmad birtokában** **immár 1989 óta másodjára konszenzus nélkül** (1994, 2010), **erőből fogadott el** az új alaptörvényt és az önkormányzati választások anyagi jogi szabályait (2010. évi L. törvény). A jogi háttér megváltozott. Ennek a lényeges pontjai:

- A választás továbbra is egy fordulós, a képviselők száma azonban 20 főre csökken. 14 képviselő egyéni választókerületből, 6 képviselő kompenzációs listán került megválasztásra vegyes választási rendszerben.
- az ajánlások (ajánlószelvények) gyűjtésére rendelkezésre álló időt lerövidítette, az **ajánlások mértéke az egyéni jelölteknél 1%-ra csökken**, polgármesterjelöltek esetében (2%-al szemben) legalább 300 ajánlásra módosul.
- A **képviselői helyek 70% az egyéni kerületekben, 30% a kompenzációs listáról került**

⁷⁹ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 307. oldal;

elosztásra, tovább csökkentve a választás rendszer arányosításának a képességét, amelyet – nevéből adódóan is – a kompenzációs lista biztosít. Pártokra továbbra sem lehet szavazni, csak egyéni jelöltjeiken keresztül.

- Csak azok a jelölőszervezetek részesülhetnek kompenzációban, akik az egyéni körzetek legalább felében jelöltet állítottak, továbbá a kompenzációs listás helyek kiosztásánál megjelenik az 5, 10, 15%-os mandátumszerzési küszöb. A **mandátumelosztási formula** módosított Saint Laguë-ről, Saint Laguë-re változott⁸⁰.

Jogi háttérből a Végrehajtási eljárás szabályai változatlanok maradtak (1997. évi C. törvény).

Mikor a regnáló polgármester bejelentette, hogy nem indul újra, sokan már lefutottnak tekintették a választásokat. A megcsuklott városvezetés az esélytelenek rezignáltságával készült és kampányolt. Esélyeiket tovább rontotta még a fővárosi koalíció szétesése, jogszerűtlen adatgyűjtésről, jelöltekről folyó vita és a botrányok sora is. Az új országos pártok megjelentek (LMP, Jobbik) a helyi közéletben is. Az egységes jobbközép szövetséggel szemben azonban nem tudtak érdemben alternatívát felkínálni.

„A szocialisták belharcainak elsimítása és a párt választási esélyeinek növelése érdekében a kampányfőnök felvetette egyes kerületi jelöltek visszaléptetésének a szükségességét is. A budapesti vezetés által megtorpedózott kísérlet félresiklása nyomán véglegessé vált, hogy több cikluson keresztül eredményesen működő szocialista polgármesterek szállnak ki a választási versenyből (pl. Mester László Pestszentlőrincen, aki markáns kritikát fogalmazott meg pártjával szemben).”⁸¹

„Ez a költségvetés továbbra is az eladósodás irányába kormányozza a kerületet, rövid távon a túlélést tekinti csupán céljának. Évről-évre tovább éli fel a kerület tartalékait, az adósságszolgálati mutatók ebben az évben tovább romlanak, hiszen a tavalyi évhez képest a hiány 1 milliárd forinttal növekszik.”⁸² – nyilatkozta Lévai István a FIDESZ részéről.

„Lesújtó érzés azt látni, hogy a szocialistáknak nincs terve arra, hogy állítsák ezt a kerületet fejlődő pályára. A fejlődés számomra nem csak a játszóterek, szökőkutak és szobrok sokasodásában mérhető. (...) Ahogy Budapest, úgy a kerületünk is koncepciótlan látszatfejlesztésekkel alibizte el az elmúlt 1-1,5 évtizedet. Itt az ideje, hogy változás kezdődjön!”⁸³ – folytatta Csomó Tamás a KDNP első embere.

„Tudom, közhelynek számít, hogy minden év nehezebb mint az előző, de a gazdasági válság az önkormányzatok bevételeit is érinti. Ez alól nem kivétel kerületünk sem. Lehető legjobbkor jött, hogy dr. Mester László polgármester, országgyűlési képviselőnk által a forrásmegosztási törvényhez benyújtott módosító indítványa, melynek köszönhetően mintegy 2 milliárd forinttal javultak kerületünk költségvetési pozíciói. (...) Sikeresen pályázott az önkormányzat óvoda és bölcsőde építésre is. Ezek esetében – tekintve, hogy minden EU-s pályázat utófinanszírozó –

⁸⁰ Saint-Laguë mandátum kiosztási módszer: lásd ... oldal lábjegyzet;

⁸¹ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 311. oldal;

⁸² A 2010. évi költségvetésről – Frakcióvélemények – Lévai István Zoltán (Városkép, 2010. március 22. 6.szám, 7. oldal);

⁸³ A 2010. évi költségvetésről – Frakcióvélemények – Csomó Tamás (Városkép, 2010. március 22. 6.szám, 7. oldal);

kerületünknek elő kell finanszírozni az ezekhez szükséges forrásokat. Sikerként említhetjük, hogy több tucat társasház pályázott sikerrel a különböző állami felújítási pályázatokon, amelyeknek az önkormányzati kifizetése szintén idén esedékes. Ezen tételek együttesen a szokásosnál jobban terhelik a költségvetés kiadási oldalát, amelynek fedezete – ha ideiglenesen is – megjelenik a hitel oldalon.”⁸⁴ – válaszolt mindezekre Körös Péter.

A választási eljárás lebonyolítását dr. Váczi-Balogh Zsuzsanna címzetes főjegyző vezette. A Helyi Választási Bizottság elnöke Kurdi Gyula, helyettese dr. Szállási Jánosné dr. Boross Ilona és tagja Dedeó Gyuláné volt.

A választás informatikai hátteret az integrált választási szolgáltató rendszer (IVSZR) a települési okmányirodai, illetve anyakönyvi infrastruktúráján keresztül biztosította a VER és a SZÖR (választás előkészítő rendszer; szavazatösszesítő rendszer) modulok elérését.

A pártok legfontosabb kampányüzenetei:

MSZP – a demokratikus erők jelöltje; I love parkváros; FIDESZ szótárából hiányoznak a betartott ígéretek;

Civil Mozgalom Egyesület – pártoktól független, a civilek jelöltje; Mi cselekedni szeretnénk!; Bízunk a civil társadalom erejében;

FIDESZ-KDNP – húzzunk egy vonalat, új kerületet építünk; „Előttünk a feladat, mögöttünk a kormány!”; Erős ország – működő főváros – otthonos kerület;

LMP – Tiszta lappal a 18. kerületért; Lehet más a parkváros!; a kertváros pártján vagyunk; se nem balra, se nem jobbra;

JOBBIK – Nem engedünk a 18-ból; Rendet és átláthatóságot kerületünk életének minden területén;

Politikai szereplők

A regnáló polgármester dr. Mester László (MSZP) leköszön, nem indul, helyébe a fiatal generáció egyik meghatározó tagja (Ternyák András István) lép.

„Értérendszerem, a baloldali értékrend nem változott. Nem a pártom értékrendjével, hanem a pártot képviselő vagy megjelenítő egyes személyekkel van problémám. Akik közül néhányat többek között a rám leadott szavazatok juttattak a parlamentbe és akik felelősek – másokkal együtt – azért, hogy a pártnak ilyen a megítélése és azért is, hogy azzal kell számolnom, továbbra sem a végzett munkám és lokálpatrióta magatartásom alapján fognak megítélni egy megmérettetésen. Nem gondolom, hogy nem követtem el hibákat, de mint eddig is látszott, nem elsősorban a valós teljesítmény a megítélés alapja.”⁸⁵

A jobbközép szövetség egyik ismert emberét, Ughy Attilát (FIDESZ – KDNP) indítja el jelöltként. Az LMP nem tud polgármester jelöltet állítani, ellenben a Jobbiknak ez sikerült Gönczöl András személyében. Ferencz István, mint hajóját vesztett kapitány (ex SZDSZ) keresi csapata és maga új helyét. A Civil Mozgalommal kötött megállapodás értelmében Ő és volt párttársai válnak annak jelöltjévé.

⁸⁴ A 2010. évi költségvetésről – Frakcióvélemények – Körös Péter (Városkép, 2010. március 22. 6.szám, 7.oldal);

⁸⁵ Új vezetője lesz a XVIII. kerületnek (Városkép, 2010. július 19.XIX. évf. 14.szám. 3.oldal);

Erre a választásra már egyértelműen elmondható, hogy elkezdett beszűkülni a politikai szereplők köre. Jelen vannak az országos politika pártjai: az MSZP; FIDESZ – KDNP; Civil Mozgalom; Munkáspárt; az új formációk, mint az LMP és a Jobbik; összesen 7 jelölőszervezet. Nincs már helyi civil/társadalmi szervezet, és eltűnik a jelölőszervezetek közül a rendszerváltó MDF és SZDSZ is.

Összesen 71 jelölt indult, ebből 56 egyéni, illetve 14 fő közös jelöltként, és mindösszesen 1 fő független jelölt. Kompenzációs listát 5 jelölőszervezet tudott állítani. Az egyéni körzetekben egy-egy kivételtől eltekintve mindegyik párt tudott jelöltet állítani.

A választás adminisztratív adatai:

A

választókerület típusa	választó-jog osultak száma (N)	Választáson részt vettek		Urnában lévő szavazólapok száma (N)	Érvényes szavazatok		Érvénytelen szavazatok	
		száma (N)	aránya (%)		száma (N)	aránya (%)	száma (N)	aránya (%)
PM	81191	33700	41,48	33684	33128	98,3	556	1,65
EVK	81191	33700	41.48		33283			

A részvétel a fővárosi átlagot (43,59%) továbbra sem érte el. Az országos átlagos részvételéhez képest is alacsonyabban alakult, és visszasüllyedt a 1998–2002 közötti választási aktivitás szintjére.

Budapest XVIII. kerületén belül is megmutatkozik a különbség a kertvárosi részeken lakó magasabb státuszú népesség (Szent Imre-kertváros, 55. szavazókör – 54,5%), és az alacsonyabb, lakótelepi státuszú (Havannatelep, 41. szavazókör – 22,36%) népesség szavazási hajlandósága között. A két szélsőséges értéket szemlélve láthatjuk, hogy a legaktívabb területeken majdnem két és félszer annyian mentek el szavazni.

Az előző három választási részvételi eredmények tükrében meghatározó változás, hogy a kiugró Lakatostelepi körzetek (Lakatostelep, 7, 8, 9, 25. szavazókörök) eltűnnek. Ennek oka elsődlegesen az MSZP külső és belső válsága lehet, mert ebben a körzetben az ismert és kedvelt képviselőjelöltet (Ábrányi Béla) indították továbbra is.

Az érvényesen szavazók aránya teljesen megfelelt az országos átlagnak (33.128 fő) 98,68%.

A jogszabályi keretek változásával a majdnem 100 ezer lakosú településen 14 darab egyéni választási körzet alakítható ki, és összesen 20 fős lesz a képviselő-testület. A 14 körzetben 13 FIDESZ – KDNP győzelem, és 1 MSZP győzelem született.

A leadott szavazatok 49,7%-át a FIDESZ – KDNP; 29,19%-át az MSZP; 10,65%-át a Jobbik és 9,09%-át az LMP kapta.

A 2006-os kiegyenlített eredmény átbillent a jobboldal javára. „Az elmúlt nyolc év – két ciklus – trendjeit tágabb kontextusban vizsgálva olyan kép tárul elénk, ahol a »jobbra tarts« szabálya érvényesül.”⁸⁶

Polgármester választás eredményei:

⁸⁶ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 320. oldal;

Ferencz István	CIVIL MOZGALOM EGYESÜLET	2.308 szavazat	6,97 %
Gönczöl András	JOBBIK MAGYARORSZÁGÉRT MOZGALOM	3.130 szavazat	9,45 %
Ternyák András	MAGYAR SZOCIALISTA PÁRT	10.093 szavazat	30,47 %
Ughy Attila	FIDESZ - Magyar Polgári Szövetség – KDNP	17.597 szavazat	53,12 %

A legesélyesebb jelöltet a FIDESZ-KDNP állította, olyat, aki már húsz éve a helyi közéletben jelen volt. Eredményesen tudta megszólítani a választókat, mert pártja kiemelkedő eredményét még 3,5 százalékponttal felül tudta múlni.

Az MSZP polgármester jelöltje tekintettel a párt 29,19%-os eredményére, jó választásnak bizonyult, hisz a párt zilált állapota ellenére tudott 1 százalékponttal jobb eredményt hozni úgy, hogy közben a volt SZDSZ-es alpolgármester is jelöltette magát és majdnem 7%-ot el is ért.

A Jobbik jelöltje kicsit gyengébb eredményt ért el, mint pártja. Vélhetően innen is származnak a jobbközép jelöltjének többlet szavazatai.

A Civil Mozgalom polgármester jelöltje pártlista nélkül tudott rajthoz állni, mutatva ezzel is a hátszága gyengeségét. A rá adott szavazatok elsősorban személyének szóltak, mint a Seres Mária által fémjelzett politikai alakulatnak, hiszen ez a párt valójában nem volt jelen sem a választások előtt, sem utána a kerület életében.

Az LMP helyi gyengeségét már a jelöltállítás nehézségei is jól mutatták. Ehhez képest azonban a párt listájára leadott szavazatok rendkívül jó eredménynek számítanak.

A politikailag polarizált térben az MSZP támogatottsága a lakótelepi részeken és az ipartelepek vonzáskörzetében volt magasan felülreprezentált. A Gloriett-telep lakótelepi 45. szavazókörben a szavazatok 54,18%-át szerezte meg a párt. A legkisebb támogatottsága pedig szokásos módon a Bókaytelepen a 49. szavazókörben volt. Itt a szavazatok 16,59%-át szerezte meg ez a párt.

Kihívója, a FIDESZ – KDNP támogatóinak zömét a kertvárosi részekből kapta ebben a választásban is. Legnagyobb támogatottsága a Szent Imre-kertvárosi 56. szavazókörben volt (59,68%), de nagyon erős támogatottsága volt a 49. szavazókörben is, míg legalacsonyabb szavazói bázisa a Gloriett-telepi 45. szavazókörben volt (24,46%).

Ez a párhuzam a két nagy párt között jól rávilágít arra, hogy az MSZP és a FIDESZ-KDNP eredményei között szoros összefüggés, nagyfokú korreláltság mutatható ki.

Említést érdemel a Havannatelep 36. számú szavazóköre, ahol a FIDESZ – KDNP kiugró támogatottságot ért el. Itt a szavazatok 61,78%-át szerezte meg, míg környezetében 34-44% körüli eredményei születtek. Az egyetlen adódó magyarázat a jelölt személye, illetve lakóhelye amely pont abban a tömbben volt. Elképzelhető, hogy intenzív kampányának hatására tudta ennyire megmozgatni a választókat.

A Jobbik támogatottsága a 40. szavazókörben (Havanna-lakótelep) volt kiemelkedő, 15.69%. Legkevesbé támogatott pedig a Szemeretelepen a 20. szavazókörben volt 5.79%-kal.

Az LMP támogatottsága a 15. szavazókörben (Miklóstelep) volt a legmagasabb, 15.84 %. Legalacsonyabb a 61. szavazókörben (Ganztelep) volt 4.05%-kal.

A fővárosi listás (33.236 szavazat) eredmények alapján a legnagyobb támogatottsággal a FIDESZ-KDNP rendelkezett 16.748 szavazattal, 50,39%-kal. Őket követte az MSZP 9.837 szavazattal, 29,60%-kal, majd a Jobbik 10,80%-kal, 3.588 szavazattal. Az LMP 9,20%-kal, 3.063 szavazattal a negyedik.

A kompenzációs lista esetében megjelenik az 5, 10%-os határ **(amely 5%-os határ: 817; 10%-os határ: 1.633)**.: Öt szervezet állított kompenzációs listát. Mandátumot ebből három jelölő szervezet szerzett:

1	MSZP	8.920 szavazat	4 mandátum
2	LMP	2.216 szavazat	1 mandátum
4	JOBBIK	3.234 szavazat	1 mandátum

Kompenzációs listáról mandátumot nem szerzett jelölő szervezetek:

3	FIDESZ – KDNP	717 szavazat	0 mandátum
5	CIVIL MOZGALOM	1.238 szavazat	0 mandátum

A klasszikus baloldali és jobboldali területek eredményei: Az eredmények a politológia tudomány által már megfogalmazott (alacsonyabb és magasabb státuszú területek pártpreferenciáiról) általános téziséhez képest, akár 2002-ben azzal szembemenő eredményeket hoztak. A FIDESZ – KDNP szövetség mind a lakótelepi körzetekben – egy kivételével – és az ipari területeken, valamint a kertvárosi területeken is eredményesek voltak a mandátumszerzésben.

A lehetséges tartalékok megmozgatása: A választási részvétel már rámutat, hogy a választóknak csak negyven százaléka élt választójogával. Területi eloszlásban jól látható, hogy a választói hajlandóságot nem mutatók aránya az alapvetően baloldali kötődésű alacsonyabb státuszú területeken magasabb. Ezeken a területeken a baloldalnak 2010-ben rendkívül hiányzott is ez a támogatás. Súlyos veresége és térvessztése részben ennek is köszönhető. A lakótelepi körzetekben egy nagyobb, vagy eredményesebb mozgósítással menthetett volna valamit a helyzetéből.

A választás eredménye következtében lezárult az MSZP – SZDSZ koalíció 1994-től 2010-ig tartó időszaka, és új FIDESZes városvezetés vette át a város irányítását.

A választásokat követően 3 frakció alakult. A 11 fős FIDESZ frakcióvezetője, dr. Lévai István Zoltán, helyettese: Dömötör István lett. Az 5 fős MSZP frakcióvezetője: Körös Péter lett. A 2 fős KDNP frakcióvezetője Szarvas Attila lett. A Jobbik és az LMP egy-egy képviselője frakción kívül kezdte meg munkáját.

(KÉP10B - 2010-2014-es KT képe)

„Az önkormányzati választások után hamar beindultak a kreatív választási értelmezések. A csalódottak táborából sokan a kormány oktrojált választásrendszer-reformjára fogják az MSZP térvessztését, szinte tudomást sem véve a párt támogatottságának visszaeséséről. A diadalittasak pedig kínosan bagatellizálják a nyilvánvalóan a FIDESZ érdekeit szolgáló rendszermódosítások jelentőségét. Szerencsésebb volna, ha mindkét fél vetne egy pillantást az érem másik oldalára is, és kiegészítené a maga féligazságát. Tény ugyanis, hogy nincs az a választási rendszer, amely

mellett jelentősen kisebb arányú lett volna a FIDESZ-győzelem október 3-án, és az is tény, hogy számos politikai erőt hátrányosan érintettek a változtatások.”⁸⁷

„Mától rend lesz, a rend, a tisztaság, az átláthatóság, a számonkérhetőség és a felelősség korszaka kell, hogy elkezdődjön.”⁸⁸ – hangsúlyozta Ughy Attila székfoglaló beszédében. Az alakuló ülésen (október 14.) általános helyettes alpolgármesternek választották dr. Lévai István Zoltánt (FIDESZ), alpolgármesternek Csomó Tamást (KDNP) és Kucsák Lászlót (FIDESZ).

A település új vezetésének egyik meghatározó programja a hatalmas hitelállomány és az ehhez kapcsolódó elszámoltatás, valamint a felelősség és felelősök megállapítása volt. „A pontos felmérést követően vált ismertté, hogy a kerület adóssága október 5-eén 11 milliárd 740 millió forint volt – tájékoztatta lapunkat Lévai István Zoltán alpolgármester. (...) Az adósság kialakulásának több oka van. A közgazdasági szakértők végső következtetése az: a kerületi költségvetés bevételi oldalát az elmúlt években folyamatosan túltervezték, míg a kiadásokat alul.”⁸⁹ „A gazdálkodás csak eszköz, amivel megmutatjuk, hogy miként gondolkozunk a világról.”⁹⁰ – *hogy mi a szívügyünk*” – mondja még 2010-ben Ughy Attila. A hitelállománytól végül két ütemben kormányzati segítséggel sikerült valamennyi érintett önkormányzatnak – így a XVIII. kerületnek is – megszabadulnia 2014 elejére.”⁹¹

A ciklus alatt megépült a Béke tér rekonstrukció első üteme, számos intézményi felújítás, elkezdődött a pestszentimrei gyermekorvosi rendelő megvalósítása, az Kossuth tér felújítása; Herrich-Kiss villa felújítása; országos pályafelújítási program kerületi megvalósítása.

A helyi politikai közösséghez kapcsolódott a kerülethez kötődő Simon Gábor MSZP-s politikus hibás vagyonynyilatkozatának és eltitkolt hazai és külföldi számláinak 2014. év februárjában kirobbant ügye, akit aztán előzetes letartóztatásba, majd házi őrizetbe helyezett az ügyészség.

„Nem azt mondom, hogy nincsenek viták, de nagyon sok olyan kérdés van, amelyben egyhangú döntésre tudunk jutni. Ez jó jel, mert azt mutatja, hogy van párbeszéd, vannak választható alternatívák, lehet érdemben tenni a kerületért ellenzékiként is. (...) Az önkormányzat legfontosabb feladata a pénzügyi helyzet rendezése. A testületi döntéseknél több higgadtságra, nagyobb átláthatóságra lesz szükség. Saját területemen pedig éppen azok a dolgok kerülnek előtérbe, melyek az LMP elképzeléseivel is összevágznak, vagyis a környezetvédelem és a fenntartható fejlődés biztosítása. Jelentős előrelépést szeretnénk elérni a kerület csatornázottságában, átalakítjuk a kerületben a zöldhulladék begyűjtési rendszert. A következő években felülvizsgáljuk a helyi építési szabályzatot és szabályozási tervet.”⁹²

2014. év elején elindul a Nemzeti Választási Rendszer (NVR) a választás országos informatikai rendszere.

---

⁸⁷ A választási törvény fordulóit <https://www.valasztasirendszer.hu/?p=1938560> A cikk a HVG 2010. október 20-i számában jelent meg. (utolsó letöltés: 2025. március 31.)

⁸⁸ Megalakult a XVIII. kerület új önkormányzata (Városkép, 2010. október 25. XIX. évf. 18. szám, 1. oldal);

⁸⁹ Beszédes adatok (Városkép, 2010. december 9. XIX. évfolyam 21. szám, 1. oldal);

⁹⁰ „Összetartozunk” – Ughy Attila (Városkép, 2010. december 21., XIX. évf. 22. szám, 1. oldal);

⁹¹ Hitelmentes jövőkép a kerületben (Városkép, 2014. április 2., XXIII.évf. 6.szám, 1. oldal);

⁹² Jöttek, látnak, dolgoznak – Petrovai László (Városkép, 2010. december 9., XIX. évf. 21.szám, 8. oldal);

A 2014. évi választás – Az inga visszafelé indul – kiegyenlítő erőviszonyok II.

A FIDESZ-KDNP újabb 2/3-dal hozta a tavaszi megmérettetést annak ellenére, hogy támogatottsága a közvéleménykutatók jelzése alapján csökkent. Helyi szinten is várható volt az újabb győzelmük, amellyel szemben a fragmentált baloldali és centrum pártok számára az egyedül működőképes megoldás az egy csapatba való tömörülés lehetősége. A két új 2010-es erő (Jobbik és LMP) az ebben való részvételt már az első pillanattól kizárta.

A FIDESZ felismerve az ellenzék megosztottságát, a választási törvény módosításával elérte, hogy minden jelölőszervezetnek legalább 12 kerületben jelöltet kelljen állítania. „A három Budapesten népszerű ellenzéki párt kénytelen volt egymás ellen jelölteket indítani több kerületben is. (...) Az egységes kampány szintén hiányzott a pártok részéről.”⁹³ Településünkön azonban ez nem nehezítette az ellenzék helyzetét.

A 2010-es önkormányzati választás szabályainak átalakítása ekkor kezdi hatását érdemben kifejezni „Nem vitás, hogy a kis pártok mozgásterének beszűkítése a mindenkori legnagyobb politikai erőnek kedvez. 2014 őszéig a FIDESZ bizonyosan veszít támogatottságából, de a relatív előnyét megőrizheti. Ezt a relatív előnyt kell abszolúttá konvertálnia ahhoz, hogy a legfontosabb önkormányzati testületekben továbbra se kelljen koalíciós társ után néznie.”⁹⁴

Joganyag: megszületik a 2013. évi CCCVI törvény, az új választási eljárási törvény (Ve). Az ajánlások gyűjtése innentől újra ajánlóíven történt.

A településünkön a választási térképet is újra kellett rajzolni, mivel erre maga az előbbi jogszabály adott felhatalmazást. Annak szabályrendszerét minimálisan szabályozva (306/A§; 351.§1a) (egybefüggő legyen, a választópolgárok száma megközelítőleg azonos legyen és amennyiben a helyi sajátosságok szükségessé teszik, az átlagtól való eltérés nem lehet több 15%-nál. **A Helyi Választási Bizottságnak csak véleményezési jogosítványt állapított meg a jogszabály, amely nem kötelezte a jegyzőt.**

Új választási anyagi jogi törvény alapján „a fővárosi választópolgároknak a **fővárosi közgyűlésre vonatkozó** preferenciái nem kevésbé, hanem egyáltalán nem tükröződnek majd. A törvényjavaslat indokolása maga ismeri el (...).”⁹⁵ A jogalkotó az egyéni képviselőjelöltként szerzett mandátumot elsődlegesnek, erősebbnek tartja a listás mandátumnál. A **közvetlen választás** alkotmányos kritériuma **csorbul**, a választás csak lebonyolítás technikailag lesz egyszerűbb.

A kerületben jelenlévő valamennyi jelentősebb jelölő szervezet mellett számos kis formáció is elindult szövetségben a nagyobbakkal. MSZP, DK, EGYÜTT, PM, MLP, Szociáldemokraták, Jobbik, LMP, FIDESZ, KDNP. Polgármesteri székért öt személy szállt be a megmérettetésbe. A regnáló FIDESZ-es Ughy Attila mellett legfőbb kihívója az MSZP-s Szaniszló Sándor, valamint

---

⁹³ Mennyire számít a polgármester személye? – Esélyek 50 nap múlva <https://merce.hu/2019/08/24/mennyit-szamit-a-polgarmester-szemelye-eselyek-50-nap-mulva/> (utolsó letöltés: 2025.03.31.);

⁹⁴ A választási törvény fordulói <https://www.valasztasirendszer.hu/?p=1938560> A cikk a HVG 2010. október 20-i számában jelent meg. (utolsó letöltés: 2025. március 31.);

⁹⁵ Egyenlő választójog vagy közvetlen választás: az új fővárosi választási rendszer alkotmányos dilemmája; az ELTE Jogtudományi Intézet blog oldala; <https://jog.tk.hu/blog/2014/08/fovarosi-kozgyules-kozvetlen-egyenlo-dilemma> (utolsó letöltés: 2025. október 16.);

az LMP és a Jobbik jelöltjei, Kassai Dániel és Makai Tibor. Váratlanul független jelöltként elindult közöttük a volt szocialista párti polgármester, dr. Mester László is, megosztva ezzel a baloldali szavazókat. Az egyéni választókerületekben összesen 57 jelölt indult el a megmérettetésen. 28 egyéni és 28 közös, valamint 1 független. Társadalmi szervezet nem indított jelöltet. Valamennyi induló csoport számára sikerült kompenzációs listát állítani.

A választási eljárás lebonyolítását dr. Peitler Péter jegyző vezette. A Helyi Választási Bizottság elnöke dr. Molnár Gábor, helyettese dr. Szállási Jánosné dr. Boross Ilona és tagja dr. Korányi András volt.

A választás informatikai háttérét a települési anyakönyvi infrastruktúráján keresztül biztosította az NVR (nemzeti választási rendszer). Ebbe integrálódott a VER és a SZÖR.

A pártok legfontosabb kampányüzenetei:

MSZP-DK-Együtt-PM-MLP-Szociáldemokraták – városőrség visszaállítása és a csatornázási munkálatok szakszerű befejezése; tét az önkormányzatiság megőrzése; **programja középpontjában a gondoskodás és a biztonság áll, első intézkedéseik között a feloszlott városőrség visszaállítását tervezi.**

LMP – a jövő zöld; „zöld gondolkodásmód”; Nézetük az igazságosság, fenntarthatóság, részvétel hármas egysége; **minden nap öröm legyen hazatérni a lakóhelyünkre; szemléletváltásra törekszünk a kerületben. Előtérbe helyezzük a szociális ügyeket és megszüntetjük a felesleges pazarlást. Nekünk a kerület az első! Az átlátható gazdálkodás és a közösségi költségvetés mellett tesszük le a voksunk.**

FIDESZ-KDNP – „Tudjuk mit kell tennünk”; adósságmentes, csatornázott, fejlődő és otthonos kerület; „Mozgásban vagyunk!” **az eddigi eredményeink garantálják, hogy az új feladatokat is megoldjuk; az eddigi eredmények azt bizonyítják: mi álljuk a szavunkat; Tudjuk, mi a dolgunk, és azt is tudjuk, hogyan valósítsuk meg az elképzeléseinket.**

JOBBIK – a közbiztonság, a megélhetés és a környezetvédelem területén van a legtöbb tennivaló; **A munkavégzés más módját és módszereit ajánljuk! Az önkormányzatiság fő tényezője a polgárok akarata, tájékozottsága, teljes ellenőrzési joga. Korrupciómentesen, a közérdeket az önös érdekek elé helyező akarat és a „jó gazda” módján való tevékenykedés.**

A választás adminisztratív adatai:

választókerület típusa	választó-jog osultak	Választáson részt vettek		Urnában lévő szavazólapok	Érvényes szavazatok		Érvénytelen szavazatok	
		száma	aránya		száma	aránya	száma	aránya
		száma (N)	(N) (%)		(N)	(%)	(N)	(%)
PM	81803	35564	43,48	35554	35064	98,62	489	1,38
EVK	81803	35564	43,48	35552	34375	96,69	1177	3,31

A részvétel az országos átlaghoz képest kicsit elmaradt (44,3%), de helyi szinten 2010 után tovább növekedett. A fővárosi átlagnál (43,11%) azonban háromtized százalékponttal magasabb.

A választói aktivitás szempontjából kiemelkedő szavazókörök a Szent Imre-kertvárosban és a Ganzkertvárosban találhatóak (53, 52, 57, 12, 25; 57,83-51,23%), míg a legalacsonyabbak továbbra is kivétel nélkül a Havannatelepen (29, 32, 34, 38, 39; 28,37-30,37%) születnek. A két szélsőség ebből az 53. szavazókör 57,83%, és a 38. szavazókör 28,38%-al.

Polgármester választás eredménye:

1	Makai Tibor	JOBBIK	3.454 szavazat	9.85 %
2	Dr. Mester László József	Független jelölt	2.073 szavazat	5.91 %
3	Ughy Attila Gábor	FIDESZ-KDNP	15.202 szavazat	43.35 %
4	Kassai Dániel	LMP	1.994 szavazat	5.69 %
5	Szaniszló Sándor	MSZP	12.342 szavazat	35.2 %

A regnáló polgármester 2010-hez képest veszített 2.300 szavazatot, de még így is elég volt számára a győzelemhez, mivel kihívója 2010-hez képest gyűjtött ugyan további 2.250 többlet szavazatot, de az nem volt elég ahhoz, hogy megközelítse. Gondolatjátékként felvethetjük, hogy amennyiben a korábbi szocialista polgármester nem indul el, valamint a rá adott szavazatokat mind az MSZP jelöltje kapja, az akkor is csak egy szorosabb, de továbbra is vesztes eredményhez vezetett volna a baloldali jelölt számára. Persze itt is emlegethetjük további tényezőként az inkumbens hatást is.

A választás érdekessége, hogy a 12-es egyéni választókerület 63-as szavazókörében meg kellett ismételni a szavazást. Az egyéni választókerületek többségét a FIDESZ-KDNP nyerte meg. Másképp fogalmazva a FIDESZ számára egyértelműen könnyebben nyerhető körzeteken túl a billegő körzetekben is el tudták nyerni az egyéni választókerületi mandátumot összesen 11 körzetben. Az ellenzéknek meg kellett elégednie a számára kedvezőbb eredményekkel kecsegtető (Havanna ltp.; Szent Lőrinc ltp. és Gloriett ltp.) „biztos” 3 egyéni választókerületi mandátummal, annak ellenére, hogy az egyéni választókerületekben induló jelöltjeire leadott szavazatok az összes szavazat 36,65% volt (a FIDESZ-KDNP esetében ez 43,94%). Az egyéni választókerületi eredményeket vizsgálva megfigyelhető, hogy nagyfokú korreláció mutatható ki a 8. és 14. EVK esetében a FIDESZ és az összefogás között, valamint a 7. és 14. EVK esetében a FIDESZ és a Jobbik között.

A Jobbik és az LMP adottságainál fogva, mint rétegpárt az egyéni körzetekben nem tudott eredményes lenni (11,85% valamint 7,28%). Számukra az egyetlen esélyt a kompenzációs listán begyűjthető mandátum(ok) adták, ahol a „kötelezőt” mindkét szervezet hozta is.

A kompenzációs listáról kiosztható mandátum sorsát meghatározta az egyéni választókerületekben keletkezett töredékszavazatok száma: 18.705 és a mandátumszerzésre jogosító 5%-os: 936; 10%-os: 1.871; és 15%-os: 2806; szavazathatár. Ez alapján az alábbiak szerint alakult a hat mandátum sorsa.

1	MSZP-DK-EGYÜTT-PM-MLP-SZOCIÁLDEMOKRATÁK	9.826 szavazat	3 mandátum
2	JOBBIK	4.028 szavazat	1 mandátum
3	FIDESZ-KDNP	2.370 szavazat	1 mandátum
4	LMP	2.481 szavazat	1 mandátum

Alacsony választási kedv jellemezte a választást. Ezzel a 2014-es önkormányzati választás (az 1990-es után) a második legkisebb érdeklődéssel kísért szavazás lett, különösen a nagyvárosokban. „Összességében a papírforma látszik megvalósulni: 6 fővárosi kerület és két

megyei jogú város jutott az ellenzéki erőknek. Az erős pozíciók többsége – így például a főpolgármesteri poszt és a fővárosi közgyűlési többség is – a jobboldalé.”⁹⁶

Elmondható, hogy a FIDESZ-KDNP megugrotta a „Veszítve nyerni!”⁹⁷ kihívását. „A FIDESZ veszítve nyert.”⁹⁸ fogalmazza meg a Political Capital elemzője. Hiába csökkent a kerületi támogatásuk, érdemben – az egyéni választókerületi győzelmek miatt – nem rengette meg a helyzetüket, sőt kényelmes többséget biztosított számukra a következő öt évre a XVIII. kerületben. 2010-ben 53,1% volt a támogatása a polgármesternek, 2014-ben 43,35%. A szavazatokban megmutatkozó -9,77% nagyságú fogyás ellenére a képviselőtestületben 13-8 arányban kényelmes többséggel bírtak.

„A FIDESZ újfent vitathatatlanul győzelmet aratott, amit elsősorban a katasztrofálisan politizáló és romokban heverő ellenzéknek, illetve a választástól távol maradó tömegeknek köszönhet.” A kormánypárt támogatottságának csökkenése „jelzi, hogy volna igény az új politikai széljárásra, a jelenlegi baloldali formációk azonban képtelenek ennek a kielégítésére.”⁹⁹

Országosan az önkormányzati választáson leadott voksok 51%-át szerezte a FIDESZ, 17,1 százalékot ért el országosan a Jobbik, 15,3-at az MSZP, míg a DK 6,6, az Együtt-PM 4, végül az LMP 2,9 százalékkal zárta az október 12-i választást – ez derül ki a Republikon Intézet saját módszertana alapján készített összegzésből.¹⁰⁰

Négy frakció alakult. A FIDESZ-KDNP 13 fővel, vezetője Tóth Kálmán lett; a Párbeszéd Magyarországért Párt frakciója 2 fővel, vezetője Petrovai László lett; a DK-Együtt 2 fős frakcióját Mérő Péter Ferenc, és az MSZP 2 fős csapatát Kőrös Péter vezette. Frakción kívül tevékenykedett Makai Tibor (Jobbik) és Kassai Dániel (LMP).

(KÉP11 - 2014-2019-es KT képe)

„A választások kimenetele sokszor válik a kiszámíthatatlan körülmények függvényévé. A választások kimenetele olyan emberi játékok összefonódásainak a következménye, amelyben alapvetően befolyásolhatják az elképzelt jövőt és az elképzelt jövő történeteit.”¹⁰¹

Általános helyettes alpolgármesternek választották dr. Lévai István Zoltánt (FIDESZ) (508/2014.(XI.24.) sz. hat.); alpolgármesternek Dömötör Istvánt (FIDESZ) (509/2014.(XI.24.) sz. hat.), Galgóczy Zoltán Andrást (FIDESZ) (510/2014.(XI.24.) sz. hat.), és társadalmi megbízatású alpolgármesternek Szarvas Attilát (KDNP) (511/2014.(XI.24.) sz. hat.).¹⁰²

---

⁹⁶ <https://www.portfolio.hu/gazdasag/20141013/tarlos-gyozott-a-FIDESZ-szinte-mindent-vitt-204765> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

⁹⁷ Political Capital: Öt állítás az önkormányzati választásokról; <https://www.valasztasirendszer.hu/?p=1942910> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

⁹⁸ PC: Öt állítás... 2. pont; <https://www.valasztasirendszer.hu/?p=1942910> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

⁹⁹ Political capital: Öt állítás az önkormányzati választásokról; <https://www.valasztasirendszer.hu/?p=1942910> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹⁰⁰ <https://republicon.hu/elemzesek,-kutatasok/a-2014-es-onkormanyzati-valasztasok-oesszesített-eredménye.aspx> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹⁰¹ részlet Ughy Attila polgármester 2014. november 24-én elhangzott ünnepi köszöntőjéből;

¹⁰² kivonat az alakuló ülés jegyzőkönyvéből;

https://archive.bp18.hu/images/Archiv_TUI/NYILT/630/HK1124alakulo.pdf (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

Horváth Zsófia 2017. január 4. napján történt lemondásával megüresedett képviselői helyet 2017. január 25. napjával Somody László Zoltán töltötte be.¹⁰³

A repülőtér komoly városformáló erő, amely mágnesként vonzza a gazdasági szereplőket. Ezt a városvezetés nem tudta kellően a település javára fordítani, ellenben a soha nem látott ütemben megnőtt utas- és teherforgalom és annak zaja itt csapódott le, nem állt meg a légiforgalmi objektum kerítésénél.

Számos beruházás befejeződött, folytatódott vagy megkezdődött (Kossuth tér; Havanna piac; Pestszentimre városközpont és Agóra; BUD aréna projekt; intézmény felújítások, bővítések elindítása; földutak felszámolása; PIK felújítása), de azok megvalósulása és/vagy kommunikációja (hiába a ráköltött milliárdok) nem nyerte meg az országos és/vagy helyi politikai folyamatokat elutasító, vagy épp azzal elégedetlen választók bizalmát.

A 2019. évi választás (október 13.) - Revans, az összefogás győzelme

„Az elmúlt évek parlamenti és önkormányzati választásai, valamint a közvélemény-kutatások eredményei alapján a budapesti kerületekben győzhetnek az ellenzéki polgármester-jelöltek, ez azonban egyebek mellett nagyban függ attól is, hogy az ellenzéki együttműködésben hány ellenzéki párt vesz részt.”¹⁰⁴ – írta még a választás előtt a Republikon publicistája. Elemzésében településünket az ellenzék szempontjából a könnyebben megnyerhető, esélyes kerületek közé sorolva. Mivel a FIDESZ-KDNP támogatottsága a pártok versenyében csak relatív többséget biztosított (országosan a pártlistákra leadott szavazatok <2018> alapján 38%, illetve helyileg leadott voksok alapján 39%), így ha egy széles politikai összefogás jön létre – különösen, ha csak két jelölt méri össze magát – az ellenzéki esélyek igen biztatóvá válhatnak. Ez különösen igaz, ha az összefogás táborába az LMP és a Jobbik politikusait is meg tudják nyerni.

„Az összes budapesti kerületben sikerült az ellenzéki pártoknak közös jelölteket állítaniuk. Ez 5 éve elképzelhetetlen volt. (...) Most viszont közösen kampányt is futtatnak majd, ezzel is növelve a használható erőforrásaikat. (...) A vártnál gyengébb FIDESZes EP-szereplés is jelzi, hogy a párt ugyan továbbra is nagyon erős országosan, de a nagyvárosokban ez kevésbé érvényesül, és szorosabb versenyben – főleg teljes ellenzéki összefogás mellett – jónéhány várost és budapesti kerületet elveszíthetnek.”¹⁰⁵

Szokott módon a kampány részévé váltak az országos és helyi témák, például a kerületi földutak,¹⁰⁶ ahogy sokak véleménye szerint a győri polgármester, Borkai szex botránya is kihúzta a talajt a kormánypárt kereszténységre és hagyományos családi értékekre építő narratívája alól.

A jogi háttér nem változott.

---

¹⁰³ a helyi választási bozottság határozata;

https://archive.bp18.hu/images/dokumentumok/onkormanyzat/valasztasok/HVB2017/2_20170125_hvb_hatarozat_SomodyLaszlo_kepviselo_elfogadas.pdf (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹⁰⁴ Budapest, 2019; <https://republikon.hu/elemezsek-kutatasok/190326-budapest.aspx> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹⁰⁵ Mennyire számít a polgármester személye? – Esélyek 50 nap múlva; <https://merce.hu/2019/08/24/mennyit-szamit-a-polgarmester-szemelye-eselyek-50-nap-mulva/> (letöltés: 2025.10.16.);

¹⁰⁶ https://hvg.hu/itthon/20190708_Tarlos_negy_even_belul_az_osszes_budapesti_foldutat_leaszfaltozzak (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

Politikai szereplők, jelöltek, jelölő szervezetek

A helyi politikai arénába bejelentkezett a bal oldalon a Demokratikus Koalíció, Magyar Szocialista Párt, Momentum Mozgalom, Párbeszéd Magyarországért Párt, LMP – Lehet Más a Politika, Mindenki Magyarországa Mozgalom, jobb oldalon a FIDESZ és a KDNP, valamint a Jobbik. Ezen kívül egy 2016-ban alapított helyi társadalmi szervezet az Agora Lokálpatrióta Egyesület.¹⁰⁷ Mindösszesen 10 jelölő szervezet. A regnáló polgármester, Ughy Attila a FIDESZ-KDNP pártszövetség támogatásával, míg kihívója, Szaniszló Sándor az ellenzéki összefogás jelöltjeként (MOMENTUM – DK - MSZP – PÁRBESZÉD - LMP) indult. Az Agora részéről Láng László pedig függetlenként indult a polgármesteri székért. Az egyéni választókerületi jelöltek ugyancsak ettől a hármastól kerültek ki. A FIDESZ-KDNP alapvetően már ismert jelöltekkel jelentkezett, az ellenzék egy nagyívű ellenzéki szövetséget hozott létre a DK-tól a Jobbikig (DK – JOBBIK - LMP- MINDENKI MAGYARORSZÁGA – MOMENTUM - MSZP - PÁRBESZÉD). Jelöltjeik az előző időszak baloldali jelöltjei voltak, valamint mellettük a teljesen új, fiatal politikai generáció tagjai. A jelöltek közül az 1 fő független mellett, 14 fő társadalmi szervezet jelöltjeként indult. 28-an pártszínekben indultak, valamennyien 28 közös jelöltként. Egyéni induló nem akadt. Kompenzációs listát mind a 3 jelölőszervezet tudott állítani.

„A vártnál gyengébb EP-szereplés, és a szorosabb ellenzéki összefogás rontja a FIDESZ esélyeit, de így is biztosak lehetünk abban, hogy a megyei jogú városok többségében a FIDESZ polgármestere kerül ki győztesként. Budapesten a kerületek nagyjából felében szintén jó esélyük van nyerni.”¹⁰⁸ – fogalmazta meg a mérce.hu a választás várható eredményének latolgatása során.

A választási eljárás lebonyolítását dr. Molnár Ildikó címzetes főjegyző vezette. A Helyi Választási Bizottság elnöke dr. Molnár Gábor, helyettese Cselovszki Jenő Mihály és tagja dr. Korányi András volt.

A választás informatikai háttérét a települési anyakönyvi infrastruktúrát használva – választási kapun keresztül, amely az NVR közös hitelesítő felülete – biztosította az NVR (nemzeti választási rendszer).

A pártok legfontosabb kampányüzenetei:

„Egyesült ellenzék” – Legyen részese a változásnak!; Stadionok helyett CT-t; Önért dolgozunk!; Budapest mindenkié!; Szavazzon a jövőért! Ne engedjünk a 18-ból! Változást!; Vegyük vissza Budapestet! Tiéd a város!; Érted dolgozunk; Együttműködő vezetésre készülünk; AGORA – Csak a XVIII. kerület!; Az önkormányzat ne pártcsaták színhelye legyen; FIDESZ-KDNP – Vállaltuk. Bizonyítottunk. Folytatjuk.; „A fejlődés és a visszarendeződés között kell választanunk”; Családbarát kerület; **Budapest nem cirkusz! ne bízza rájuk a várost!**; Itt az idő! Védjük meg eredményeinket!; Csak együtt sikerülhet, csak együtt nyerhetünk!; Mi a biztos jövőt kínáljuk!.

A szavazás adminisztratív adatai:

---

¹⁰⁷ Agora Lokálpatrióta Egyesület: „az önkormányzattal együtt alapították, erről az elnök Hensch Norbert és Kádár Tibor FIDESZ-es képviselő beszél a TV18 műsorában még 2016-ban, az egyesület bemutatkozásakor.”
https://hvg.hu/itthon/20190916_A_semmibol_jelentkezett_be_egy_tetszhalott_onkormanyzati_alapitasu_egyesulet_a_18_keruleti_valasztasra (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹⁰⁸ Sanyó Ádám: Mennyit számít a polgármester személye?;
<https://merce.hu/2019/08/24/mennyit-szamit-a-polgarmester-szemelye-eselyek-50-nap-mulva/> (Letöltés: 2025.03.31.)

A választókerület típusa	választó-jog osultak száma (N)	Választáson részt vettek száma (N)	aránya (%)	Urnában lévő lebélyegzett szavazólapok száma (N)	Érvényes szavazatok száma (N)	aránya (%)	Érvénytelen szavazatok száma (N)	aránya (%)
PM	80956	41414	51,16	41395	40571	98,01	824	1,99
EVK	80956	41414	51,16	41391	39854	96,29	1537	3,71

(PM=Polgármester választás-; EVK=egyéni választókerületi választás alapadatai)

Kiemelkedő terület ismét az 53. szavazókör (63,53%, Szent Imre-kertváros) lett, a legalacsonyabb részvételt (36,16% a Havannatelep) a 31. számú szavazókörben regisztrálhattuk.

„Összetört a FIDESZ kizárólagosságának a mítosza”, foglalta össze a választások általános jellemzését a Political Capital. Az okok közé sorolva, hogy „az elmúlt tíz év választásai közül most először valósult meg az átfogó ellenzéki együttműködés, legalábbis a politikailag legjelentősebb településeken. Az „egy az egy elleni” küzdelem eredményeképp felborult a centrális erőter logikája, a kormányellenes szavazatok nem aprózódtak szét, ami a korábbiaknál jóval több győzelmet hozott az ellenzéknek.”¹⁰⁹ Az összefogás MOMENTUM- DK- MSZP-PÁRBESZÉD- LMP jelöltje, Szaniszló Sándor nyerte meg a polgármesteri székért folyó csatát az érvényes szavazatok 51,02%-val, a regnáló polgármesterrel Ughy Attilával szemben, aki a megszerezhető érvényes szavazatok 45,73%-val maradt alul. Luka István független jelölt 2,1%-ot kapott, végül Láng László, az AGORA jelöltje 1,15% szavazattal nagyjából elérte a jelöltállításhoz szükséges támogatók számát.

Polgármester választás eredménye:

1	Láng László	AGORA	465 szavazat	1.15 %
2	Luka István	Független jelölt	854 szavazat	2.1 %
3	Szaniszló Sándor	Momentum-DK-MSZP-Párbeszéd-LMP	20.698 szavazat	51.02 %
4	Ughy Attila Gábor	FIDESZ-KDNP	18.554 szavazat	45.73 %

Az egyesült ellenzék jól mérte fel azt, hogy a változás mellett voksoló választópolgárok a FIDESZ leváltása érdekében könnyedén átlépnek szigorúan vett pártpolitikai hovatartozásukon. Az egyes jelölőszervezetek támogatottsága az összefogás egyes jelöltjei esetében összeadódottak.

	MSZP-DK-Együtt-PM-MLP-Szocdem	LMP	Jobbik
2014	36,65	7,28	11,85
2019	51,97		

„A választás egyik legnagyobb tanulsága, hogy az ellenzéki pártok közötti válaszfalak végleg eltűntek. A baloldaliak egy nyikkanás nélkül leszavaztak a jobbikos polgármesterjelöltre, (...) míg a jobboldali radikális szimpatizánsok felsorakoztak az összellenzéki induló mögé.”¹¹⁰ Látszik ugyan némi lemorzsolódás (3,81%), de az egységes ellenzéki indulásnak köszönhetően az új képviselő-testületben is az összefogás jelöltjei kerültek többségbe. A polgármesteri szék

¹⁰⁹ PC: Összetört a Fidesz kizárólagosságának mítosza;

https://politicalcapital.hu/hirek.php?article_read=1&article_id=2454 (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹¹⁰ Ablonczy Bálint: Megjósoltuk, megtörtént: tegnap este megszűnt a centrális erőter. Élt tíz évet

<https://www.valaszonline.hu/2019/10/14/valasztas-budapest-tarlos-karacsony-elemzes/> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

mellett 12 egyéni választókerületet is magukénak tudhattak. A FIDESZ-KDNP 2 egyéni és 6 kompenzációs mandátumot tudott csak szerezni. Az Agora – függetlenül attól, hogy valamennyi választókerületben tudott jelöltet állítani – marginális maradt, ugyan a kompenzációs mandátum szerzéshez szükséges küszöböt elérte, de az egy mandátumhoz szükséges szavazatot nem tudta összegyűjteni. Támogatottsága 2% körül alakult az egyéni körzetekben (1000 szavazat).

A kompenzációs listáról kiosztott mandátumok sorsa az egyéni választókerületekben keletkezett mindösszesen 18.918 érvényes töredékszavazat, és a mandátumszerzésre jogosító 5%-os: 946; 10%-os: 1.892; és 15%-os: 2.838; szavazathatár alapján történt.

1 FIDESZ-KDNP	15.209 szavazat	6 mandátum
DK-JOBBIK-LMP-MINDENKI MAGYARORSZÁGA-MOMENTUM-MSZP-PÁRB ESZÉD	2.709 szavazat	0 mandátum
AGORA LOKÁLPATRIÓTAEGYESÜLET	1.000 szavazat	0 mandátum

A választókörök szintjén az „egyesült ellenzék” legeredményesebb a 8. számú EVK-ban (61,28%), szavazóköri szinten a 42.-ben volt. Leggyengébb eredményét a Kossuth Ferenc-telepen (14. EVK, 47,85%) érte el, de szavazóköri szinten 2. szk-ben kapta a legkisebb támogatást. A másik szövetség, a FIDESZ-KDNP a Kossuth Ferenc-telepen (14. EVK, 50,16%) volt a leginkább sikeres. Szavazóköri lebontásban a 2. szkörben (56,44%). Elutasíthatóságuk pedig a Szent Lőrinc-Gloriett-telep (8. EVK, 36,00%; 42. szk.: 30,23%) volt a legnagyobb. Az AGORA egyesület a székhelye szerinti Lakatostelepen kapott nagyobb támogatást (2. EVK, 3,58%), ezen belül is a 6. szavazókörben. A 12. EVK-ban volt a másik véglet, ahol szinte észrevehetetlen 1,01%-os támogatást kapott csupán (szavazóköri szinten 64. szavazókörökben).

A két nagy szervezet eredményei között szoros összefüggés, nagyfokú korreláltság mutatkozik, amely érthető/evidens, hiszen a harmadik indulónak kerületi szinten hiányzott az érdemi beágyazottsága, minimális volt az ezt befolyásoló képessége.

Az előző választáshoz képest így alakult az egyes tömörülésekre leadott szavazatok megoszlása.

	2014	2019	változás
„Összefogás”	12600	20711	+8111
FIDESZ-KDNP	15104	17984	+2880
egyéb	6578	1000	-5578

Az egyesült ellenzék integrálva az LMP-s (2504 voks) és a Jobbikos (4074 voks) szavazókat, ezt meghaladó módon is tudott további 1533 támogatót gyűjteni, így magabiztos győzelmet tudott aratni. A FIDESZ hiába szerzett további 2880 támogatót, ez sem volt elég ahhoz, hogy a széleskörű összefogással szemben – a relatív legnagyobb támogatottsága ellenére – megtartsa pozícióit kihívójával szemben.

A választás eredménye következtében lezárult a FIDESZ – KDNP koalíció 2010-től 2019-ig tartó városvezetői időszaka, és új ellenzéki összefogás (DK, MSZP, Momentum, PM, Jobbik) vezetés vette át a város irányítását. A választásokat követően nyolc frakció alakult. A négy fős DK frakció vezetője Láng István; a három fős Momentum frakció vezetője Nagy Károly; a három fős MSZP frakció vezetője Fehér Gábor; ellenzéki oldalon a hat fős FIDESZ frakció vezetője Tóth

Kálmán; a két fős KDNP frakciót Szarvas Attila Sándor képviselte. A Jobbik és az LMP egy-egy képviselője (Makai Tibor és Banga Zoltán) is önálló frakcióként kezdte meg munkáját. Általános helyettes alpolgármesternek választották Ferencz Istvánt (DK), alpolgármesternek Kőrös Pétert (MSZP), Somody Lászlót (Momentum) és Petrovai Lászlót (Párbeszéd).

(KÉP12 - 2019-2024-es KT képe)

Az ellenzéki győzelemnek mindenképp oka lehetett, hogy a közös jelölteknek nem volt megosztó hatása, egyéb országos vagy helyi ügyeknek, valamint annak, hogy az embereknek egyszerűen elégük lett a FIDESZ-ből.

„Az elmúlt tizenhárom év a FIDESZ sikereiről szólt: a párt 2006 óta megnyert három önkormányzati, három országgyűlési és három európai parlamenti választást, illetve két népszavazást. A kormánypárt most is Magyarország legnagyobb politikai ereje, (...) A tegnapi a választás mégis megszakítja a tizenhárom éves győzelmi mintázatot, a FIDESZ ugyanis nemcsak a kis és közepes városokban szenvedett érzékeny veszteségeket, de minél népesebb településeket vizsgálunk, annál nagyobb és váratlanabb kormánypárti vereségekkel szembesülünk. (...) Budapestet pedig valóságos politikai földrengés rázta meg.”¹¹¹

„Az önkormányzati választáson érvényesülhetett a városok és a falvak közötti egyre nagyobb különbség. Míg egy országgyűlési választókerület eredményét alapvetően meghatározzák azok a kisebb települések, ahol a kormánypárt rendre fölényben van, addig az önkormányzati választáson megmutatkozott, hogy a városokban jóval kiegyenlítettebbek az erőviszonyok. Budapesten pedig most egyértelműen érvényesült az ellenzéki többség, ami már az 2018-as országgyűlési és a 2019-es EP-választáson is látható volt az adatokból.”¹¹²

„A következő öt évben az a feladatunk, hogy a meglévő keretek között mindent megtegyünk azért, hogy jól működjön és fejlődjön a kerületünk. Ideológiai különbségek soha nem hátráltathatják ezt a fejlődést. A közjó mindenekfelett és a XVIII. kerület mindenekelőtt!”¹¹³

„Nekünk minden kerületi lakótársat szolgálnunk kell, az ügyeiket meg kell oldanunk. Én minden pestszentlőrinci és pestszentimrei lakos polgármestere szeretnék lenni...”¹¹⁴

Dr. Molnár Gábor HVB elnök október 30-án a mandátumok átadása előtt kifejtette, hogy „A most felálló képviselő-testületnek a megválasztott polgármester vezetésével azért kell dolgoznia, hogy szeretett városunk Pestszentlőrinc–Pestszentimre a jövőben is fejlődjön és szépüljön, mind élhetőbbé váljon az itt lakók számára. Ha ez megvalósul, akkor elmondhatjuk, hogy mindannyian nyertesek vagyunk.”¹¹⁵, majd 2019. november 22. napjával visszaadta elnöki megbízatását, lemondott. A HVB új elnöke Czellahó László lett.

Ferencz István 2022. január 5-én a polgármester és közte kialakult konfliktus következtében

---

¹¹¹ Ablonczy Bálint: Megjósoltuk, megtörtént: tegnap este megszűnt a centrális erőter. Élt tíz évet <https://www.valaszonline.hu/2019/10/14/valasztas-budapest-tarlos-karacsony-elemzes/> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹¹² https://politicalcapital.hu/hirek.php?article_read=1&article_id=2454 (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹¹³ „Egy csodálatos kerület ügyeit kell továbbvinni” – Kunhalmi Ágnes (Városkép, 2019. november 5. XXVIII.évf. 19.szám, 1. oldal);

¹¹⁴ Szaniszló Sándor (Városkép, 2019. november 19. XXVIII.évf. 20.szám, 3. oldal);

¹¹⁵ „Egy csodálatos kerület ügyeit kell továbbvinni” (Városkép, 2019. november 5. XXVIII.évf. 19.szám, 1. oldal);

lemondott alpolgármesteri megbízatásáról, és csak képviselőként folytatta a munkát.¹¹⁶

A ciklus főbb témái: szolidaritási hozzájárulás (gazdagabb települések által beszedett iparüzési adóból elvont összeg, amelyet a szegényebb településeknek oszt ki az állam) bevezetése konfliktust eredményezett a főváros–kormány és a kerület–kormány viszonylatában is. A kerulettől elvont majdnem 3Mrd forint a kerületvezetés kommunikációs eszközei között ütköztévé vált először a 2022-es országgyűlési, majd a 2024-es önkormányzati választások kapcsán is.

Átadták a Havanna piacot és a Pestszentimrei orvosi, gyermekorvosi rendelőt és Agórát valamint a BUD Arénát. Befejezték az iskola bővítéseket (Gulner, Kastélydomb, Brassó). Megvalósult az Akali tábor, az Üllői út és a Nagykőrösi út egy-egy szakaszának teljes felújítása. Elindult az pestszentlőrinci egészségház felújítása; az új Jégcsarnok megvalósítása. Folytatódott a Herrich-Kiss villa felújítása.

2024 tavaszán elhunyt Vada Gábor volt alpolgármester, valamint Makai Tibor regnáló alpolgármester.

A 2024. évi választás (június 9.) - Az összefogás elsőpró győzelme, magabiztos fölény

A 2022. évi országgyűlési választásokon elért országos győzelme és a FIDESZ-KDNP apadó népszerűsége ellenére – helyi viszonylatban Kunhalmi Ágneshez képest (MSZP) dr. Lévai István Zoltán (FIDESZ) hátránya lecsökkent, mindösszesen 780 szavazatra – kiélezett küzdelmet vetített előre. Azonban a FIDESZ kerületi első számú emberét politikai botránya (Kétfarkú Kutypárt politikusanak, Aleva Mártának befolyásolási kísérlete)¹¹⁷ lemondásra kényszerítette a 15. egyéni választókerületi elnöki tisztségéről és párttagságáról.¹¹⁸ Az egészségügyben (?) és az oktatásban helyi szinten is megtapasztalt (tanárok elbocsátása, tankerületi intézkedések) állapotok, továbbá a TISZA párt megjelenése a helyi politikában tovább erodálták a konzervatívok támogatottságát. Az új formáció veszélyt jelentett az összefogás pártjai számára is, mivel a választásra jogosultak a bal-jobb törésvonal mentén történő megosztásával szemben szavazatuknak (és az egyébként távol maradó szavazópolgárok szavazói hajlandósága számára is) új alternatívát nyitott. Az új országos párt megjelenése (TISZA) a helyi közéletben mindenképpen felborzolta az addig nyugalmasnak és lefutottnak látszó választást.

Lázár János építési és közlekedési miniszter házhoz jött a kampányban. Ígéretet tett a 142-es vasútvonal felújításával kapcsolatban.¹¹⁹ A városvezetés többek között a megígért és elvégzett

¹¹⁶ <https://mandiner.hu/belfold/2022/01/dk-gyurcsany-szaniszlo-sandor-ferencz-istvan-balhe> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹¹⁷

<https://24.hu/belfold/2023/09/23/levai-istvan-zoltan-kozlemenye-reakcio-vesztegetes-korrupcio-18-kerulet-aleva-mart-a-kutyapart/> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹¹⁸ Kitalált a kutypártos által lebukott fideszes

<https://index.hu/belfold/2023/09/23/levai-istvan-zoltan-FIDESZ-magyar-ketfarku-kutya-part-demokratikus-koalicio-valasztas/?token=fee9eb34fc4ee1cf4861efd8eec15334> (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

¹¹⁹

https://nepszava.hu/3236985_szoros-eredmenyre-lehet-szamitani-a-xvii-es-a-xviii-keruletben-a-junius-9-i-polgarmester-valasztason (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

útfelújításokkal (Üllői út és Nagykörösi út), a Thököly úti szakorvosi rendelő felújításával és látványos jövőképpel kampányolt.

„Az internet közösségi tereinek felhasználása jelentős versenyelőnyt jelent azon pártok számára, amelyek ezt megfelelően ki tudják használni.”¹²⁰ Az ellenzékkel szemben a regnáló városvezetés kimondottan hatékonyan használta a rendelkezésére álló nyomtatott, képi és online médiakapacitásokat, és ezzel mindenképp nagy lépést tett csapata újraválasztása érdekében.

A jogi háttér minimálisan megváltozott (2010. évi L. törvény 6.§ (1)). „A választópolgárok Budapest fővárosi közgyűlésének tagjait fővárosi listán választják meg. Ez esetben Budapest főváros egy választókerületet alkot.”¹²¹ A választópolgár egy listára szavazhat. A 32 mandátum kiosztása a fővárosi listára leadott szavazatok arányában d'Hondt formula alkalmazásával történik.¹²² A választási eljárás sajátossága volt továbbá, hogy gazdaságossági szempontokra hivatkozva a kormányzat egy választási eljárásba integrálta az európai parlamentválasztások és a helyi önkormányzati képviselők és polgármesterek választását. Ebből adódott a választási eljárás másik sajátossága is, hogy a megválasztott testületek és polgármesterek csak 2024. október 1-jét követően vehették át ténylegesen a települések irányítását, hiszen a 2019-ben megválasztott testületek és tisztségviselők öt éves mandátuma ekkor ért jogilag véget.

A Helyi Választási Bizottság elnöke Kuba Gábor, helyettese Melegné dr. Dudás Dóra és tagja dr. Karakas Attila volt. A választási eljárás lebonyolítását dr. Ronyecz Róbert jegyző vezette.

A választás informatikai hátterét dedikált választási gépeket használva – választási kapun keresztül, amely az NVR közös hitelesítő felülete – biztosította az NVR (nemzeti választási rendszer).

Politikai szereplők, jelöltek, jelölő szervezetek

A jelöltek közül 60 pártszínekben indult, 32 egyéni, 28 közös, 1 fő pedig független jelöltként. Társadalmi szervezet képviselőjében egyetlen jelölt sem volt. Listát 4 jelölőszervezet tudott állítani.

A regnáló polgármester, Szaniszló Sándor az ellenzéki összefogás jelöltjeként (Demokratikus Koalíció - Jobbik-Konzervatívok - Momentum Mozgalom - Magyar Szocialista Párt - Párbeszéd-a Zöldek Pártja) indul. A jobbközép szövetség ismert régi emberét hívta ringbe Ughy Attila személyében (FIDESZ – KDNP). Az LMP külön utat választva kilépett a baloldali összefogás szövetségéből. Önálló polgármester jelöltje Banga Zoltán. A Mi Hazánk részéről Kaldenecker György válik a szélsőjobb jelöltjévé. Ruttensdorfer Béla a Nép pártján részéről, Tabi Tünde a Megoldás Mozgalom és Baranyi Gábor a Munkáspárt részéről indult a polgármesteri székért. A Tisza a filmes szektorból hozta jelöltjét, Balogh Balázst.¹²³

A pártok legfontosabb kampányüzenetei:

¹²⁰ Hubai László: A választástörténelmi elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 9. oldal;

¹²¹ Nemzeti Jogszabálytár, <https://njt.hu/jogszabaly/2010-50-00-00>

¹²² Nemzeti Jogszabálytár, <https://njt.hu/jogszabaly/2010-50-00-00> (17. § (3)) „A mandátum számítás módja: a) Össze kell állítani egy táblázatot, amelyben minden lista neve alatt képezni kell egy számoszlopot. A számoszlop első száma az adott lista szavazatainak száma, a számoszlop következő számai az adott lista szavazatainak száma elosztva kettővel, hárommal, négyvel, ötrel, rendre az egymást követő egész számokkal.”

¹²³ <https://magyartisza.hu/fovarosi-kozgyules#candidate-10> (utolsó letöltés: 2025.03.16.);

„Összefogás” – Közel egymáshoz; Van jövőnk! otthonos és biztonságos kerületet építünk; Jövőt adunk a 18. kerületnek; Ránk lehet számítani; Folytassuk közösen (Fővárosi); Együtt fejlődünk; Védjük meg Budapestet! Magyarország a kegyelmi ügy árnyékában;

LMP – Lehetne másképpen is csinálni!?; Van alternatíva! Pártok helyett Civileket! A kerület nem üzlet, hanem az otthonunk! Zárjuk le végleg a múltat, induljunk tiszta lappal a jövőbe! A múlt politikusai helyett válaszd a jövő képviselőit!

FIDESZ-KDNP – Otthonunk a nagyvárosban; Tömeges beépítések; Együtt csak nyerhetünk! „Többet érdemlünk, változást akarunk. IGEN, tudjuk másként; IGEN, tudunk jobbat!” Megvédjük a kertvárost! Újra magyar kézbe kerül a repülőtér;

MI HAZÁNK – Budapest a mi fővárosunk; városvédelem és fejlesztés; idegenforgalmi koncepciót.

Valamennyi egyéni körzetekben az Összefogás, a FIDESZ, az LMP és egy kivételével a Mi Hazánk tud jelöltet állítani. Ez a négy csoport tudott így kompenzációs listát állítani.

A szavazás adminisztratív adatai:

A választókerület típusa	választó-jog osultak száma (N)	Választáson részt vettek		Urnában lévő lebélyegzett szavazólapok száma (N)	Érvényes szavazatok		Érvénytelen szavazatok	
		száma (N)	aránya (%)		száma (N)	aránya (%)	száma (N)	aránya (%)
PM	79862	49181	61,58	49119	48637	99,021	482	0,98
EVK	79862	49181	61,58	49133	48026	97,75	1107	2,25

(PM=Polgármester választás-; EVK=egyéni választókerületi választás alapadatai)

A részvétel a fővárosi átlagnál (60,51%) egy százalékponttal volt magasabb, és 2014, majd 2019 után tovább növekedett. Településünkön az eddigi legmagasabb részvételi eredményt hozta! A legaktívabb területen (Ganzkertváros) a választók 72,8% ment el szavazni, míg a leginkább passzív Havannatelepen is legalább a választók 45,75%-a leadta a voksát. Az érvénytelen szavazatok tekintetében első olvasatra azt gondolnánk, hogy a FIDESZes Szentkirályi Alexandra a kampány „utolsó percében” történő visszalépése okán található ennyi érvénytelen szavazólap, de elgondolkodásra indító, hogy az egyéni választókerületek esetében közel azonos érvénytelen szavazólap keletkezett. **Az érvényesen szavazók aránya teljesen megfelelt az országos átlagnak (48.637 fő) 99,02% (fővárosi 98,29%).**

Budapest XVIII. kerületén belül is megmutatkozik a különbség a kertvárosi részeken lakó magasabb státuszú népesség (Ganzkertváros, 59. szavazókör – 72,80%), és az alacsonyabb, lakótelepi státuszú (Havannatelep, 33. szavazókör – 45,75%) népesség szavazási hajlandósága között. (A Havannatelepen található az öt leghalványabb szavazókörből négy, és a kertváros nagypolgári részén az öt legaktívabb szavazókörből négy.) A két szélsőséges értéket szemlélve láthatjuk, hogy a legaktívabb területeken 27%-kal többen mentek el szavazni.

Polgármester választás eredményei:

SZANISZLÓ SÁNDOR	DK-Jobbik-Momentum-MSZP-Párbeszéd- ZÖLDEK	25.061 szavazat	51,53%
UGHY ATTILA	FIDESZ-KDNP	15.409 szavazat	31,68%

BALOGH BALÁZS	TISZA	4.300 szavazat	8,84%
KALDENECKER GYÖRGY	Mi Hazánk	1.775 szavazat	3,65%
BANGA ZOLTÁN	LMP – Zöldek	1.411 szavazat	2,90%
TABI TÜNDE	MEMO	324 szavazat	0,67%
BARANYI GÁBOR	Munkáspárt	201 szavazat	0,41%
RUTTENSZDORFER BÉLA	Nép Pártján	156 szavazat	0,32%

A 20 fős képviselő-testületben, a 14 körzetből 13-ban az ellenzéki összefogás győzedelmeskedett, és összesen 1 FIDESZ – KDNP győzelem született. Az egyéni jelöltekre leadott szavazatok alapján az Összefogás pártjai a szavazatok 47,91%-át, a FIDESZ – KDNP; 34,77%-át, az LMP 7,76%-át, a Mi Hazánk 6,99%-át kapta. A 2019-es eredmény tovább billent a baloldal javára. Az elmúlt kilenc év – két ciklus – trendjeit tágabb kontextusban vizsgálva olyan kép tárul elénk, ahol a „balra tarts” szabálya érvényesült.

Kompenzációs listáról 6 kiosztható mandátum volt kiadható. Az egyéni választókerületekben összesen 23.763 érvényes töredékszavazat keletkezett. A mandátumszerzésre jogosító 5%-os szavazathatár 1189; 10%-os határ: 2.377; 15%-os határ 3.565 volt.

1 FIDESZ-KDNP	15.351 szavazat	4 mandátum
2 LMP	3.729 szavazat	1 mandátum
3 MI HAZÁNK	3.359 szavazat	1 mandátum
DK-JOBBIK-MOMENTUM-MSZP-PÁRBESZÉD	1.324 szavazat	0 mandátum

A legesélyesebb jelöltet az „Összefogás” állította a regnáló polgármester személyében, olyat, aki majd húsz éve a helyi közéletben jelen volt. Eredményesen tudta megszólítani a választókat, mert a jelölő szervezeteire leadott listás szavazatokat nem kevesebb mint 27,2 százalékponttal felül tudta múlni. Az FIDESZ-KDNP polgármesterjelöltje, tekintettel a párt 29,39%-os eredményére, ugyancsak jó választásnak bizonyult, hisz a párt folyamatos lassú eróziója ellenére 2,3 százalékponttal jobb eredményt tudott felmutatni. Azonban megállapítható, hogy a 2022-es országgyűlési választásokhoz képest majdnem tízezer támogató szavazat eltűnt. Álláspontom szerint itt kettős inkumbens hatásról beszélhetünk. Míg Szaniszló Sándor esetében jól érzékelhető volt annak pozitív vetülete, addig a 14 éve kormányzati szerepet betöltő FIDESZ-KDNP helyi jelöltjeivel szemben az elutasítottságot érzékeljük, mely elsősorban nem a jelölt(ek)nek szólt, hanem az országos folyamatokra adott reakcióként értelmezem. A TISZA jelöltjének mindenfajta kampánytevékenység nélkül elért harmadik helye a polgármesteri székért folytatott küzdelemben jól mutatja mekkora potenciál van ebben a formációban, és hogy a Nemzeti Együttműködés Rendszerével (NER) szemben mekkora a helyi társadalmi elutasítás. A párt helyi mozgásaiból azt is látni vélem, hogy a pártnak a választásban nem volt célja a helyi erőviszonyok felforgatása, a küzdelmekbe való beavatkozás. A kisebb pártok esetében már a jelöltállításnál mutatkoztak helyi nehézségek. A Mi Hazánk jelöltje kicsit gyengébb eredményt ért el, mint pártja. Vélhetően innen is származnak a jobbközép jelöltjének többlet szavazatai. Az LMP jelöltje sem tudta

érvényesíteni személyes meggyőző erejét a polgármester választás során, azonban a párt listájára leadott szavazatok jó eredménynek számítanak. Az átszavazók ebben az esetben erősíthették a TISZA és az Összefogás jelöltjét is.

A politikailag polarizált térben az Összefogás támogatottsága a lakótelepi részeken és az ipartelepek vonzáskörzetében volt magasán felülreprezentált. A Gloriett-telep lakótelepi 42. szavazókörben a szavazatok 62,3%-át szerezte meg a párt. A legkisebb támogatottsága pedig Ganzkertvárosban a 77. szavazókörben volt. Itt a szavazatok 40,45%-át szerezte meg ez a párt.

Kihívója, a FIDESZ – KDNP támogatóinak zömét már nem a kertvárosi részekből kapta. Legnagyobb támogatottsága a Rendessytelep 24. szavazókörben (38,7%), de magas támogatottsága volt a 11. szavazókörben is, míg legalacsonyabb szavazói bázisa a Gloriett-telepi 44. szavazókörben volt (22,7%). Már nem mondható el, hogy a két nagy politikai csoport eredményei között szoros összefüggés, nagyfokú korreláltság kimutatható lenne.

A Mi Hazánk támogatottsága a 16. szavazókörben (Szemeretelep) volt a legmagasabb, 7,73%. Legkevesbé támogatott pedig a Bókaytelepen a 49. szavazókörben volt 1,86%-kal.

Az LMP támogatottsága az 59. szavazókörben (Ganzkertváros) volt a legmagasabb 15,56%. Ez a kiugró támogatottság egyértelműen a jelölt személyének és helyi ismertségének szólt. Legalacsonyabb a 39. szavazókörben (Havannatelep) volt 0,84%-kal.

A fővárosi listás (48.364 szavazat) eredmények alapján a kerületben relatív legnagyobb támogatottsággal továbbra is a FIDESZ-KDNP rendelkezett 14.212 szavazattal, 29,39%-kal. Őket követi a TISZA 12.271 szavazattal, 25,37%-kal. A harmadik erő a PM-DK-MSZP szövetség 10.378 szavazattal, 21,46%-kal, majd a Vitézi-LMP lista 5.090 szavazattal, 10,52%-kal a negyedik. MKKP 2.523 szavazattal, 5,22% támogatottságot bír maga mögött; Mi Hazánk 2.213 szavazattal, 4,58%-ot; a Momentumot 1.389 szavazattal, a lakosság 2,87%-a támogatja. Az többi jelölt szervezet (Munkáspárt, Nép Pártján) nem érte el az 1-os támogatottságot.

A választási megmérettetést vállaló számos jelölthöz kapcsolódó érdekesség, hogy például a nyolc polgármesterjelölt közül kettő esetében a rájuk leadott szavazatok el sem érték a jelöltté váláshoz szükséges minimális ajánlások számát, mutatva azt, hogy valódi helyi társadalmi beágyazottságuk nem is volt.

A klasszikus baloldali és jobboldali területek eredményei a politológia tudomány által már megfogalmazott (alacsonyabb és magasabb státuszú területek pártpreferenciáiról) általános téziséhez képest, akár 2002-ben és 2010-ben, azzal szembemenő eredményeket hoztak. Az ellenzéki összefogás szövetség mind a lakótelepi körzetekben, az ipari területeken, valamint a kertvárosi területeken – egy kivételével – is eredményesek voltak a mandátumszerzésben. Ezzel rámutatva arra, hogy a háttérben zajló politikai folyamatok felülírták ezt az ismert és egyébként valid állítást. Nehéz mást kiolvasni, mint a szavazóhelyiségekben a FIDESZ nagymértékű (2/3-ad 1/3-ad arányú) elutasítását. Az egyetlen, Bókaytelepen megnyert körzete is elsődlegesen az ott elinduló TISZA-s jelöltnek volt köszönhető és nem annak, hogy hagyományosan egy jobboldali kötődésű körzetről van szó.

A választásokat követően nyolc frakció alakult. Az öt fős DK frakció vezetője Láng István; a négy fős Momentum frakció vezetője Nagy Balázs István; a három fős MSZP frakció vezetője Fehér Gábor; az egy fős Párbeszéd – a Zöldek Pártja frakciót Petrovai László képviselte; ellenzéki oldalon a 4 fős FIDESZ frakció vezetője Papp Tibor; az 1 fős KDNP frakciót Szarvas Attila Sándor képviselte. A Mi Hazánk (Kaldenecker György) és az LMP (Banga Zoltán)

egy-egy képviselője is önálló frakcióként kezdte meg munkáját. Általános helyettes alpolgármesternek választották Somody Lászlót (Momentum), alpolgármesternek Kőrös Pétert (MSZP), Petrovai Lászlót (Párbeszéd) és Kürti Jánost (DK).

(KÉP13 - 2024-2029-es KT képe)

Fél évvel az új testület munkája elindulását követően lezárult egy korábbi korszak meghatározó személyének földi életútja. Életének 78. évében elhunyt dr. Mester László (1946–2025).¹²⁴

124

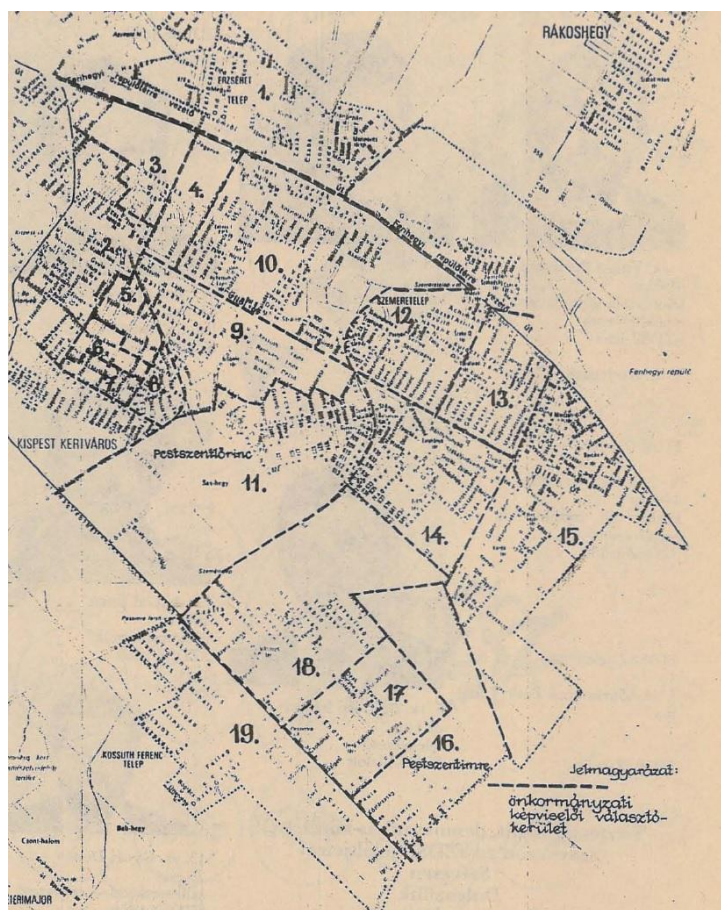
Facebook,
[https://www.facebook.com/BP18K/posts/pfbid02TMNrBjCJf3bZYzqbTehFTYbxA6W6tPxXmaqAW5xcThD3QsBzqhZMKSYevFjJMWshl?__cft__\[0\]=AZWME7oaZ3TiqcYM9wklv1EhIQj84I5E58DeErVaxWra40ZHTDQLt-rrleZPlfM7kJTs4D0QTSPQuvfQrkpQyX-XR2U8k4d64lrC-4VW0eEfwmrmHkUqdhNcVIjUcXNWpAgYcn-Gm1TBZUc5TXrQyZFcXkf5LvGPiTV0AU6NaZLWgVsg37XNszAiALpO9N7N7w&__tn__=%2CO%2CP-R](https://www.facebook.com/BP18K/posts/pfbid02TMNrBjCJf3bZYzqbTehFTYbxA6W6tPxXmaqAW5xcThD3QsBzqhZMKSYevFjJMWshl?__cft__[0]=AZWME7oaZ3TiqcYM9wklv1EhIQj84I5E58DeErVaxWra40ZHTDQLt-rrleZPlfM7kJTs4D0QTSPQuvfQrkpQyX-XR2U8k4d64lrC-4VW0eEfwmrmHkUqdhNcVIjUcXNWpAgYcn-Gm1TBZUc5TXrQyZFcXkf5LvGPiTV0AU6NaZLWgVsg37XNszAiALpO9N7N7w&__tn__=%2CO%2CP-R) (letöltés: 2025.03.17.) tizenhat évig volt Pestszentlőrinc–Pestszentimre polgármestere, és nyolc évig dolgozott az Országgyűlésben kerületünk ügyeinek az előmozdításáért. A hosszú éveken át végzett kimagasló munkáját és eredményeit 2021-ben „Pestszentlőrinc–Pestszentimre Díszpolgára” kitüntetéssel ismerték el.

ELEMZÉS

VÁLASZTÁSI TÉRKÉP

A választási térkép az első kiemelkedő dokumentuma minden ilyen eseménynek. A témával részletesen a politikai geográfia, azon belül a választási földrajz foglalkozik. A településen talpasztható területi eltérések vizsgálatához elegendő az egyéni választókerületek szerinti kartogram, amely megrajzolja a pályát, ahol egymásnak feszülhetnek a politikai auktorok. Sok jogos és kevésbé jogos érzelmek által vezérelt kritika, vélemény vagy észrevétel övezi.

Nem tagadható, hogy valóban előfordultak a idők folyamán ilyen, eredményeket is befolyásolni képest tevékenységek. A leghíresebb választókerület-manipuláció (gerrymandering), „választókerületek határainak olyan átrajzolása, mely valamelyik félnek a választásokon előnyt biztosít.”¹²⁵ melynek a jelenség a nevét is köszönheti Elbridge Gerry (1744-1814) massachusettsi kormányzó nevéhez fűződik. Ilyenkor egy adott mandátum sorsa akár épp a frissen átvezetett változtatáson múlik, azonban sosem szabad elfelejteni, hogy a jogszabályi keretekhez, úgy a fizikai, földrajzi játéktérhez is tud alkalmazkodni a politika és az a módosítás, amely adott választáson az egyik félnek kedvezett könnyen aztán fordítva sülni el egy későbbi választás alkalmával.

(KÉP14 - 1990-es térkép képe)

¹²⁵ <https://hu.wikipedia.org/wiki/V%C3%A1laszt%C3%B3ker%C3%BClet-manipul%C3%A1ci%C3%B3> (utolsó letöltés: 2025.10.02)

A választási térkép rajzolásának is megvannak a maga alapvető „írott és íratlan” szabályai. A jogszabályi környezet nevesít néhány az egyéni választókerületek (EVK) határának kijelölésével kapcsolatos elvet (területileg összefüggő; körzetenként a választópolgárok száma megközelítőleg azonos legyen; településszerkezeti, földrajzi és egyéb helyi sajátosságokra legyen figyelemmel), de mélységében sosem szabályozta, vagy bízta független tudományos testületre. Általános elvként elmondható, hogy ami egybetartozó, azt lehetőség szerint tartsuk is egyben. Ezt a XVIII. kerület esetében például Pestszentlőrinc és Pestszentimre elválasztásával, valamint a történelmi városrészek/telepek egy-egy választási körzetbe való rendezésével valósulhatna meg, oly módon, hogy a választókerületek arányosságára is figyelemmel vagyunk. A nehézség persze pont ennek a kettőnek az egymásra gyakorolt hatásában, egymásnak feszüléséből adódik, hogy a rajzoló melyik szempontot tartja erősebbnek, fontosabbnak.

A térképek tanulmányozása során számos alapvető, – például az arányosság kérdésében is – meghatározó észrevételt tehetünk.

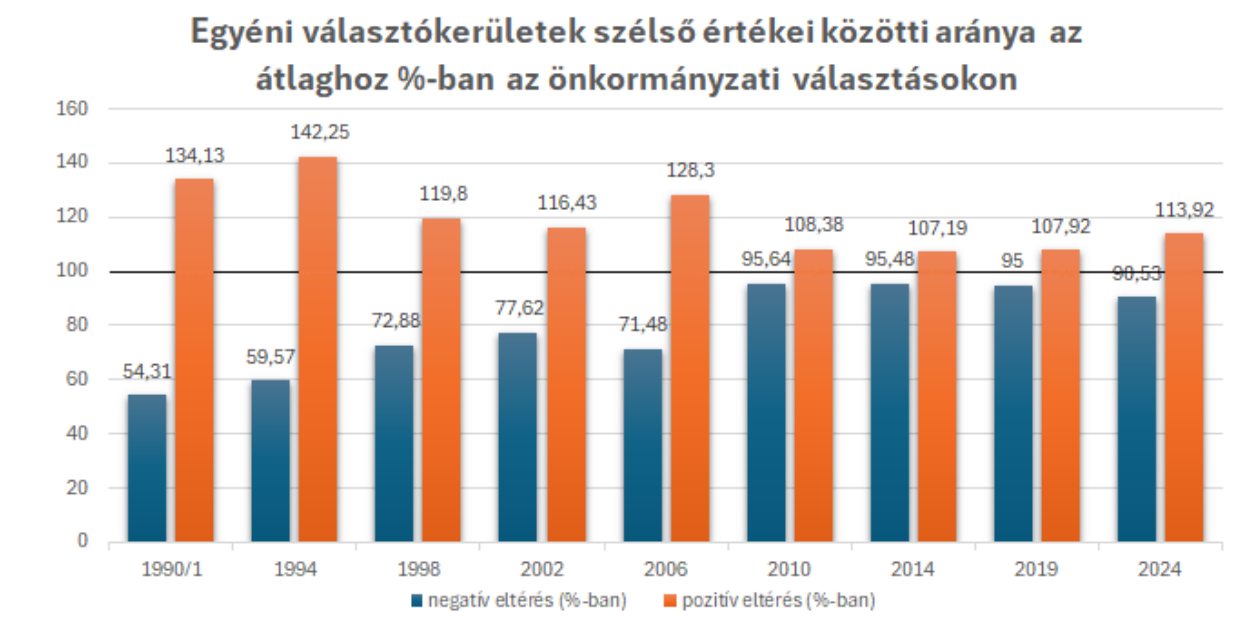
- 1990-ben a választókerületi átlag 3.865 fő volt. Ehhez képest az egyes választókerületek vonatkozásában irdatlan nagy különbségeket tapasztalhatunk (15/5.300 vs. 16/2.099 választó). Az átlagtól való eltérés 134,13% illetve 54,31%. A két szélső értéket vizsgálva 252,5% különbség is előfordult a választásra jogosultak között ezen EVK-k esetében. A mandátum elnyeréséhez ebben a választókerületben elég volt 383 leadott érvényes szavazat relatív többségét megszereznie, míg más EVK-ban ehhez képest 2 – 4,5-szöröse kellett. Ezekkel az esetekkel kapcsolatosan egyértelműen kijelenthetjük, hogy az itt nyert mandátum valójában súlyos aránytalanságot okozott, és vitt bele az eredménybe, mivel átlagosan 575 szavazat eredményezett egy-egy mandátumot. (Az, hogy a leadott érvényes szavazat, hogy alakul át mandátummá, mindig a választási rendszer aktuális szabályai határozzák meg, másként fogalmazva hány szavazatból lesz végül egy mandátum).
- **megjelenhet szerkesztői szándékként, hogy hol alakítanak ki a településen kisebb illetve nagyobb EVK-kat (Havannatelep, Krepuska Géza telep vs. kertváros). Jogos követelmény, hogy egy-egy mandátum mögött valóban hasonló nagyságú választói felhatalmazás (szavazat) legyen.**

Azt látjuk, hogy volt idő mikor egy-egy mandátum megszerzéséhez az átlaghoz képest a szavazatok töredéke is elegendő volt;

	legkisebb létszámú EVK (vp/átlagtól eltérés %)		legnagyobb létszámú EVK (vp/átlagtól elt.)		átlag (fő)	különbség (vp/%)	
1990	2099 (16)	54,31	5300 (15)	134,13	3865	3201	252,5
1994	2455 (16)	59,57	5862 (11)	142,25	4121	3407	238,8
1998	3217 (16)	72,88	5288 (7)	119,8	4414	2071	164,4
2002	3379 (15)	77,62	5068 (7)	116,43	4353	1689	150,0
2006	3225 (8)	71,48	5789 (16)	128,3	4512	2564	179,5
2010	5546 (5)	95,64	6285 (12)	108,38	5799	739	113,3

2014	5579 (10)	95,48	6263 (7)	107,19	5843	684	112,3
2019	5494 (10)	95,0	6241 (11)	107,92	5783	747	113,6
2024	5164 (5)	90,53	6498 (11)	113,92	5704	1334	125,8

(KÉP15 - diagram, Egyéni választókerületek közötti választópolgár szám különbsége %-ban)

A táblázatból kiolvasható, hogy egy rendkívül aránytalan választási körzetbeosztásból (1990) fokozatosan haladunk egy a „hibahatáron mozgó” arányos körzetekig (2010, 2014, 2019), amely aztán a jogszabályi környezet miatt megmerevedve újra elindul az aránytalanság irányában (2024).

Kijelenthetjük, hogy 1990-ben a 16. egyéni választókerületben élő választópolgárok egyéni jelöltre leadott szavazata 2,5-ször többet ért a 15. egyéni választókerületben leadott voksoknál. 1994-ben még találkozunk hasonló aránytalansággal a 16. és 11. EVK között (2,4-szeres a szorzó), de lassan a két szélsőséges méretű EVK között az aránytalanság (1,64-szeres; másfélszeres 1,8 szoros) az új választási térkép megrajzolásával (2010) eltűnik.

Amennyiben a településen a migrációs folyamatok az Ganzkertváros és Almáskért (11. EVK) vonatkozásában tovább erősödnek, úgy a jogszabály által rögzített határ (az átlagtól való 20%-ot meghaladó eltérés) meghaladása esetében újra orvosolható lesz a körzetek között kialakult aránytalanságok feloldása.

JELÖLÉS, jelölő szervezetek

Politikai pártok, mint a modern politikai élet szereplői, - valamint interakcióik, - és az őket megszemélyesítő jelöltek nélkül ma elképzelhetetlen egy választás lebonyolítása. Az önkormányzati választások esetében is azt látjuk, hogy a független jelöltekkel szemben egyre inkább csak a pártok tudnak hatékony módon szerepelni. Az alábbi táblázat is jól mutatja miként tűntek el a civil társadalmi szervezetek és független jelöltek, valamint a szereplők tömbösödésével miként szűkült össze a politikai szereplők, jelöltek palettája 2019-re.

Jelöltek, jelölő szervezetek számának változása 1990 – 2024

	kerületi jelölő szervezet (db)	jelöltek száma	ebből egyéni	ebből közös	ebből független v. civil jelölt	EVK jelölt átlag (%)
1990	12	76			na	4,00
1994	11	111	49	48	14	5,842
1998	10	118	74	21	23	6,555
2002	16	117	68	31	19	6,50
2006	13	114	74	29	11	6,33
2010	7	71	56	14	1	5,071
2014	10	57	28	28	2	4,071
2019	10	43	0	28	15	3,071
2024	13	61	32	28	1	4,357

Egy plurális társadalomban érthető és indokolt, hogy a jelölő szervezetek és jelöltek vonatkozásában is legyen olyan mértékű választék, amely leköveti a közösség sokszínűségét. Amennyiben nincs kellő nagyságú választék, könnyen elveszhet vagy feloldódhat a kisebb társadalmi közösségek, politikai csoportosulások hangja. Ezért tartom fontosnak, hogy egy egészséges választáshoz szükséges jelöltszám mindig jelenjen meg a megmérettetések alkalmával. Ez a szám meglátásom szerint a 4-6 jelölt egyéni választókerületenként. Ekkora számból már könnyebben tud ki-ki „a la carte” választani. Nem tagadható nehézséget itt a választási rendszerek egyéb szabályozói jelentenek/jelenthetnek.

(Mellékletben kibontva a győztes/mandátumot szerzett jelöltek és minden jelölőszervezet, amely 1990-től valaha is felbukkant indulóként a XVIII. kerületben (melléklet 2. ill. 3.))

RÉSZVÉTEL

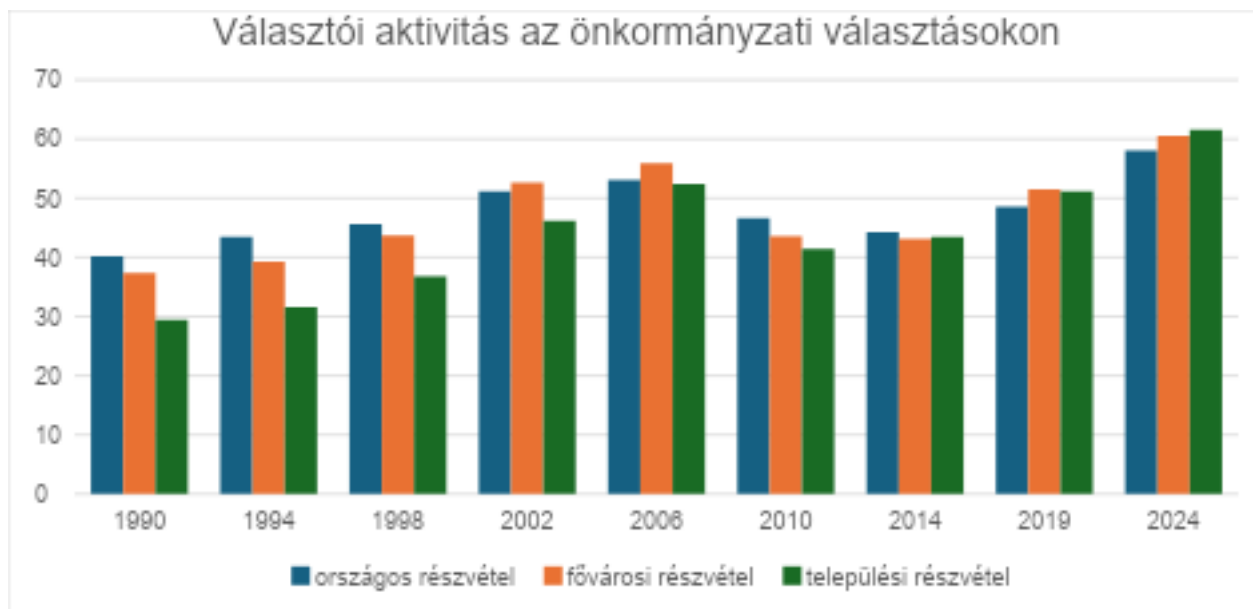
A választói részvétel az egyik legmeghatározóbb indikátor. A választás során az állampolgári aktivitás a választási eredmény legitimációs szintjét nagyban befolyásolja. Minél magasabb azoknak az aránya, akik részt vesznek a választásban, annál erősebb a felhatalmazás is, melyet biztosít a győztes jelöltnek, testületnek. Sajnálatos, hogy sokszor a győztes, a mandátumának átvételét követően többek között ebbe sem gondol bele, nem tanúsít önmérsékletet.

Választói aktivitás változása 1990 – 2024

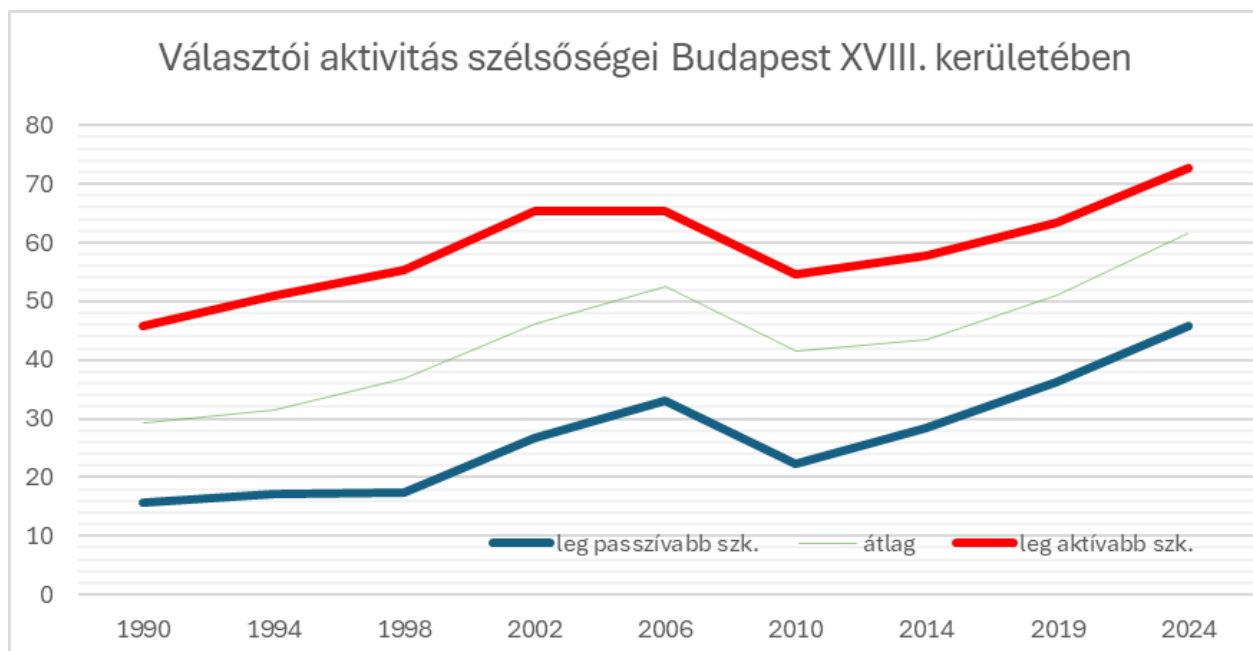
	megjelent vp. szám (fő) N FPM	Fővárosi átlag (%)	megjelent vp. szám (fő) N PM	Kerületi átlag (%)	Országos átlag (%)
1990/1		37,39	22467	30,55	
1990/2		25,96	21605	29,37	40,2
1994	601811	39,32	24692	31,54	43,44
1998	653336	43,69	29245	36,80	45,66
2002	754674	52,68	36231	46,23	51,10
2006	784378	55,89	41550	52,44	53,12
2010	612081	43,59	33700	41,48	46,64
2014	604 591	43,11	35564	43,47	44,3
2019	704 073	51,47	41414	51,16	48,58
2024	807 056	60,51	49181	61,58	58,1

A választói aktivitás az önkormányzati választásokon - a 2024-es választást leszámítva, - elmaradt minden esetben a fővárosi átlagtól. Ennek számos oka lehet. Véleményem szerint az egyik oka az alacsonyabb státuszú területek lakossága ilyenkor még kevésbé érzi igazán megszólítva. Nem érzékeli, hogy ezekben az esetekben még fokozottabban róla, szűkebb pátriájáról van szó, jó esetben annak alakulásába, formálásába szólhatna bele, ha élne választójogával. Ezt a véleményemet támasztja alá a választói részvétel szavazóköri boncolgatása. Ekkor még nem is beszéltem arról, hogy a magasabb státuszú lakosság alapvetően hajlamos a választásokon részt venni, ott képviseltetni véleményét, akaratát. Ilyen módon többszörös hátrányt orvosolhatna, ha az nehezebb sorsú lakosság is átérezné ezen felelősségét és lehetőségét.

(KÉP17 - diagram, a választói részvétel alakulása az egyes választásokon (országos, főváros, helyi))

A választási részvétel amennyiben mélységében is boncolgatjuk egyéni választókerületi, de szavazóköri szinten is látványos eltéréseket mutat, amely az adott területi egységre markánsan jellemző és ciklusonként ismétlődő tulajdonságokat enged láttatni. A Havanna lakótelep kivétel nélkül minden esetben a leginkább passzív, míg a pestszentlőrinci Szentimre-kertváros a legaktívabb.

(KÉP18 - diagram, a választói aktivitás szélsőségei (legaktívabb, legpasszívabb szavazókörök))

	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2019	2024
leg passzívabb szk.	15,69	17,13	17,42	26,68	33,15	22,36	28,38	36,16	45,75
leg aktívabb szk.	45,71	50,87	55,3	65,32	65,38	54,5	57,83	63,53	72,8

átlag	29,37	31,56	36,81	46,24	52,46	41,51	43,48	51,16	61,58
különbség (%)	30,02	33,74	37,88	38,64	32,23	32,14	29,45	27,37	27,05

Minél szélesebb a szélső értékek között kirajzolódó sáv, annál inkább meghatározza az eredmény irányát/jellegét az aktívabb közösség(ek) párt és személyi preferenciája. Ha azt nem is mondhatjuk, hogy az aktívabb terület választópolgárainak szavazata többet ér az alacsonyabb területen élő társánál, azt igen, hogy az aktívabb területek és így az egyes választójogukat gyakorló személyek (esetében úgy tűnhet) nagyobb befolyással bírnak a kialakított eredményre.

*„A demokrácia, nem az a rendszer, ahol az emberek birkaként viselkedhetnek.”
Mahatma Gandhi*

Résztétel telepenként

Nem lehet véletlen, hogy a Bókaytelepen általában jobb oldali, míg a Havannatelepen baloldali jelölt nyeri a körzetet, ahogy az sem, hogy a Szentimre-kertvárosban vagy Ganz-kertvárosban mindig magasabb a választói aktivitás. Másként megfogalmazva, Budapest XVIII kerületben is igaz, ami országosan már bizonyított, hogy az alacsonyabb státuszú településrészekon alacsonyabb, míg a magasabb státuszú településrészek esetében magasabb a választói aktivitás.

A vizsgált nyolc választás eredményét görcső alá véve a megfogalmazottakat igazoltnak látom. Annak ellenére, hogy a Lakatostelep kimagasló választói aktivitása a 90-es és a 2000-es évek elejéig végig a kerületi átlag feletti. Az ott élők, alacsonyabb státuszú lakókörnyezetük ellenére a „homo politicus” kategóriájába sorolhatók voltak. Ezt azonban fokozatosan elveszítették. Így kimondható, hogy az általános törvényszerűség - ha sokáig nem is, - valóban érvényesül. Ma inkább azt mondanám, hogy a hagyományos egydimenziós, bal/jobbs felosztással szemben - mely egyre kevésbé érvényesül, - új/más törésvonalak jelentek meg, amely az autoriter/liberté; központosító/decentralizáló, gazdasági bal/jobbs; stb. megközelítések mentén kategorizál.

Átlagos részvétel (%)

Választási év	Lakatostelep	Havannatelep	Szent Imre-kertváros	kerületi átlag
1994	45,22	23,16	42,92	31,55
1998	45,69	26,04	46,72	36,80
2002	54,24	34,16	54,84	46,24
2006	55,70	39,42	60,49	52,46
2010	45,14	29,21	47,90	41,51
2014	41,58	31,02	49,36	42,01
2019	50,27	38,74	59,19	51,22
2024	58,68	50,71	65,26	61,45

A táblázatból jól látszik, hogy a Lakatostelep összevetve az egyik legaktívabb kertvárosi résszel mindig átlag feletti részvételt produkált, addig a Havannatelep legaktívabb körzete legfeljebb az átlagos kerületi érték körül mozgott. Százalékpontos értékekben kifejezve a különbség az átlaghoz képest 3 – 13 százalékpont közötti, míg a leginkább passzív területhez képest 16 – 22 százalékpont között alakult. Eközben a magas státuszú kertvárosi körzethez képest a különbségek 1 – 5 százalékpont körül alakultak. A Lakatostelep eredménye sajátos szociológiai okokra vezethető vissza, azonban azt is látni lehet, hogy ezt a telep szép lassan elveszítette és besimult az átlagos, de még inkább az átlag alatti telepek szintjére. Úgy tűnik itt a „politizáló ember” kikopott a közösségből.

*„Sanyikám, én nem politizálok.
Az baj, mert akkor más fog helyetted.”¹²⁶*

Néhány gondolat a távolmaradókról

Egyetlen elemzés sem veszteget sok energiát a szavazástól távolmaradókra és az ő szavazatukat “helyettesítő voksok” helyzetére. Azzal, ha valaki távol marad nem csupán lemond választójogának gyakorlásától, hanem azt valójában átruházza azon személyekre, akik elmentek szavazni. Innentől kezdve a leadott szavazat mandátumalakító értéke megnő. A ’homo politicus’ voksok valójában nem egyet érnek. Számosan születnek ilyen háttérből és sokan nevelődnek is bele ebbe létmódba (vagy olykor éppen ellentétes irányba), de ennek az általános elősegítése messze nem a politikusok, hanem a társadalom önreflexív feladata kellene, hogy legyen.

Kimondhatjuk, hogy egyetlen választási rendszer sem építi be a mandátumalkotási rendszerébe a távolmaradó választók le nem adott szavazatait, pedig például egy részvételarányos testületi létszám meghatározása reflektálhatna akár erre az eredményt is alakító tényezőre.

Példaként ilyen szempontok érvényesülhetnének egy részvétel arányos képviselő kialakításánál:

- a mandátumok csak a részvétel arányában kerülnek kiosztásra, a részvétel arányában lennének betöltve;
- civilek; egyházak; társadalmi szervezetek (olyanok, amelyek folyamatosan jelen voltak/vannak, aktívan a közösség életében, van kerületi tagságuk, társadalmi hasznosságuk) kontrol személyei, rendszeresen cserélve (mivel nincs direkt társadalmi felhatalmazásuk) tölthetnék be a választás során ki nem osztott mandátumokat. Ellenőrző szerepük lenne! Ez kiterjeszthető lehetne az FB-kba; Önkormányzati bizottságokra is.

„Noha mára a demokratikus rendszerek általános választójogon építkeznek, valójában tömegek vannak kirekesztve a demokratikus döntéshozatalból, részvételből, mert nincsenek tudásaik, információik a politikai közösséget érintő ügyekről, történetekről. Nem férnek hozzá a demokráciához, így logikusan a szabadsághoz sem.”
Pető Péter

---

¹²⁶ Ésik Sándor (Libri, 2021) megjelent közéletéről, felelősségről szóló művének címe.

SZAVAZÁS

Választói akarat megnyilvánulásának változása a kerületben 2010-2024.

Bp.18.ker.	2010	2014	változás	2019	változás	2024	változás	vált_összesen
	N	N	%	N	%	N	%	N
MSZP majd „Összefogás”	9720	12600	2880	20711	8111	23008	2297	13288
LMP	2216	2504	288	-		3729	-	1513
FIDESZ-KDNP	16569	15104	-1465	17984	2880	16698	-1286	129
JOBBIK	3234	4074	840	-		-		-3234
MI HAZÁNK	-	-		-		3359	-	3359
egyéb	1544	94	-1450	1000	906	1232	232	-312

(Az egyén választókerületi jelöltekre leadott szavazatok alapján.)

A két nagy blokk 2010-es támogatottsága szélső értékeken állt. A FIDESZ-KDNP akkor ismert népszerűségi csúcson, míg az MSZP - az 1990-es eredményeket nem idevéve - mélypontján volt. Ehhez az állapothoz képest izgalmas, hogy az eltelt 14 év alatt miként változtak a két nagy tömb erőviszonyai. Az MSZP az „Összefogás” szövetséggel folyamatosan felfelé ívelő támogatottsági pályára állt, míg a FIDESZ-KDNP-é stagnál. A JOBBIK felszívódni látszik a szövetségi rendszerében, miközben terét átveszi a MI HAZÁNK. Az LMP a 2019-es közös utas választása mellett, vagy épp annak ellenére megőrizte önálló arculatát, és jelentősen növelni is tudta támogatói számát. Ebben persze benne láthatjuk a Fővárosi - Vitézi Dávid személye által fémjelzett 2024-es kampányt és - egyéb folyamatokat is.

TELEPEK és EREDMÉNYEK az időben

*„Ha a szabad választásokon bármiben valóban szabadon dönthetnénk,
csak nem gondoljátok, hogy megengednék nekünk.”*
Mark Twain

- A telepek és eredményeik

Van olyan megközelítés, hogy az alacsonyabb státuszú településrészek (például lakótelepi környezetben) inkább a baloldal, míg a magasabb státuszú településrészek esetében a jobboldal támogatottsága nagyobb. A választási eredményeinkből ez a megközelítés nem igazolható. Az általános törvényszerűség ugyan érvényesült néhány választás esetében, de mind a 2002-es, mind a 2010-es; 2024-es választási eredményben ezzel ellentétes eredmények születtek, ahol kivételként kell értékelni az egy-egy „állva maradt” körzetet. Azt is mondhatnánk, hogy kiegyensúlyozottabb politikai viszonyok esetében ez az általános elv akár érvényesülni is látszik. Meglátásom szerint ez a megközelítés rendkívül egysíkú, míg a választói preferenciák (racionális és érzelmi) ennél sokkalta árnyaltabbak. A választás kimenetét messzemenően befolyásolja, hogy

milyen az általános közhangulat, a gazdasági környezet, a közösség elégedettsége vagy hiányérzete, valamint hogy ennek okát miben, kiben vélik megtalálni.

Az egyéni tényezőnek (jelölt személye) néhány üdítő kivételt leszámítva, legfeljebb közvetett szerepe van. „Annak a valószínűsége, hogy a választók általában személyesen ismernék az egyéni képviselőket vagy tevékenységüket, egy nagyvárosban elég kicsi. Egy egyéni választókerületre ma átlagosan több mint 3750 választó jut. A körzetek határa (több esetben a száma is) változik választásról választásra, tehát a folyamatosság sem biztosított. Az egyéni körzet nem közigazgatási egység, az esetek többségében még önálló városrész sem.”¹²⁷ „Mindezek fényében nem célravezető, ha az egyéni képviselők eredményeit elemezzük részletesen, jobb, ha inkább kerületi szinten, az egyéni képviselők párhovatartozása szerinti eredményéből vonunk le következtetéseket.”¹²⁸

(KÉP19 – telepkek eredményei 1990-2024.)

	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2019	2024
1.EVK	KDNP	MSZP	MSZP	MSZP	FIDESZ	FIDESZ	FIDESZ	Momentum	Momentum
2.EVK	FIDESZ	MSZP	MSZP	MSZP	MSZP	FIDESZ	FIDESZ	DK	DK
3.EVK	független	MSZP	MSZP	MSZP	MSZP	FIDESZ	FIDESZ	független	független
4.EVK	FIDESZ	MSZP	FIDESZ	MSZP	KDNP	KDNP	KDNP	Momentum	Momentum
5.EVK	FIDESZ	MSZP	MSZP	MSZP	MSZP	FIDESZ	FIDESZ	FIDESZ	Párbeszéd
6.EVK	SZDSZ	MSZP	MSZP	MSZP	MSZP	KDNP	MSZP	MSZP	MSZP
7.EVK	FIDESZ	MSZP	MSZP	MSZP	MSZP	MSZP	EGYÜTT	DK	DK
8.EVK	SZDSZ	MSZP	MSZP	MSZP	MSZP	FIDESZ	MSZP	MSZP	MSZP
9.EVK	SZDSZ	KDNP	FIDESZ	FIDESZ	FIDESZ	FIDESZ	FIDESZ	JOBBIK	FIDESZ
10.EVK	FIDESZ	KDNP	MDF	MSZP	FIDESZ	FIDESZ	FIDESZ	Momentum	Momentum
11.EVK	SZDSZ	MSZP	FIDESZ	MSZP	MSZP	FIDESZ	FIDESZ	LMP	DK
12.EVK	ZÖLD	MSZP	FIDESZ	MSZP	FIDESZ	FIDESZ	FIDESZ	DK	DK
13.EVK	MDF	MSZP	MSZP	MSZP	KDNP	FIDESZ	FIDESZ	MSZP	MSZP
14.EVK	MDF	MSZP	MDF	MSZP	FIDESZ	FIDESZ	FIDESZ	FIDESZ	független
15.EVK	SZDSZ	MDF	MSZP	MSZP	MSZP				
16.EVK	SZDSZ	MSZP	független	MSZP	FIDESZ				
17.EVK	független	független	MSZP	MSZP	FIDESZ				
18.EVK	független	MSZP	MSZP	MSZP	FIDESZ				
19.EVK	FIDESZ	MSZP							

¹²⁷ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 270. oldal;

¹²⁸ Feitl István – Ignác Károly: Önkormányzati Választások Budapesten 1867 – 2010 (Napvilág Kiadó, 2010); 272. oldal;

A telepkek eredményeinek változására két példa:

I.sz. EVK	2010	2014	változás		2019	változás		2024	változás		teljes vált	
	N	N		%	N		%	N		%		%
FIDESZ-KDNP	1232	1214	-18	98,54	1419	205	116,9	1055	-364	74,35	-177	85,63
MSZP majd "Összefogás"	633	866	233	136,8	1443	577	166,6	1950	507	135,1	1317	308,1
LMP	170	153	-17	90	0	-153	0	218	218		48	128,2
JOBBIK	199	263	64	132,2	0	-263	0	0			-199	
MI HAZÁNK	-	-			-			238	238		238	
egyéb	132	0	-132	0	60	192	0	0	0			

Az 1.EVK-ban a FIDESZ-KDNP támogatottsága 14 év alatt a 85%-ára zsugorodott, addig az „Összefogás” táboráé a JOBBIK szavazatait is integrálva több mint 300%-ára növekedett. Az LMP önálló arculatát és alternatíva képző képességét meg tudta őrizni és növelni is a választási szövetségből történő kilépését követően is (6,3 %). A MI HAZÁNK pedig felszívta azon választókat, akik a JOBBIK szövetségi választásával nem tudtak azonosulni (6,88 %). Létszámukat tekintve azonban érdekes, hogy a korábbi JOBBIK támogatók létszámához konvergál a számuk, bár a FIDESZ szavazókból lemorzsolódott szavazók is megjelenhettek itt.

9.sz. EVK	2010	2014	változás		2019	változás		2024	változás		teljes vált	
	N	N		%	N		%	N		%		%
FIDESZ-KDNP	1383	1169	-214	84,53	1340	171	114,6	1347	7	100,5	-36	97,4
MSZP majd "Összefogás"	709	858	149	121	1533	675	178,7	1324	-209	86,37	615	186,7
LMP	202	238	36	117,8	0	-238	0	178	178		-24	88,12
JOBBIK	292	342	50	117,1	0	-342	0	0			-292	
MI HAZÁNK	-	-			-			220	220		220	
egyéb	89	0	-89	0	91	180	0	665	0		576	747,2

A 9.EVK-ban a FIDESZ KDNP megtartotta a 14 évvel korábbi támogatását. Az „Összefogás a 2010. évi mélyponthoz képest majdnem megkétszerezte a szavazótáborát, és simán elnyerte volna az egyébként jobboldali orientáltságú választókerületi mandátumot, ha a TISZA jelöltje nem indul el és viszi el a szavazatok 17,81 %-át. A MI HAZÁNK itt is átvette a JOBBIK térválasztása által teremtett, valamint a kiábrándulás okozta ürt (5,89 %). Az LMP ugyan gyengült, de mérhető jelenléte (4,77 %) megmaradt a körzetben.

Az 1998-as és a 2006-os választásokat alapul véve, egy választókerületi mandátum megszerzéséhez 1998-ban a megjelent választópolgárok átlagosan 40,33%-ának szavazata (összes lehetséges választópolgár 14,67%-a) volt szükséges. (A második eredmény eléréséhez 31,60%-ra volt szükség. (11,49%)) 2006-ban a megjelent választópolgárok átlagosan

47,79%-ának szavazata (összes lehetséges választópolgár 24,39%-a) volt szükséges. (A második eredmény eléréséhez 37,70%-ra volt szükség (19,24%).)

Az is jól látszik, hogy a jelölőszervezetek tömbösödésével (választási szövetségek: Polgári Szövetség; FIDESZ-KDNP; „Összefogás”) a mandátum megszerzéséhez egyre inkább az 50% feletti támogatásra volt szükség (lásd: táblázatban - Egyéni választókerületenként a győztes jelőltre leadott szavazatok száma és annak %-os aránya).

Egyéni választókerületenként a győztes jelőltre leadott szavazatok száma (N) és annak %-os aránya

	1994	%	1998	%	2002	%	2006	%	2010	%	2014	%	2019	%	2024	%
1.evk.	411	28,54	660	39,59	921	46,87	1069	45,61	1232	52,07	1214	48,64	1443	49,38	1950	56,34
2.evk.	382	39,46	855	45,58	1135	50,18	1171	48,61	1176	45,16	1077	43,37	1398	51,02	1510	48,62
3.evk.	594	45,17	1202	53,64	1438	59,08	1310	54,58	1427	53,95	1132	44,9	1588	51,78	1739	48,68
4.evk.	489	36,57	699	38,47	801	36,73	1338	46,67	1460	55,05	1246	45,0	1629	51,65	1984	51,83
5.evk.	373	31,06	401	33,44	695	46,96	824	49,37	1099	45,39	1139	44,08	1354	49,02	1379	45,71
6.evk.	310	30,21	439	41,3	723	53,96	728	46,52	693	44,03	780	39,65	1216	57,06	1296	48,85
7.evk.	336	33,1	541	35,73	1083	59,12	984	51,55	800	44,42	762	40,42	1146	52,71	1291	46,54
8.evk.	598	40,08	870	53,47	1043	57,62	994	56,16	1041	43,98	1164	45,5	1711	61,28	1688	53,18
9.evk.	524	34,75	642	34,89	830	40,41	1156	48,9	1383	51,7	1169	44,84	1533	51,72	1347	36,07
10.evk.	542	27,68	657	41,63	813	41,97	1007	45,65	1296	48,07	1216	44,15	1675	53,07	1749	48,02
11.evk.	689	34,96	825	39,84	1271	49,32	1268	44,4	1312	54,58	1171	45,25	1617	49,01	1746	41,0
12.evk.	394	39,56	618	38,99	774	41,7	1060	48,85	1169	49,12	951	43,31	1560	54,24	1733	48,61
13.evk.	348	33,11	727	35,65	992	41,51	1299	44,84	1292	53,12	1160	47,5	1474	49,8	1703	46,05
14.evk.	448	30,15	573	35,75	848	41,98	1121	44,59	1272	56,13	1286	52,88	1433	50,16	1916	54,08
15.evk.	531	30,75	366	43,68	577	43,42	849	46,34								
16.evk.	257	49,81	532	43,89	676	37,31	881	46,49								
17.evk.	366	37,54	430	30,67	628	41,15	914	40,99								

18.ev.	416	38,8 1	586	39,81	957	46,16	1295	50,12								
19.ev.	347	25,8 5														

Látszik, hogy a mandátum elnyeréséhez nagyon sokáig elégséges volt egy igen alacsony relatív többség támogatásának megszerzése, és jelenleg sem éri el a teljes közösség legalább 50%-nak a felhatalmazását. A népképviselőten alapuló demokráciák egyik legnagyobb deficitje meglátásom szerint továbbra is az, hogy az eredményt mekkora mennyiségű választópolgári akarat képes legitimálni.

Az eddigiek tükrében a 2024-es választáshoz képest, abban az esetben, ha a TISZA önálló entitásként aktívan belép a helyi politika alakításában, egy háromosztatú, kiegyenlítettbb választási eredményt prognosztizálok. *Itt az eredményben meghatározó lesz, hogy a jelöltek milyen helyi ismertséggel bírnak, a véletlen, illetve esetleges váratlan esemény kinek fog kedvezni, melyik pártnak lesz eredményesebb a mozgósítása.* A képviselő-testületi többséget csak nagyobb arányú választóköri győzelemmel (9, 10), vagy koalícióban lehet majd megszerezni.

ALKALMAZOTT VÁLASZTÁSI RENDSZEREK ÉS AZ ARÁNYOSSÁG

„Akinak gondot okoz, hogy a bonyolult választási matematikát kövesse, azzal vigasztalódhat, hogy a politikusoknak és a bírónak sem megy jobban.”
Christoph Drösser

A demokráciáról alkotott felfogásunk befolyásolja, hogy a választási rendszereink esetében a milyen kritériumokat tartunk fontosnak, milyen szabályok mentén történjen a választás, és váljon a leadott szavazatokból kiosztható mandátum. A választási törvény „egyrészt eldönti, hogy a választások arányosságát vagy a kormányzati stabilitást tartja-e fontosabbnak.”¹²⁹

A politikatudomány megkülönböztet többségi és arányos rendszereket, valamint ezeket ötvöző ún. vegyes választási rendszereket. Az érvelés ezek között, az arányosság és a stabil kormányzóképeség között mozog. „A választás végeredménye nemcsak a pártok társadalmi támogatását mutatja meg, hanem ennél is fontosabb funkciója, hogy **egy transzformációs mechanizmus révén a testület összetételét is meghatározza.** Az a módszer (az úgynevezett **mandátumalkoációs rendszer**) ahogyan a szavazatokból mandátum lesz, a választási rendszer egyik meghatározó jellemzője.”¹³⁰

A kérdéssel azért szükséges foglalkozni, mivel a többségi rendszerek – és nem egy esetben, a vegyes választási rendszerek is, - sok esetben elnyomhatják azok a kisebb létszámú, kisebb

¹²⁹ Hubai László: A választástörténelmi elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 15. oldal;

¹³⁰ Hubai László: A választástörténelmi elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 22. oldal;

támogatottságú csoportokat, akiknek a képviselője, a hangja így nem, vagy nem elég hatékonyan érvényesül a közösség által megfogalmazott kérdések kialakítása és megválaszolása során.

Mandátumok kiosztása a jelenleg is alkalmazott vegyes választási rendszerek alapján

év	szavazatok száma (N)	kiosztható mandátumok száma	baloldali által megszerezett szavazatok %-ban	mandátumok száma/%-os aránya		jobboldali által megszerezett szavazatok %-ban	mandátumok száma, %-os aránya		liberálisok által megszerezett szavazatok %-ban	mandátumok száma /%-os aránya	szélsőjobb által megszerezett szavazatok %-ban	mandátumok száma/%-os aránya	egyéb szervezet által megszerezett szavazatok %-ban	mandátumok száma /%-os aránya	arányt alansági index
1994	24307	32	33,3	17	53,13	26,45	8	25,0	17,27	4/12,5	11,78	3/9,38	8,22	-	
1998	28644	30	38,41	14	46,67	35,79	13	43,33	8,65	2/6,67	5,94	1/3,33	6,26	-	
2002	34619	30 (31)	46,17	17	56,67	31,74	9	30,00	10,41	3/10,0	2,89	1/3,33	1,26	(1)/3,33	
2006	40481	30	42,89	14	46,66	42,58	13	43,33	5,95	2/6,67	2,08	-	3,83	1/3,33	
2010	33283	20	29,2	5	25	49,78	13	65	na	-	9,72	1/5	6,66	1/5	
2014	34248	20	36,46	6	30	43,97	12	60	na	-	11,72	1/5	7,22	1/5	
2019	39854	20	51,94	12	60	45,15	8	40	na	-	na	-	2,51	-	
2024	48026	20	47,91	13	65	34,77	5	25	na	-	6,99	1/5	7,76	1/5	

(Egyéni választókerületi jelöltekre leadott szavazatok alapján)

Egy kísérletként összevettem Budapest XVIII. kerületben kialakult eredményeket és a mandátumok eloszlását oly módon, hogy a vegyes választási rendszer mellett megnéztem mi lett volna az eredmény, ha a mandátumok listás/arányos rendszerben leadott szavazatok alapján (d'Hondt, Saint-Laguë, illetve módosított Saint-Laguë), valamint csak többségi rendszer alapján (FPTP) kerültek volna kiadásra.

Elnyert mandátumok száma különböző mandátumkiosztási módszer szerint (eredeti/d'Hondt/SL/mód SL/FPTP)

párt/év	voks	támogatottság %	vegyes	%	d'Hondt	%	SL	%	mód SL	%	csak többségi (FPTP)	%
1990			37								19	
LSq index				10,7								15,74
MSZP	8095	33,3	17	53,13	12	38	11	34	11	34	15	78,95
MDF-FIDES	6428	26,45	8	25	9	28	8	25	8	25	4	21,05

Z												
SZDSZ	4199	17,27	4	12,5	6	19	6	19	6	19	0	0
FKGP-MIÉP	2864	11,78	3	9,38	4	13	4	13	4	13	0	0
Polg.Egylet	694	2,86			1	3	1	3	1	3		
Munkáspárt	632	2,6					1	3	1	3		
KP-LPSZV	672	2,76					1	3	1	3		
egyéb	723	2,97	0	-	0	-	0	-	0	-	0	0
1994	24307		32								19	
LSq index				15,8		4,82		2,76		2,76		35,92
MSZP	11003	38,41	14	46,67	14	46,67	12	40	13	43,33	11	61,11
MDF	3820	13,34	5	16,67	4	13,33	4	13,33	4	13,33	7	38,89
FIDESZ	3820	13,34	6	20	4	13,33	4	13,33	4	13,33	0	0
SZDSZ	2479	8,65	2	6,67	3	10	3	10	3	10	0	0
FKGP	2611	9,12	2	6,67	3	10	3	10	3	10	0	
MIÉP	1701	5,94	1	3,33	2	6,67	2	6,67	2	6,67	0	0
UNIO	567	1,98	0	-			1	3,33	0	-	0	
Polg.Társ	607	2,12	0	-			1	3,33	1	3,33	0	
egyéb	2036	7,11	0	-	0	-	0	-	0	-	0	
1998	28644		30								18	
LSq index				9,98		8,07		5,45		6,45		28,27
MSZP	16103	46,51	17	56,67	17	56,67	15	50	15	50	17	94,44
FIDESZ	3690,3	10,66 31,98	9	30	3	10	4	13,33	4	13,33	1	5,56
MDF	3690,3	10,66 -	-		3	10	3	10	4	13,33	0	-
MKDSZ	3690,3	10,66 -	-		3	10	3	10	3	10	0	-
SZDSZ	3632	10,49	3	10	3	10	3	10	3	10	0	0
MIÉP	1008	2,91	1	3,33	1	3,33	1	3,33	1	3,33	0	0
CENTRUM	654	1,89	0	-	0	-	1	3,33	0	-	0	0
egyéb	2151	6,21	0	-	0	-	0	-	0	-	0	0
2002	34619		30								18	
index				19,33		8,57		5,54		5,89		36,82
MSZP	17364	42,89	14	46,67	15	50	14	46,67	14	46,67	8	44,44
FIDESZ	5745,3	14,19 42,58	5	16,67	4	13,33	4	13,33	5	16,67	10	55,55
KDNP	5745,3	14,19 -	4	13,33	4	13,33	4	13,33	4	13,33	0	-
MKDSZ	5745,3	14,19 -	4	13,33	4	13,33	4	13,33	4	13,33	0	-
SZDSZ	2409	5,95	2	6,67	2	6,67	2	6,67	2	6,67	0	0
MDF	1552	3,83	1	3,33	1	3,33	1	3,33	1	3,33	0	0
MIÉP	840	2,08	0	-	0	-	1	3,33	0	-	0	0

egyéb	1080	2,67	0	-	0	-	0	-	0	-	0	0
2006	40481		30								18	
index				4,12		5,7		3,6		4,12		33,0
MSZP	9720	29,20	5	25	6	30	6	30	6	30	1	
FIDESZ-KD NP	16569	49,78	13	65	11	55	10	50	10	50	13	
LMP	2216	6,66	1	5	1	5	1	5	1	5	0	0
JOBBIK	3234	9,72	1	5	2	10	2	10	2	10	0	0
CIVIL	1238	3,72	0	-	0	-	1	5	1	5	0	0
egyéb	306	0,92	0	-	0	-	0	-	0	-	0	0
2010	33283		20								14	
index				12,02		4,76		1,73		1,73		35,32
„Összefogás”	12532	36,46	6	30	8	40	8	40	8	40	3	21,43
FIDESZ-KD NP	15113	43,97	12	60	9	45	9	45	9	45	11	78,57
LMP	2481	7,22	1	5	1	5	1	5	1	5	0	0
JOBBIK	4028	11,72	1	5	2	10	2	10	2	10	0	0
egyéb	94	0,27	0	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2014	34248		20								14	
LSq index				13,16		3,21		3,21		3,21		28,35
„Összefogás”	20711	51,97	12	60	11	55	10	50	11	55	12	85,71
FIDESZ-KD NP	17984	45,12	8	40	9	45	9	45	9	45	2	14,29
AGÓRA	1000	2,51	0	-	0	-	1	5	0	-	0	0
egyéb	159	0,4	0	-	0	-	0	-	0	-	0	0
2019	39854		20								14	
LSq index				6,97		2,8		2,26		2,8		32,38
„Összefogás”	23008	47,91	13	65	11	55	10	50	10	50	13	92,86
FIDESZ-KD NP	16698	34,77	5	25	7	35	7	35	7	35	1	7,14
LMP	3729	7,76	1	5	1	5	2	10	2	10	0	0
Mi Hazánk	3359	6,99	1	5	1	5	1	5	1	5	0	0
egyéb	1232	2,56	0	-	0	-	0	-	0	-	0	0
2024	48026		20								14	
LSq index				14,24		5,85		3,16		3,16		38,08

LSq index	Hatályos szabályok szerinti (vegyes)	d'Hondt szerint	Saint-Laguë szerint	mód. Saint-Laguë szerint	FPTP alkalmazása esetében
1990	10,7				15,74
1994	15,8	4,82	2,76	2,76	35,92
1998	9,98	8,07	5,45	6,45	28,27
2002	19,33	8,57	5,54	5,89	36,82
2006	4,12	5,7	3,6	4,12	33

2010	12,02	4,76	1,73	1,73	35,32
2014	13,16	3,21	3,21	3,21	28,35
2019	6,97	2,8	2,26	2,8	32,38
2024	14,24	5,85	3,16	3,16	38,08

Az összevetésből az alábbi észrevételeket emelném ki:

A nagy jelölőszervezetre leadott kiegyensúlyozott szavazati arányok esetében (1998, 2019) a nagy pártok csak mérsékelten felülreprezentáltak. A kis pártok alulreprezentáltságának az oka a kiosztható mandátumok egyéni választókerületi túlsúlya.

- Az esetek mindegyikben a hatályos választási rendszerben egyébként győzedelmeskedő politikai csoport más mandátumkiosztási módszer esetében is győzött volna,
  - o vegyes választási rendszerben, - ahol a kompenzációs mandátumok számát nem csökkentik aránytalanul le, - hatékonyan tudja mandátumokra váltani a rá adott voksokat;
  - o esetek többségében csupán 1-2 mandátummal kevesebb került volna kiosztásra részükre;
  - o tisztán listás választási rendszer esetében választási szövetségesével vagy koalíciós partnerrel osztozva (1994, 2006, 2014), vagy kivételes esetben akár nagykoalícióban (2006) biztosítva a többséget;
- A választási rendszerek – ideértve az arányos/listás választási rendszereket is – alapvetően a nagyobb politikai közösségeknek kedvez, és a kisebb szervezetek számára hatása árnyaltan pozitív csupán. A nagy pártok, szövetségek ebben az esetben is lehetnek felülreprezentáltak, a számosan bejutó kis jelölőszervezeteknek pedig lehet olyan hatása, hogy felvethetik a testületek stabilitásának a kérdését is, hiszen sok politikai akaratot kell egybe csatornázni.
- A választási rendszerben a kompenzációs listáknál alkalmazott mandátumszerzési küszöb alkalmazása arányosságot torzító elem, amely sok esetben értelmetlen és ugyancsak a kisebb pártokat sújtja.
- az arányossági indexek (Gallagher-index LSq, vagy a Sainte-Leage-index) az adott választási rendszer arányosságát mutatja meg a. Elmondható, hogy kiegyensúlyozottabb politikai viszonyok esetében a LSq index egyik választási rendszernél sem mutat durva aránytalanságot. A kérdés itt is az, hogy mit tekintünk még megengedhető mértékűnek.

Az új önkormányzati választási rendszerben (2010. évi L.tv.) a mandátumok aránya ugyan radikálisan elbillent az egyéni, - relatív többséggel megnyerhető – körzetek felé (a képviselő-testületi mandátumok 70%-át egyéni választókerületekben lehet megszerezni). Ebből következik, hogy csak az a szervezet lehet eredményes a választásokon, aki képes a lehető legtöbb egyéni választókerületben megszerezni a győzelmet. Ennek ellenére a jelenleg alkalmazott választási rendszer továbbra is az enyhén aránytalanok közé sorolható, és az egyéni választókerületi mandátumok felé történő elbillenés nem hozott további aránytalanságot a rendszerbe (lásd: 2019).

A **választókerületekben** a jelöltek száma és a mandátum megszerzéséhez szükséges szavazatszám nem mutatott szoros összefüggést. Sikerre csak a legnagyobb támogatottságú politikai szereplők képesek. A mellékelt táblázat is jól reprezentálja, hogy a kerületben 1998-tól

gyakorlatilag csak az baloldal (MSZP/”Összefogás”) vagy a jobboldal (FIDESZ és szövetségesei) volt képes erre.

Nézőpontom szerint az alábbiak mind az arányosságot megzavaró elemek:

- küszöb beiktatása;
- választási rendszer mandátumkiosztási metódus;
- a választási rendszer a mandátumot nem eredményezett független jelöltre, vagy olyan szervezetre leadott szavazat, ahol nincs kompenzációs lista
- és indirekt módon a részvétel;

POLITIKAI PÁRTCSALÁDOK és támogatásuk (trendek)

A politikai pártok a modern politika meghatározó és politológiai megközelítésben nélkülözhetetlen intézményei. Munkájuk során tudatosan törekszenek a választóik megszólítására, és általuk a politikai hatalom megszerzésére és megtartására. A választójoggal bíró közösség saját személyes vagy közössége preferenciái alapján kedvez vagy utasít el adott politikai csoportokat, üzenete(ke)t. Egyértelműen bizonyítható, hogy ez az értékválasztási mintázat ismétlődik, azaz a választások során a választópolgárok politikai pártválasztásnak kimutatható kontinuitása van. „A statisztikában az idősoros adatokat a trendszámítás segítségével szokás értelmezni és értékelni. A választásokon kinyilvánított pártpreferenciák idősoros vizsgálatánál azonban nem indulhatunk ki a trendszámítás klasszikus módszeréből, mert mennyiségileg nem tudjuk elkülöníteni az **alapidányzatot**, a **szezonális hatást** és a **véletlen szerepét**. Számszerűen ugyan nem határozhatunk meg pontos trendeket, minőségileg azonban fontos jelzéseket tehetünk a mozgások irányára nézve.”¹³¹

Tekintettel erre, a pártok trendjeiből helyi szinten is levonhatóak következtetések, így fontosnak tartom, hogy e dolgozat keretei között is helyet kapjon.

A politikatudomány legalább kilenc pártcsaládot jegyez (Szélsőbaloldal, Szociáldemokraták, Zöldek, Liberálisok, Nemzeti konzervatívok, Kereszténydemokraták, Nemzeti populista, Szélsőjobb, ...). Ebből Budapest XVIII. kerületében hét jelent meg a rendszerváltás óta. Ezek trendjeivel kívánok röviden foglalkozni.

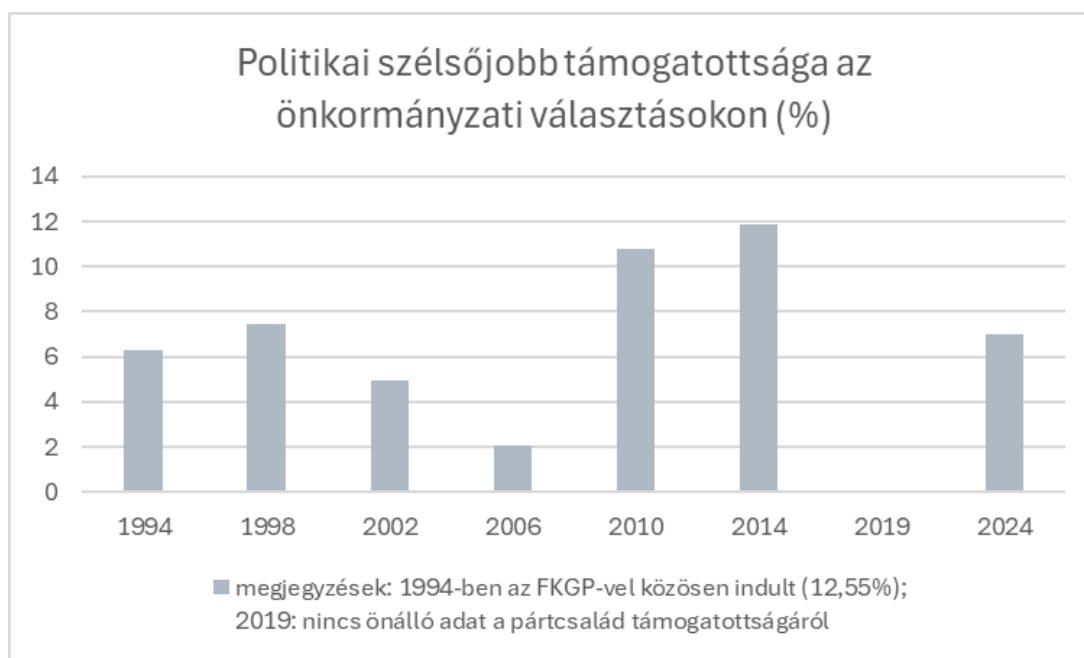
Szélsőjobbaldali pártcsalád

	MIÉP	Jobbik	Mi Hazánk	összesen
1994 (FKGP-vel közös)	12,55%	0		6,27%
1998	7,43%	0		7,43%
2002	4,95%	0		4,95%
2006	2,09%	0		2,09%

¹³¹ Hubai László: A választói magatartás kontinuitása 1990-2002 (Politikatudományi szemle 2002. 1-2.szám) 95.oldal;

2010	0	10,79%		10,79%
2014	0	11,85%		10,79%
2019		na		nincs adat
2024			6,99%	6,99%

(KÉP20 – diagram (Politikai szélsőjobb pártcsalád)

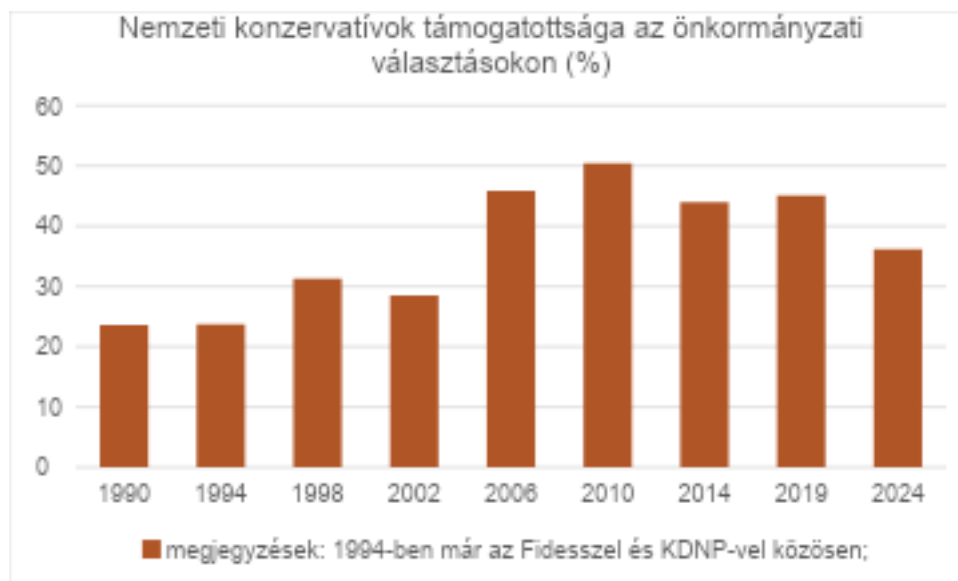

Az eszmerendszer a helyi közéletben és politikai pártként is 1993-ban jelenik meg az MDF-ből való kiválással. 1994-es választásokon rendkívül eredményesen szerepelnek a FKGP-vel közös listájukkal. Tekintettel arra, hogy az FKGP 1998-ban a szavazatok 3,66%-át szerzi meg, míg a MIÉP 7% felett szerepel, hajlok arra, hogy ezeket az adatokat már 1994-re előre vetítsem, de magában a diagramban a megszerzett szavazatok százalékos értékét megfelelően szerepeltetem. A 2002-es 2006-os visszaesésben szerepe van a magasabb részvételnek, ami az ilyen rétegpártoknál azonnal jelentkezik, hiszen szavazótáboruk lényegesen nem változott. A politikai szélsőjobb a Jobbik megjelenésével 2010-re új lendületet kapott, amiben szerepe volt a gazdaság állapotának és az elkeseredett emberek szélsőségeihez való fordulásának is. Ez az irány azonban 2019-re átfordul egy alapvetően FIDESZ-t tagadó irányzattá, amely egybeesett a Jobbik szélsőjobbos attitűdjének oldódásával is. Elindult a FIDESZ, mind „centrális erőter” eróziója. Ezért is érthető, hogy választóik minden fennakadás nélkül szavaztak le akár az „Összefogás” nem jobbikos helyi jelöltjeire. A Mi Hazánk helyi zászlóbontásával ezek a szavazók végképp kikerültek az addig felvállalt szélsőjobbaldali tájolásból. Azonban a Jobbik által hagyott vákuumot szükségszerűen kitöltötte az új szélsőjobb formáció, amely 2024-re gond nélkül (6,99 %-os támogatással) biztosította helyét a képviselő-testületben.

Nemzeti Konzervatív pártcsalád (MDF, MDNP, FIDESZ(1994-től), TISZA)

	MDF	MDNP	FIDESZ	(TISZA)	összesen
1990	23,66%	0	0		23,66%
1994	23,72% (+FIDESZ)				23,72%
1998			31,29%(+MDF)		31,29%
2002			28,55%(+MDF)		28,55%
2006	4,62%		41,25%(+KDNP)		45,87%
2010			50,38%(+KDNP)		50,38%
2014			43,94%(+KDNP)		43,94%
2019			45,12%(+KDNP)		45,12%
2024			34,77%(+KDNP)	(1,38%) ^{EVK eredménye}	36,15% / 34,77%

(KÉP21 – diagram (nemzeti konzervatív pártcsalád))

A konzervatív pártcsalád az európai politikai pártok egyik meghatározó formációja. Ezt az erőt, még az 1990-es önkormányzati választásokon is képes volt felmutatni, úgy hogy kevésbé sikeres kormányzás során súlyos tévesztésen esett át. 1994-re pozícióját már csak az addigra jobbra tolódó Fideszsel volt képes tartani. Ehhez hozzájárul még az is, hogy a kis jobboldali formációk között dúlt a harc. 1998-ra a FIDESZ egyértelműen átvette a konzervatív tábor vezető szerepét, integrálva a előbb az MKDSZ-t, és szövetségbe szervezve az MDF-et. Helyi szinten azonban a bő 31%-os eredménye nem volt elégséges a hatalom megragadásához. Kormányzati

szereplésüket követően az őszi választásokon tovább apadt a támogatói bázisuk. 2006-ra azonban helyi szinten is ledolgozták a hátrányt. Ekkor csak a kompenzációs mechanizmus akadályozta meg a jobbközép alakulatot, hogy a baloldallal nagykoalícióra lépjen vagy átvegyék az önkormányzat irányítását. 2010-ben már a szavazatok többségét bírva, ekkor már az önmagát lassan felszámoló MDF nélkül szerezte meg a helyi 2/3-os győzelmet. Hatalomra kerülését követően helyi támogatottsága a fővárosi trendeknek megfelelően lassan apadni kezdett, de ennek ellenére ez még 2014-ben elég volt egy újrázásra, a városvezetés és a többség megtartására. Ebben azonban nagy szerepe volt a választáson résztvevő többi politikai formációnak, amelyek egymás ellenében indulva biztosítottak a FIDESZ újabb, kényelmes győzelmét. 2019-re egyértelművé vált, hogy kerületi szinten már nincs meg a kellő bizalom a választókban egy újabb öt évre. A párt támogatottságának tovább csökkenésével pedig borítékolható volt egy 2024-es még nagyobb arányú vereség.

A TISZA térhódításával megjelenik a szereplők között a konzervatívok másik arca, - a nemzeti nagytőkét preferáló FIDESZ mellett, - mint a EU néppárti bal-közép irányt és az euoper, atlantista erőket támogató erő.

Politikai katolicizmus pártcsalád

	KDNP	MKDSZ	összesen
1990	6,92%		6,92%
1994 (önállóan nem indult)			0%
1998	0,73%		0,73%
2002-től önállóan nem indult			0%

(KÉP21 – diagram, politikai katolicizmus pártcsalád)

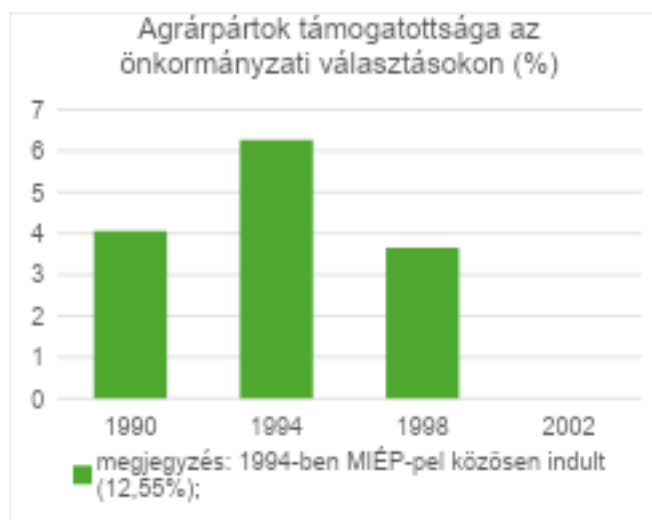
A pártcsalád eredménye jól mutatja azt, hogy míg a 90-es évek elején önmagában a nevével, és néhány helyi jelölt (Sonnevend Gyula, Orsolya János) személyes karizmájának köszönhetően képes volt az országos átlagot helyi szinten is hozni. Az 1994-es választások kihagyásával, illetve belső válságával 1998-ra a párt szinte felszámolta magát. Az egyetlen túlélést az biztosította, hogy az egységes jobboldalba beolvadt. Önálló modern politikai arculatot nem tudott kialakítani. Még a saját vasárnapi boltzárral (2015) kapcsolatos kezdeményezéséből is kihátrált. Feladata ma a FIDESZ hatalmi centrum konzervatív-keresztény identitását megjeleníteni. Így kijelenthetjük, hogy a politikai katolicizmus önálló pártkeretben történő képviselése megszűnt.

Agrárpártok (FKGP, Agrárszövetség, Magyar Néppárt)

	FKGP	Agrárszövetség	összesen
1990	4,06%	0	4,06%
1994 (MIÉP-pel közös)	12,55%		
1998	3,66%		3,66%
2002-től önállóan nem indult			0%

(KÉP22 – diagram, agrárpártok pártcsalád)

A város peremén lévő XVIII. kerület esetében az agrárpártoknak, mint jellegzetes rétegpártnak lett volna létjogosultsága különösen Pestszentimre vonatkozásában. Azonban 1990-re már az városiasodás oly mértékben előrehaladt itt is, hogy ez a pártcsalád nem volt képes az országos átlag közelébe sem kerülni. Nem véletlen, hogy a párt vezetése 1994-ben stratégiáját újra gondolva a MIÉP-pel szövetségben indította el jelöltjeit. 1998-ban már nem vállalva a közösködést önálló jelöltek mellett döntött. Talán ennek is köszönhető, hogy ekkor nem sikerült a képviselő-testületbe bekerülnie. Jól csengő neve 2002-re végképp elkopott, majd eltűnt a kerületi közéletből is. Képviselője Fris Ferenc a nemzeti konzervatív táborban kapott lehetőséget a túlélésre. Ahogy országosan, úgy helyi szinten is a tömbösödő jobboldal integrálta és magába olvasztotta mind a szavazóbázisát, mind a pártcsaládot.

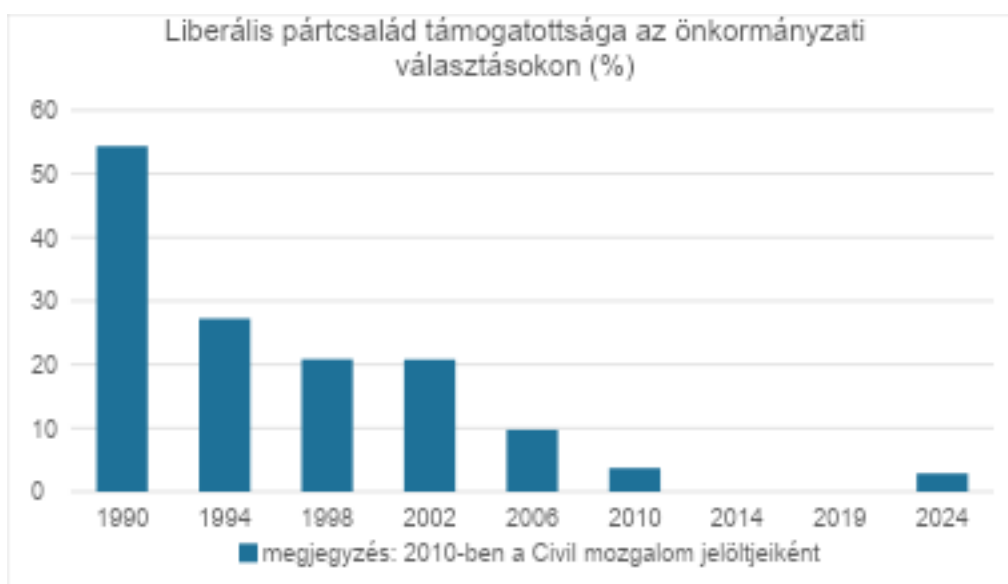
Liberális pártcsalád (SZDSZ, FIDESZ 1994-ig, Vállalkozók Pártja, Együtt Magyarorszáért Unió, Köztársaság Párt, Magyar Liberális Párt, Momentum Mozgalom)

	SZDSZ	FIDESZ	Vállalkozók	Közt p./EMU	MLP	Momentum	összesen

1990	34,74%	18,93%	0,63% (KIOSZ)				54,30%
1994	24,80%	0	0	2,39% (Közt)			27,19%
1998	19,89%			0,95% (Unió)			20,84%
2002	20,82%						20,82%
2006	9,75%						9,75%
2010				3,72 (Civil mozg.)			3,72%
2014					na		nincs adat
2019					na		nincs adat
2024						2,87%*	2,87%

* A fővárosi listára leadott szavazatok alapján.

(KÉP23 – diagram, liberális pártcsalád)

A radikális rendszerváltó pártokként jelentkező liberálisok a 1990-es választásokat toronymagasan nyerték meg. Ők adhatták, mint legnagyobb frakció a polgármester személyét is. Belső konfliktusok 1994 őszére már nem voltak tarthatóak. Saját helyi polgármestere is kivált a pártból, és függetlenként indult a választáson. A FIDESZ a liberálisok MSZP-vel való országos szövetségkötés hatására a jobboldal irányába eltávolodott, kilépve a liberális blokkból. A pártcsalád folyamatosan veszítette el a kerületi szavazóbázisát, amibe valamifajta stagnálást csak 1998 és 2002 között látni. Azonban ezt az időszakot is kísérték belső nézeteltérések. 2006 után állandósult a belső válság, amely oda vezetett, hogy 2010-ben már a jelöltállításig sem jutottak el, hanem jelöltjeik a Civil Mozgalom fedőszervezet alatt indultak el a megmérettetésen. Ezt követően a településen már önálló entitásként nem tudtak megjeleníteni.

Újbaloldal, „Zöld” pártcsalád	LMP	Párbeszéd	összesen
2010	9,22%		9,22%
2014	7,28%		7,28%
2019	na		nincs adat
2024	7,76%		7,76%

„Zöldek” pártcsalád (LMP, Párbeszéd (PM)) Az SZDSZ szavazóit 2010-ben meglátásom szerint részben az LMP vette át. „Az új pártok közül az LMP-szavazó a centrumtól egy hajszállal balra jelent meg a palettán, az egykori SZDSZ szavazókhöz hasonló pozícióban.”¹³² Ezt alátámasztani látszik, hogy az SZDSZ kerületi 2006-os eredményei és az LMP 2010-es eredményei feltűnően egybeesnek. Bár ez a párt inkább zöld pártnak és baloldalinak tekinthető, mint liberális pártnak. „A Lehet más a politika gazdaságpolitikai értelemben baloldali, a kulturális-társadalompolitikai dimenzióban pedig liberális párt.”¹³³

(KÉP24 – diagram, “zöld”-ek pártcsalád)

Az LMP és a belőle kivált formációk 2014-ben még önállóan, majd a PM 2019-től részben az alacsony támogatottságának előbb az MSZP-vel majd az „Összefogással” mind szorosabbra fűzte a kapcsolatát. Az LMP is ezen útválasztás mellett tette le a voksát 2018-ban, de a 2019-es ellenzéki „össznépi” egységfrontból lassan kiválva (Kassai vs. Banga vezette helyi szervezet), 2024-ben saját erőből is tudta biztosítani képviselőjét.

Baloldali pártcsalád (Magyar Szocialista Párt, Munkáspárt, MSZDP, Demokratikus Koalíció)

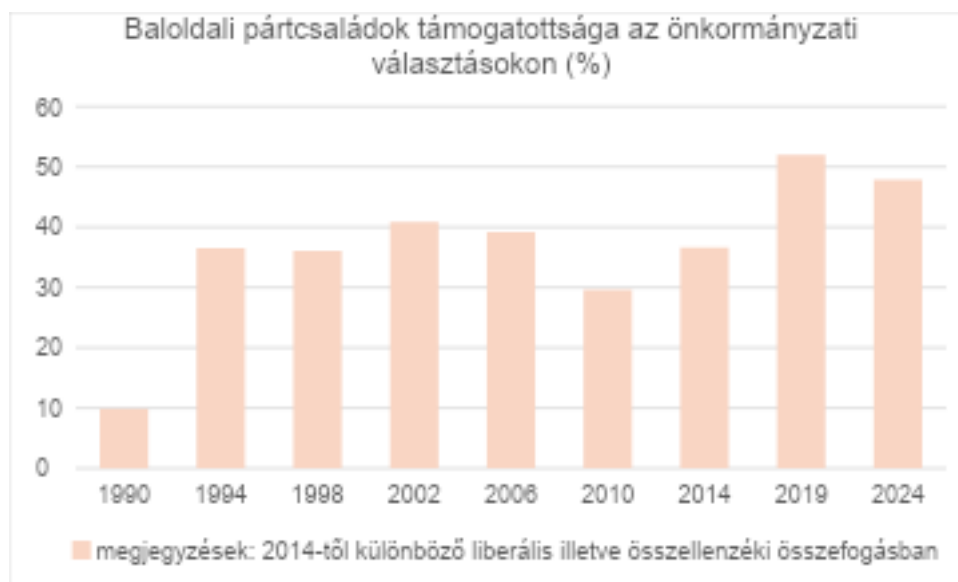
¹³² Egyedi Zsolt – Kenneth Benoit: Kritikus választás, 2010 (Új képlet, 2011) 30. oldal;

¹³³ Bíró Nagy András – Az új pártrendszer térképe – tanulmány, 3. rész.

chrome-extension://efaidnbnmnnibpcajpcglefndmkaj/https://www.policysolutions.hu/userfiles/elemzes/59/biro_nagy_andras_az_uj_partrendszer_terkepe.pdf (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

	MSZP	DK	Munkáspárt/MSZMP	MSZDP	összesen
1990	7,09%		2,14%	0,64%	9,87%
1994	33,63%		2,91%		36,54%
1998	34,09%		1,95%		36,04%
2002	40,01%		0,84%		40,85%
2006	38.54%		0,68%		39,22%
2010	29.59%				29,59%
2014	36.65%				36,65%
2019	51.97%(+Momentum+LMP+PM+Jobbik)				51,97%
2024	47.91%(+Momentum+PM+Jobbik)				47,91%

(KÉP25 – diagram, baloldali pártcsalád)

... ? (hiányzik az eleje) Ezt évtizedekkel megelőzte azonban a komputerizáció és a robottechnika térhódítása. Hatására egyre jobban összezsugorodott, majd szinte eltűnő klasszikus munkásosztály. A privatizáció elindításával pedig a hazai gyárak felvásárlói – elsődlegesen a multik, saját piacuk és profitjuk növelése érdekében, – rövidúton megváltak munkásaik jelentős részétől. „A szociáldemokrata, illetve a kommunista pártok alól kiszerveződött a társadalmi réteg. Jelen korunkban a szociáldemokrácia válságáról olyan értelemben beszélhetünk, hogy nincsenek válaszai a globalizált világ e kihívásaira.”¹³⁴

1990-ben az antikommunista retorika karanténba zárta ezeket a pártokat. Az általános elutasítást alapvetően osztotta a társadalom jelentős része. Ez tükröződött az önkormányzati választásokon is. Az elért eredményük látványosan alulreprezentált volt. A szociáldemokraták a kerület politikai

¹³⁴ Hubai László: A választástörténelmi elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 9. oldal;

terében sem tudták megvetni a lábukat. Az új városvezetés nem törekedett a szocialisták elszigetelésére a 1990 és 1994 közötti időszakban, bizottsági, szakmai munkájuk folyamatosan jelen volt (dr. Mester László pl. mint Testületi és Ügyrendi Bizottsági elnök). Az országos és a helyi viszonyok a hatalom elnyerését eredményezte a második önkormányzati ciklusra. A rendszerváltás előttről is ismert helyi szereplői ebben nagy segítséget is jelentettek. 1998-ban a liberálisokkal való szoros szövetség biztosította a hatalom megőrzését számukra, amelyet a 2002-es országgyűlési választások után könnyedén meg is tudtak őrizni. Ebben a párt bázisa, stabilitása és a koalíciós partner is nagy segítségükre volt. Támogatottsága a stabil 35-40% közötti skálán mozgott. 2006-ra jelentősen megerősödő jobboldal ellenében az SZDSZ támogatásával folytatni tudták a városépítő munkájukat. 2010-ben a gazdasági válság és az ebből is forrászó belső konfliktusai, valamint szövetségesük elvesztése már előre vetítette a baloldal térvészét.

A baloldal fragmentálódásával (Szociális Unió (2010) majd a Demokratikus Koalíció (2011) zászlóbontása), az ellenzéki vezető szerep körüli konfliktus árnyalta az Összefogás pártszövetség 2014-es létrehozását. A baloldali-liberális összefogás az „Együtt 2014 mozgalom” helyi létrehívása ősszel is sikertelenül próbáltak visszatérni a hatalomba. Az itt szerzett országos politikai felismerés vezetett oda, hogy 2019-re már a teljes ellenzéki spektrum összefogásával álltak ki a regnáló konzervatív erőkkel szemben. Ekkor már ellentétben a FIDESZ-KDNP városvezetésével, sikeresen szólították meg a választókat. 2024-re igazából egyetlen kunsztot kellett teljesíteni. A kormányzattal szemben egyre elégedetlenebb választók helyi közössége számára kommunikációban és cselekvéseikben az egységes és eredményes, széles spektrumú politikai blokkot egyben tartásuk.

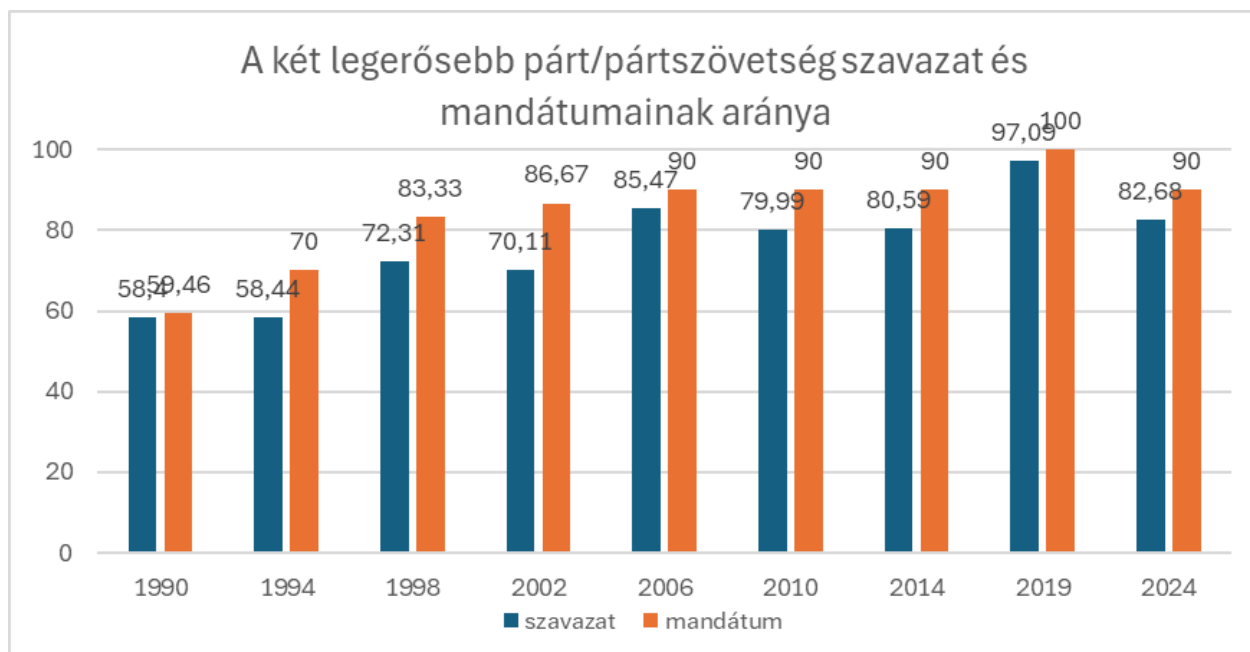
A pártok Budapest XVIII. kerületi pályafutásával kapcsolatosan elmondható, hogy követik az országos támogatottsági adatokat. Sajátságos, csak erre a településre jellemző helyi jelleg nem jelent meg.

- Bal-jobb erőviszonyok

A választójogi törvény 2010-es változását megelőzően is a kerületben a mandátumok 90%-át már a két nagy párt szerezte meg, azaz a választójogi törvénytől függetlenül kialakult a választói akaratok erős tömbösödése. Ennek a trendnek a változására jelenleg semmi nem utal, sőt a FIDESZ rendszerének leváltása érdekében életre hívott baloldali „Összefogás” 2019-re még erősebben koncentrált a szavazatokat. Ekkor minden mandátum a két nagy tömb valamelyikéhez került. A szavazatok is elenyésző százaléka jutott harmadik erőhöz. Ehhez képest a folyamat oldódását látjuk már a 2024-es választások esetében, ahol visszatérnek a 2010-14-es állapotok. A mandátumok 90%-át visz el a két nagy tömb a szavazatok 82,68%-val.

	1990	1994	1998	2002	2006	2010	2014	2019	2024
szavazat	58,4	58,44	72,31	70,11	85,47	79,99	80,59	97,09	82,68
mandátum	59,46	70	83,33	86,67	90	90	90	100	90

(KÉP26 – diagram, az első két jelölőszervezet szavazatainak és mandátumának alakulása)

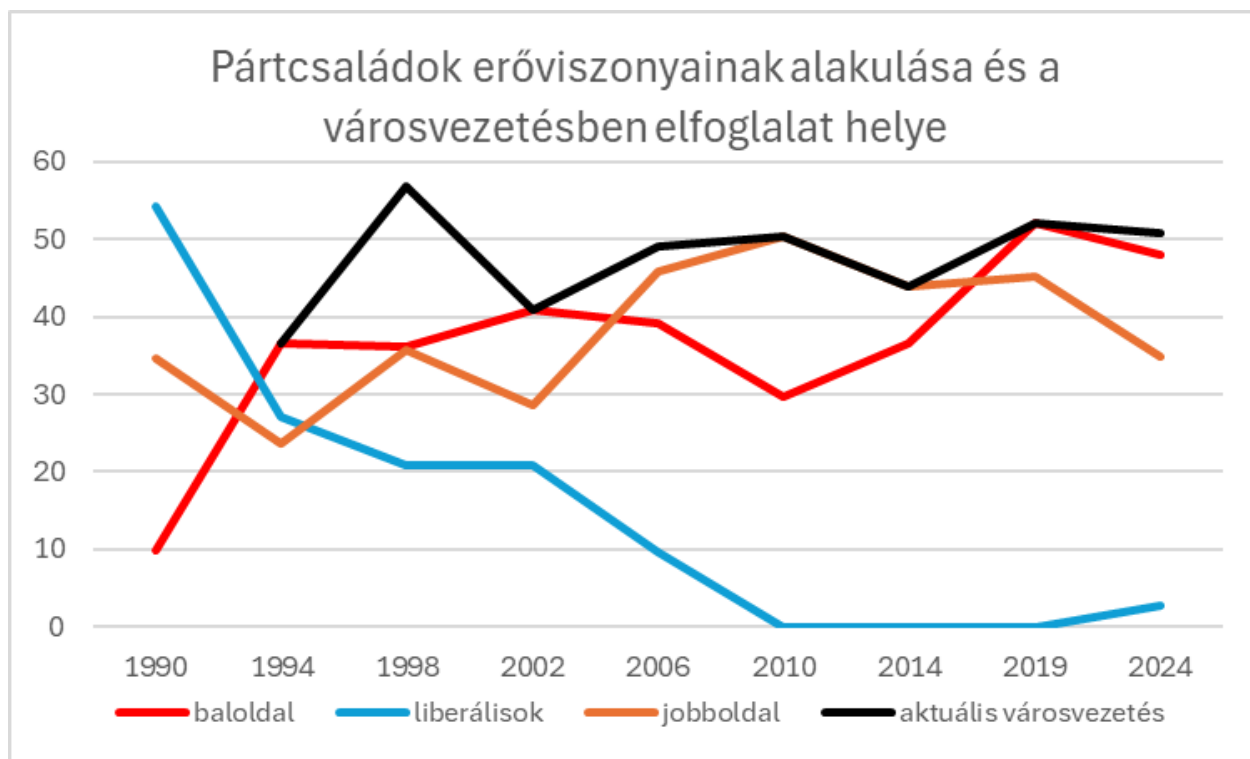
„A programismereten és értékválasztáson alapuló választás legmeghatározóbb tényezővé válása vélhetően a jövőben sem több egy utópiánál, hiszen a rengeteg információ összegyűjtése annyi ráfordított időt és energiát igényelne a választótól, amennyi aligha áll széles tömegek

	Baloldal + Liberálisok				Jobbközép		Egyéb
	N		%		N	%	
1990	2.100	11.414	9,87	53,67	7.367	34,64	1,82
1994	14.928		33,3	17,27	5.774	26,45	20
1998	16.299		38,41	8,65	10.226	35,79	12,2
2002	22.348		46,17	10,41	10.345	31,74	4,15
2006	20.065		42,89	5,95	19.057	42,58	5,91
2010	9.837		29,2	3,72	16.748	49,78	16,38
2014	12.600		36,46		15.104	43,97	18,94
2019	20.711		51,94		17.984	45,15	2,51
2024	23.008		47,91		16.698	34,77	14,75

rendelkezésre.”¹³⁵

¹³⁵ Bíró Nagy András – Az új pártrendszer térképe – tanulmány, 2. rész.
 chrome-extension://efaidnbnmnibpcajpcglefindmkaj/https://www.policysolutions.hu/userfiles/elemzes/59/biro_nagy_andras_az_uj_partrendszer_terkepe.pdf (utolsó letöltés: 2025.10.16.);

(KÉP27 – diagram, a politikai bal és jobb erőviszonyainak alakulása)

Valószínűsíthető, hogy a 2029-es önkormányzati választás kimenetelét elsődlegesen nem a bal-jobb erőviszony esetleges helyi kiegyenlítődése határozza majd meg. Sokkal inkább az országos politikai mozgások: a FIDESZ hatalmi koncentrációja, vagy épp annak megszakadása, a TISZA országos és vagy helyi előretörése, valamint a pártszövetségek kötése-bomlásának lánc. Az egyes jelölőszervezetek által megszerezhető mandátumok számításánál mindenesetre kiegyenlítettebb értékekkel érdemes gondolkodni.

- Egyéb

"Kérdésként felmerül, hogy van-e egyfajta "önkormányzati politikus" szakma, valamint a parlamentbe került pártok mennyiben számítanak a helyi önkormányzatban már tapasztalatot szerzett tagjaikra? Utánpótlás bázisul szolgálnak-e? Az adatok mindkét hipotézist alátámasztani látszanak. Az eredmények arra utalnak, hogy a helyi politikai elit jelentős része (több mint 50 százalék) a rendszerváltást követően jellegét tekintve ugyanabban a pozícióban vett részt a helyi hatalomban, és igen valószínű, hogy a pártok számára az önkormányzati döntéshozók akik bizonyították rátermettségüket utánpótlási lehetőséget jelentenek"¹³⁶

Ezen tanulmány lapjain megjelenő politikusok esetében egyértelműen igazolható a szerző

¹³⁶ Bocz, Statisztikai szemle 82/12 szám, 1117. oldal;

állítás. Számos politikusunk esetében kimutatható, hogy a politika iránti érdeklődés (KISZ-en, Hazafias Népfronton, stb. keresztül) már a rendszerváltást megelőzően is jelen volt (pl.: Kappel Viktor, Kucsák László), vagy tanácstagként illetve a helyi közéletben dolgozott (pl.: dr. Mester László, dr. Katona Béla, Dr. Regös János, Ábrányi Béla, Endrédi Jánosné, dr. Maitz László id., Tasnádi András, Szegedi Sándor). dr. Mester László polgármestersége mellett lett országgyűlési képviselő, és önkormányzati szakpolitikusként nyolc éven keresztül aktívan részt vett az akkori parlament munkájában. Tagja volt az Önkormányzati és Területfejlesztési bizottságnak. Szili Sándor és Katona Béla ugyan nem voltak önkormányzati képviselők vagy helyi tisztségviselők, de igen aktívan jelen voltak a város és az Önkormányzat életében. Ughy Attila ugyancsak polgármestersége mellett lett országgyűlési képviselő. Mint a helyi FIDESZ egyik meghatározó „erős embere”, került a parlamenti patkóba. Az sem véletlen, hogy a Demokratikus Koalíció 2022-ben alakított árnyékkormányába Szaniszló Sándort hívják meg, mint önkormányzati minisztert.

Azon túl, hogy az országos pártoknak muszáj építeniük a helyi alapszervezeteik aktivistáira, ugyanez igaz, hogy természetes kiválasztódás mentén az egyes szereplők igyekeznek is felfelé kapcsolatokat, hídfőket kiépíteni, és ebben a folyamatban koordináló aktorok hatására, formálódhat helyi politikusi karrier oly módon, hogy az országos politika részesévé (is) válik.

Befejezés

A téma „mélyebb vizsgálata már egy másik, önálló tudományos munka, s jóval meghaladja a tradicionális választási agenda iránt támasztott jogos követelményeket.”¹³⁷ Mindezek mellett remélem, hogy a fellelhető információk összefoglalása és elemzése hozzájárul a téma összetettebb megismeréséhez.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- GALLAI Sándor: Politika és politikatudomány e-tk. Politikai rendszerváltás M Magyarországon, Budapest 2003;
- FEITL István – IGNÁCZ Károly: Önkormányzati választások Budapesten 1867-2010, Napvilág Kiadó 2010;
- ENYEDI Zsolt – SZABÓ Andrea – TARDOS Róbert: Új képlet, 2011; EGYEDI – BENOIT: Kritikus választás, 2010;
- ENYEDI Zsolt: Magyar választáskutatói program Tanulmányok, 7. A befagyott felszín és ami alatta van;
- HUBAI László: A választástörténeti elemzés alapjai, (Dialog Campus, Budapest 2018);
- FÁBIÁN György: Önkormányzati választások Szegeden : 1990-2010. In: Acta Universitatis Szegediensis : acta juridica et politica, (75). pp. 223-237. (2013)
- BÖHM Antal: AZ önkormányzati választások a parlamenti választások tükrében. In: Böhm Antal (szerk.): A helyi hatalom és az önkormányzati választások Magyarországon 1990-2002. MTA Politikai tudományok Intézete, 2006. 11—18-p.
- BOCZ János: Döntéshozók - Törvényhozók 1990-2002 (Statisztikai Szemle, 82.évfolyam,

---

¹³⁷ Hubai László: A választástörténeti elemzés alapjai (Dialog campus - Budapest, 2018) 25. oldal;

2004. 12.szám 1108.oldal)

- HOMÁNYI András Ferenc: Budapest Főváros XVIII. kerület 2014. évi Önkormányzati választásának lehetséges kimenetele a kerület választástörténetének tükrében (Jogelméleti szemle, 2014/2.szám) <https://jesz.ajk.elte.hu/homanyi58.pdf>
- a Peremváros, Önkormányzati Értesítő és Városkép helyi önkormányzati újság választási cikkei (Peremváros, 1990.szept., nov., XIV.évfolyam 7., 8. szám; Önkormányzati Értesítő, 1991; Városkép 1994/...; 1998/...; 2002/...; 2004/...; 2006/...; 2010/...; 2014/...)
- képviselő-testületi jegyzőkönyvek (2014.év; ...; 2024.év;); <https://bp18.hu>
- www.valasztas.hu
- Választási füzetek 91. – Az önkormányzás jogi alapjai, a képviselői tisztségek összeférhetetlenségi szabályai, Belügyminisztérium/OVI, Budapest, 2002;
- BFL – választástörténeti archívum;
- Politikatudományi szemle 2002. 1-2. szám;
- https://hvg.hu/360/20191013_onkormanyzati_valasztasok_19902014
- <https://2010-2014.kormany.hu/hu/mo/a-valasztasi-rendszer/az-onkormanyzati-valasztasok>
-
- https://mult-kor.hu/20100930_husz_eve_voltak_az_elso_szabad_onkormanyzati_valasztasok?pId=x=1
- <https://magyarnarancs.hu/belpol/korai-orom-133608>
-
- <https://24.hu/belfold/2023/09/23/levai-istvan-zoltan-kozlemeny-reakcio-vesztegetes-korrupcio-18-kerulet-aleva-marta-kutyapart/>
-
- <https://index.hu/belfold/2023/09/23/levai-istvan-zoltan-FIDESZ-magyar-ketfarku-kutya-part-demokratikus-koalicio-valasztas/?token=fee9eb34fc4ee1cf4861efd8eec15334>
- Nemzeti Jogszabálytár, <https://njt.hu/jogszabaly/2010-50-00-00>
- Political Capital: Öt állítás az önkormányzati választásokról; <https://www.valasztasirendszer.hu/?p=1942910>
- P. Tóth Erzsébet: A MESTER László könyv; (Volos kiadó, 2010)

MELLÉKLETEK:

Melléklet 1. – Budapest Főváros XVIII. kerület Pestszentlőrinc-Pestszentimre település önkormányzati választókerületek beosztása

1990-1994	1998-2006	2010-2024
Erzsébet-, Bélatelep	Erzsébet-, Bélatelep	Erzsébet-, Bélatelep, Férihegy
Rendessy-, Liptáktelep	Rendessy-, Liptáktelep	Lakatostelep
Lakatostelep I. (nyugat)	Lakatostelep	Lónyay-, Miklóstelep
Lakatostelep II. (kelet)	Lónyay-, Miklóstelep	Szemeretelep
Havannatelep I. (észak)	Havannatelep I. (észak)	Rendessy-, Liptáktelep
Havannatelep II. (közép)	Havannatelep II. (közép)	Havannatelep I. (észak)
Havannatelep II. (dél)	Havannatelep II. (dél)	Havannatelep II. (dél)
Szentlőrinc-telep (volt KISZ)	Szentlőrinc-telep (volt KISZ)	Szentlőrinc-, Gloriett-telep
Bókaytelep	Bókaytelep	Bókaytelep
Lónyay-, Miklóstelep	Szemeretelep I. (nyugat), Férihegy	Szentimre-kertváros
Gloriett-telep	Gloriett-telep	Ganztelep és Ganzkertváros; Krepuska Géza-telep észak; Almáskert
Szemeretelep I. (nyugat), Férihegy	Szemeretelep II. (kelet)	Újpéteri-telep I; Erdőskert; Krepuska Géza-telep dél (Pestszentimre I. (észak))
Szemeretelep II. (kelet)	Szentimre-kertváros	Újpéteri-telep II. (Pestszentimre II. (közép))
Szentimre-kertváros	Ganztelep és Ganzkertváros	Kossuth Ferenc-telep; Belsőmajor (Pestszentimre III. (dél))
Ganztelep és Ganzkertváros	Krepuska Géza-telep; Almáskert, Erdőskert (Pestszentimre I.)	
„Krepuska Géza-telep”; Almáskert, Erdőskert (Pestszentimre I.)	Újpéteri-telep I. (Pestszentimre II.)	
Újpéteri-telep I. (Pestszentimre II.)	Újpéteri-telep II. (Pestszentimre III.)	
Újpéteri-telep II. (Pestszentimre III.)	Kossuth Ferenc-telep Belsőmajor (Pestszentimre IV. (dél))	
Kossuth Ferenc-telep Belsőmajor		

Melléklet 2

Települési képviselők 1990-1994

Ábrányi Béla (független), (3.sz. evk.)
Árpa János (SZDSZ), (6.sz. evk.)
Becságh András (MDF) 1991-ig;
Bolgárfalvy Károly (SZDSZ)
Börzsönyi Erika (SZDSZ), (16.sz. evk.)
Bujdosó István (SZDSZ), (8.sz. evk.)
Cselovszky Zoltán (FIDESZ), (10.sz. evk.)
Dávid Róbert (SZDSZ)
Endrédi Jánosné (független), (18.sz. evk.)
Erdélyi László (SZDSZ)
Fabriczy József (MDF)
Dr. Füssi-Nagy Gézané (FIDESZ)
Hodruszky Csaba (FIDESZ), (2.sz. evk.)
Hunyadi István (MDF)
Id. Dámsa József (MDF)
Dámsa József Lajos (MDF) 1991-től;
Ifj. Kappel Viktor (FIDESZ)
Kapuvári Péter (SZDSZ), (11.sz. evk.)
Kaszap Róbert (FIDESZ), (19.sz. evk.)
König Ferenc (KDNP) Sonnevend Gyula halálát követően 1992-től
Kubovicz Tamás (FIDESZ) Pirisi Jenő helyett 1991-től;
Dr. László Szabolcs (független-MDF), (13.sz. evk.)
Mayer Péter (FIDESZ), (4.sz. evk.)
Dr. Mester László (MSZP)
Dr. Molich Endre (SZDSZ-FIDESZ), (15.sz. evk.)
Orsolya János (KDNP), (1.sz. evk.)
Petrovits Gábor (MDF), (14.sz. evk.)
Pirisi Jenő (FIDESZ) lemond 1991.márc.28.
Dr. Rajháthy Aurél (SZDSZ-FIDESZ), (9.sz. evk.)
Dr. Regős János (Zöld Párt), (12.sz. evk.)
Sonnevend Gyula (KDNP), elhunyt, 1992,
Szabó Attila Árpád (SZDSZ)
Szüle Zsolt (SZDSZ), elhunyt, 2005.
Torma Beáta (FIDESZ)
Ughy Attila (FIDESZ), (7.sz. evk.)
Vada Gábor (független-MDF-FKGP-KDNP), (17.sz. evk.)
Vajdáné dr. Schubert Erzsébet (SZDSZ)
Varga Katalin (FIDESZ)
Várhalmi László (MDF)
Zurányiné Bedő Ibolya (FIDESZ), (5.sz. evk.)

Települési képviselők 1994-1998

Ábrányi Béla (MSZP), (3.sz. evk.)
Árpa János (SZDSZ)
Balog Józsefné (MSZP), (19.sz. evk.)
Balogh Imre (FKGP)
Bodnár János (MSZP), (16.sz. evk.)
Dr. Bolgárfalvi Károly (SZDSZ)
Bujdosó István (SZDSZ)
Id. Dámsa József (MDF)
Endrédi Jánosné (MSZP), (18.sz. evk.)
Erdélyi László (SZDSZ)
Fábián Rudolf (MSZP), (1.sz. evk.)
Dr. Feitl István (MSZP)
Frik László (FKGP)
Fris Ferenc (MDF), (15.sz. evk.)
Hodruszky Csaba (FIDESZ)
Horváth Kálmán Lajos (MSZP)
Hunyadi István (MDF)
Jancsics Péter (MSZP), (4.sz. evk.)
Keszthelyi István (KDNP), (9.sz. evk.)
Magyar József (KDNP), (10.sz. evk.)
Dr. Mester László (MSZP)
Mészáros Mihály (MSZP), (11.sz. evk.)
Nádudvari Lajos (MSZP), (7.sz. evk.)
Novák Károly (MSZP), (5.sz. evk.)
Dr. Regős János (MSZP), (12.sz. evk.)
Sándor László (MSZP), (8.sz. evk.)
Szabó Gyula (MSZP)
Dr. Szarvassy Mária (MSZP), (13.sz. evk.)
Takács Tamás (MSZP), (14.sz. evk.)
Dr. Tarrósy István (MSZP), (2.sz. evk.)
Unoka Bálint (MSZP), (6.sz. evk.)
Vada Gábor (MDF-FKGP-KDNP), (17.sz. evk.)
Várhalmi László (MDF)
Zurányi Ernő (FIDESZ)

Települési képviselők 1998-2002

Ábrányi Béla (MSZP), (3.sz. evk.)
Árpa János (SZDSZ)
Balog Józsefné (MSZP), (18.sz. evk.)
Balogh Imre (FKGP)
Berkés Péter (MDF), (10.sz. evk.)
Bodnár János (MSZP), (15.sz. evk.)
Dr. Feitl István (MSZP)
Csabafi Róbert (FIDESZ)
Erdélyi László (SZDSZ)
Fábián Rudolf (MSZP), (1.sz. evk.)

Fekete György (FIDESZ), (11.sz evk.)
Frik László (FKGP)
Fris Ferenc (MDF), (14.sz. evk.)
Hámori Tibor (MSZP), (7.sz. evk.)
Hodruszky Csaba (FIDESZ)
Hunyadi István (Független-MDF)
Juhász Károly (MSZP), (17.sz. evk.), elhunyt 2000,
Dr. Jutasi Ernő (MSZP), (6.sz. evk.)
Máté Zsuzsanna (MSZP)
Menczer Gusztáv (FIDESZ), (9.sz. evk.)
Dr. Mester László (MSZP)
Novák Károly (MSZP), (5.sz. evk.)
Dr. Regős János (MSZP)
Sándor László (MSZP), (8.sz. evk.)
Sonnevend László (FIDESZ), (4.sz. evk.)
Szabó Zoltán Tibor (FIDESZ), (12.sz. evk.)
Szegedi Sándor (MSZP) 2000-től (17.sz. evk.) (megválasztva 2000. szept. 24.)
Takács Tamás (MSZP), (13.sz evk.)
Dr. Tarrósy István (MSZP), (2.sz. evk.)
Vada Gábor (Független), (16.sz. evk.)
Wenczel Ottó (MIÉP)
Zurányi Ernő (FIDESZ)

Települési képviselők 2002-2006

Ábrányi Béla (MSZP), (3.sz. evk.)
Berkes Péter (MDF)
Bohoczki József (SZDSZ)
Chrobák János (MIÉP)
Csabafi Róbert Imre (FIDESZ-MPP - MKDSZ)
Csatlós Csaba (MDF)
Csomó Tamás (FIDESZ-MPP - MKDSZ)
Dömötör István (FIDESZ-MPP - MKDSZ)
Ekker János (Kisebbségi - NPE XVIII. ker.)
Fábián Rudolf (MSZP), (1.sz. evk.)
Fehér Gábor (MSZP), (11.sz. evk.)
Dr. Feitl István (MSZP), (6.sz. evk.)
Ferencz István (SZDSZ)
Fülöp Tamás (MSZP), (14.sz. evk.)
Hámori László (MSZP), (17.sz. evk.)
Hámori Tibor (MSZP), (7.sz. evk.)
Hodruszky Csaba (FIDESZ-MPP - MKDSZ)
Iváncsics Judit (MSZP), (12.sz. evk.)
Lévai István Zoltán (FIDESZ) 2004-től (18.sz evk.)
Máté Zsuzsanna (MSZP), (4.sz. evk.)
Dr. Mester László (MSZP)
Dr. Regős János (MSZP), (10.sz. evk.)
Sándor László (MSZP), (8.sz. evk.)

Sonnevend László (FIDESZ-MPP - MKDSZ)
Szabó Zoltán Tibor (FIDESZ-MPP - MKDSZ)
Szaniszló Sándor (MSZP), (15.sz. evk.)
Szegei Sándor (MSZP), (18.sz. evk.) elhunyt 2004,
Szerjánné Gara Éva (MSZP), (16.sz. evk.)
Szlifka Gábor (MSZP), (5.sz. evk.)
Takács Tamás (MSZP), (13.sz. evk.)
Dr. Tarrósy István (MSZP), (2.sz. evk.), elhunyt 2004,
Ternyák András (MSZP) 2004-től (2.sz. evk.)
Ughy Attila (FIDESZ-MPP - MDF - MKDSZ), (9.sz. evk.)
Vágó Istvánné (SZDSZ)

Települési képviselők 2006-2010

Ábrányi Béla MSZP (3. evk.)
Bauer Ferenc FIDESZ – KDNP – MKDSZ (16. evk.)
Berkes Péter MDF
Bohoczki József SZDSZ
Csabafi Róbert Imre KDNP
Csomó Tamás KDNP
Dámsa József Lajos FIDESZ – MKDSZ (14. evk.)
Dömötör István FIDESZ KDNP – MKDSZ (1. evk.)
Fábián Rudolf MSZP
Fehér Gábor MSZP (11. evk.)
Ferencz István SZDSZ
Fülöp Tamás János MSZP
Hámori László MSZP
Koczka Józsefné MSZP
Kőrös Péter MSZP (6. evk.)
Kőszegi János FIDESZ – KDNP – MKDSZ (10. evk.)
Kucsák László FIDESZ választás követő lemondása után Galgóczi Zoltán (FIDESZ)
Lévai István Zoltán FIDESZ – KDNP – MKDSZ (18. evk.)
Maitz László FIDESZ – KDNP – MKDSZ (17. evk.)
Dr. Regős János András MSZP
Sándor László MSZP (8. evk.)
Simon Gábor MSZP
Szabó Zoltán Tibor FIDESZ – KDNP – MKDSZ (12. evk.)
Szaniszló Sándor MSZP (15. evk.)
Szarvas Attila Sándor FIDESZ KDNP – MKDSZ (4. evk.)
Székely Péter Csaba FIDESZ KDNP – MKDSZ (13. evk.)
Dr. Szlifka Gábor MSZP (5. evk.)
Ternyák András István MSZP (2. evk.)
Ughy Attila Gábor FIDESZ KDNP – MKDSZ (9. evk.)
Vilmányi Gábor MSZP (7. evk.)

Települési képviselők 2010-2014

Bauer Ferenc FIDESZ-KDNP (13. evk.)
Csabafi Róbert FIDESZ-KDNP (12. evk.)

Dámsa József Lajos FIDESZ-KDNP (11. evk.)
Dömötör István FIDESZ-KDNP (1. evk.)
Fehér Gábor MSZP;
Galgóczy Zoltán András FIDESZ-KDNP (8. evk.)
Gönczöl András JOBBIK
Kádár Tibor István FIDESZ-KDNP (5. evk.)
Kardos Gábor FIDESZ-KDNP (9. evk.)
Kiss Róbert FIDESZ-KDNP (6. evk.)
Kőrös Péter MSZP; frakcióvezető: MSZP
Kőszegi János FIDESZ-KDNP (4. evk.)
dr. Lévai István Zoltán FIDESZ-KDNP (14. evk.); frakcióvezető: FIDESZ;
Maitz László FIDESZ-KDNP (10. evk.)
Pásztor János FIDESZ-KDNP (2. evk.)
Petrovai László LMP, majd Párbeszéd);
Szaniszló Sándor MSZP; választást követő lemondása után Koczka Józsefné MSZP;
Szarvas Attila Sándor FIDESZ-KDNP (3. evk.); frakcióvezető: KDNP;
Ternyák András István MSZP;
Vilmányi Gábor MSZP (7. evk.)

Települési képviselők 2014-2019

Bauer Ferenc (FIDESZ), (13.sz. evk.);
Csabafi Róbert (FIDESZ), (12.sz. evk.);
Dámsa József Lajos (FIDESZ), (11.sz. evk.);
Dömötör István (FIDESZ), (1.sz. evk.);
Fehér Gábor (MSZP), (8.sz. evk.);
Ferencz István (DK);
Galgóczy Zoltán András (FIDESZ), (10.sz. evk.);
Havasi Zoltán (FIDESZ);
Horváth Zsófia (Párbeszéd Magyarországért); lemondását követően Somody László (Párbeszéd Magyarországért);
Kádár Tibor István (FIDESZ), (5.sz. evk.);
Kassai Dániel (LMP);
Kőrös Péter (MSZP), (6.sz. evk.);
Kőszegi János (FIDESZ), (4.sz. evk.);
dr. Lévai István Zoltán (FIDESZ), (14.sz. evk.);
Makai Tibor (Jobbik);
Nyíró Péter Ferenc (Együtt), (7.sz. evk.);
Petrovai László (Párbeszéd Magyarországért);
Szarvas Attila Sándor (KDNP), (3.sz. evk.);
Torma Beáta (FIDESZ), (2.sz. evk.);
Tóth Kálmán (FIDESZ), (9.sz. evk.);

Települési képviselők 2019-2024

Banga Zoltán (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - LMP); (11.sz. evk.)
Bauer Ferenc (FIDESZ - KDNP, - FIDESZ)

Dabasi Ottóné (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - DK); (7.sz. evk.)
Dámsa József Lajos (FIDESZ - KDNP, - FIDESZ);
Fehér Gábor (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - MSZP); (8.sz. evk.)
Ferencz István (MOMENTUM – DK - MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - DK); (12.sz. evk.)
Galgóczy Zoltán (FIDESZ - KDNP, - FIDESZ)
Kádár Tibor István (FIDESZ - KDNP, - FIDESZ); (5.sz. evk.)
Kassai Dániel (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD - LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - független, majd Momentum frakció függetlenként); (3.sz. evk.)
Kiss Róbert (FIDESZ - KDNP, - KDNP);
Kőrös Péter (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - MSZP); (6.sz. evk.)
Láng István (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - DK); (2.sz. evk.)
dr. Lévai István Zoltán (FIDESZ - KDNP, - FIDESZ); (14.sz. evk.)
Makai Tibor (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - Jobbik); (9.sz. evk.)
Nagy Balázs István (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - Momentum); (4.sz. evk.)
Nagy Károly (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - Momentum, majd Jobbik, majd Civil 18); (10.sz. evk.)
Pál Norbert (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - MSZP); (13.sz. evk.)
Somody László Zoltán (MOMENTUM – DK – MSZP – PÁRBESZÉD – LMP – JOBBIK - MINDENKI MAGYARORSZÁGA - Momentum); (1.sz. evk.)
Szarvas Attila Sándor (FIDESZ - KDNP, - KDNP);
Tóth Kálmán (FIDESZ - KDNP, - FIDESZ);

Települési képviselők 2024-2029

Bauer Ferenc (FIDESZ, KDNP - FIDESZ); választást követő lemondása után Szarvas Attila (FIDESZ, KDNP - KDNP);
Banga Zoltán (LMP-Zöldek)
Dabasi Ottóné (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - DK); (7.sz. evk.)
Dámsa József (FIDESZ, KDNP - FIDESZ);
Fehér Gábor (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - MSZP); (8.sz. evk.)
Ferencz István (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - DK); (12.sz. evk.)
Hartaházi Miklós (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK – független, de Momentum frakció); (14.sz. evk.)
Kádár Tibor István (FIDESZ, KDNP - FIDESZ)
Kaldenecker György (Mi Hazánk)
Kassai Dániel (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - Momentum); (3.sz. evk.)
Kőrös Péter (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - MSZP); (6.sz. evk.)
Láng István (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - DK); (2.sz. evk.)
Lipcei-Gaál Edit (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - Momentum); (10.sz. evk.)

Molnár Ádám (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - DK); (11.sz. evk.)
Nagy Balázs István (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - Momentum); (4.sz. evk.)
Pál Norbert (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - MSZP); (13.sz. evk.)
Papp Tibor (FIDESZ, KDNP - FIDESZ)
Petrovai László (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - PM); (5.sz. evk.)
Somody László Zoltán (DK, Jobbik, Momentum, MSZP, Párbeszéd-ZÖLDEK - Momentum); (1.sz. evk.)
Tóth Kálmán (FIDESZ, KDNP - FIDESZ); (9.sz. evk.)

Mellékelt 3.

Település tisztségviselői 1990-2024

A kerület polgármesterei:

1990-1994 *dr. Molich Endre* (SZDSZ-FIDESZ),

1994-2010 *dr. Mester László* (MSZP),

2010-2019 *Ughy Attila* (FIDESZ-KDNP),

2019-től *Szaniszló Sándor* (MSZP/DK).

Alpolgármesterek:

1990-1994: *Erdélyi László, Kappel Viktor majd helyébe Zurányi Ernő, Sonnevend Gyula majd helyébe Vada Gábor,*

1994-1998: *Bodnár János, Horváth Kálmán majd helyébe Sándor László, Vada Gábor*

1998-2002: *Erdélyi László, Hámori Tibor, Sándor László*

2002-2006: *Hámori Tibor, Sándor László, Szaniszló Sándor*

2006-2010: *Ferencz István, Sándor László, Szaniszló Sándor; tmb. Dr. Regős János*

2010-2014: *dr. Lévai István Zoltán, Kucsák László, Csomó Tamás*

2014-2019: *dr. Lévai István Zoltán, Dömötör István, Galgóczy Zoltán András, tmb. Szarvas Attila*

2019-2024: *Ferencz István majd helyébe Somody László, Kőrös Péter; Petrovai László*

2024-től: *Somody László, Kőrös Péter, Petrovai László, tmb. Kürti János*

Melléklet 4

A kerületben jelöltet állító jelölő szervezetek (pártok, társadalmi szervezetek) valamint rövidítésük:

Magyar Szocialista Párt (MSZP) – 1990, 1994, 1998, 2002, 2006, 2010, 2014, 2019, 2024;

Magyar Demokrata Fórum (MDF) – 1990, 1994, 1998, 2002, 2006;

Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ) – 1990, 1994, 1998, 2002, 2006;

Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP) – 1990, 1994, (1998 – csak fővárosi) 2006, 2010, 2014, 2019, 2024;

Fiatalkorú Demokrata Szövetsége (FIDESZ, majd FIDESZ MPP) – 1990, 1994, 1998, 2002, 2006, 2010, 2014, 2019, 2024;

Magyarországi Szociáldemokrata Párt (MSZDP) – 1990;
 Magyarországi Zöld Párt () – 1990;
 Baloldali Ifjúsági Társaság (BIT) – 1990;
 Független Kisgazdapárt (FKGP) – 1990, 1994, 1998, 2002;
 Kisiparosok Országos Szervezete (KIOSZ) – 1990;
 Budapesti Városvédő helyi csoportja – 1990;
 Pestszentlőrinc-Pestszentimre Hagyományait Őrző Egyesület – 1990;
 Magyar Szocialista Munkáspárt majd Munkáspárt (MSZMP, majd ...) – 1990, 1994, 1998, 2002;
 Magyar Igazság és Élet Pártja (MIÉP) – 1994, 1998, 2002, 2006;
 Köztársaság Párt (KP) – 1994;
 Liberális Polgári Szövetség Vállalkozók Pártja (LPSZVP) – 1994;
 Magyar Demokrata Néppárt (MDNP) – 1994, 1998;
 Együtt Magyarorszáért Unió (EMU) – 1998, 2002, 2006;
 XVIII. kerületi Német Polgárok Egyesülete (NPE-XVIII) – 1998, 2002, 2006;
 Polgári Társaság Pestszentlőrinc-Pestszentimréért (PT) – 1998;
 Magyar Kereszténydemokrata Szövetség (MKDSZ) – 2002, 2006;
 Centrum Mozgalom – 2002, 2006, 2010;
 LAKSZ – 2002;
 Kisgazdapárt – 2002;
 Zöldek Szövetsége – 2002;
 Magyar Szociáldemokrata Párt (MSZDP) – 2002;
 Magyarországi Cigányok Demokratikus Szövetsége (MCDSZ) – 2002;
 Civil Mozgalom Egyesület – 2010;
 Lehet Más a Politika (LMP) – 2010, 2014, 2019, 2024;
 Jobbik Magyarorszáért Mozgalom (JOBBIK) – 2006, 2010, 2014, 2019, 2024;
 Párbeszéd Magyarorszáért Párt {- Zöldek} (PM) – 2014, 2019, 2024;
 Demokratikus Koalíció (DK) – 2014, 2019, 2024;
 Együtt – a Korszakváltók Pártja (EGYÜTT) – 2014;
 Magyar Liberális Párt (MLP) – 2014;
 Szociáldemokraták Magyar Polgári Pártja (SZOCIÁLDEMOKRATÁK) – 2014;
 Mindenki Magyarországa Mozgalom (MMM) – 2019;
 Momentum Mozgalom (Momentum vagy MOMO) – 2019, 2024;
 Agora Lokálpatrióta Egyesület – 2019;
 Mi Hazánk Mozgalom (Mi Hazánk) – 2024;
 Megoldás Mozgalom (MEMO) – 2024;
 Nép Pártján Mozgalom – 2024;
 Tisztelet és Szabadság Párt (TISZA) – 2024;

Melléklet 5.

Névmutató:

Bodnár János () - képviselő (1994-2002, MSZP), alpolgármester (1994-1998);
 Chrobák Zoltánné dr. - aljegyző (2005-2011; 2019-től);
 Cselovszki Jenő Mihály - iskolaigazgató, HVB elnökhelyettese;
 Csomó Tamás () - képviselő (...-..., KDNP), alpolgármester (2010-2014);
 Deák Erzsébet dr. - aljegyző (1997-2005);
 Dedeó Gyula Zoltánné - HVB tagja (2010-2014);

Dömötör István () - képviselő (...-..., FIDESZ), alpolgármester (2014-2019);
 Erdélyi László - képviselő (1990-2002, SZDSZ), alpolgármester (1990-1994, 1998-2002);
 Erdősné dr. Balogh Zsuzsanna (dr. Váczi-Balogh Zsuzsanna, jelenleg: dr. Balogh Zsuzsanna - jegyző, HVI vezetője (1991-2011);
 Ferencz István - képviselő (...-..., SZDSZ, ...-..., DK), alpolgármester (2006-2010; 2019-2022);
 Galgóczy Zoltán András () - képviselő (...-..., FIDESZ), alpolgármester (2014-2019);
 Hámori Tibor () - képviselő (...-..., MSZP), alpolgármester (1998-2006);
 Horváth Kálmán (1943-1995) - képviselő (1994-1995, MSZP), alpolgármester (1994-1995);
 Hunyadkürti Szilvia dr. - aljegyző (2015-2019);
 Kappel Viktor - képviselő (...-..., FIDESZ), alpolgármester (1990);
 Karakas Attila dr. - ügyvéd, HVB tagja;
 Korányi András dr. - HVB tagja;
 Kőrös Péter () - képviselő (...-..., MSZP), alpolgármester (2019-);
 Kuba Gábor - iskolaigazgató, HVB elnöke (2020-);
 Kucsák László (1964-) - képviselő (...-..., FIDESZ), alpolgármester (2010-2014);
 Kurdi Gyula (1942-2021) - iskolaigazgató, HVB elnök;
 Kürti János () - (DK), tmb. alpolgármester (2024-);
 Lévai István Zoltán () - képviselő (...-..., FIDESZ), alpolgármester (2010-2019);
 Makai Tibor (1955-2024) - képviselő (2014-2024, Jobbik), alpolgármester (2022-2024);
 Melegné dr. Dudás Dóra - ügyvéd, HVB elnökhelyettese;
 Mester László dr. (1946-2025) - képviselő, polgármester (1994-2010);
 Molich Endre dr. (1946-2021) - képviselő, első szabadon választott polgármester (1990-1994);
 Molnár Gábor dr. (1950-2023) - ügyvéd, HVB elnöke ();
 Molnár Gyuláné - HVB elnökhelyettese;
 Molnár Ildikó dr. - jegyző, HVI vezetője (2015-2019);
 Orsolya János (1957-) - képviselő (1990-1994, KDNP);
 Peitler Péter dr. - jegyző, HVI vezetője (2011-2014);
 Petrovai László () - képviselő (...-..., LMP majd PM), alpolgármester (2019-);
 Pilcsák Csaba dr. - aljegyző (2011-2014);
 Regős János Dr. - képviselő (...-..., MSZP), tmb. alpolgármester (2006-2010);
 Ronyecz Róbert dr. - jegyző, HVI vezetője (2019-től);
 Sándor László () - képviselő (...-..., MSZP), alpolgármester (1995-2010);
 Somody László () - képviselő (...-..., LMP) , alpolgármester (2022-);
 Sonnevend Gyula (1940-1992) - képviselő (1990-1992, KDNP), alpolgármester (1990-1992);
 Szállási Jánosné Dr. Boros Ilona - orvos, HVB elnökhelyettese;
 Szarvas Attila () - képviselő (...-..., KDNP), tmb. alpolgármester (2014-2019);
 Szaniszló Sándor () - képviselő (2002-..., MSZP), alpolgármester (2002-2010); polgármester (2019-);
 Tancsik Rudolf dr. (1932-2002) - tanácselnök, első mb. polgármester (1990);
 Tóth Nándor - HVB tagja;
 Tóthné dr. Monori Beáta - aljegyző (1995-1997);
 Téglási Tivadar dr. - HVB tagja (2006-2010);
 Ughy Attila () - képviselő, polgármester (2010-2019);
 Vada Gábor (1951-2024) - képviselő (1990-..., független), alpolgármester (1992-1998);
 Zele Sándorné dr. Ott Magdolna - tanács VB titkár, HVI vezetője (1990);
 Zurányi Ernő (1947-2020) - képviselő (1994-..., FIDESZ), alpolgármester (1991-1994);